

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרו שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מונקדת ומפסקת

פרשת יתרו תש"פ

לוח שעורי למוזים לאנשי שלומנו "חסידי ברסלב" תלמידי "היכל הקדש"

שבוע פרשת _____

שב"ק	ו	ה	ד	ג	ב	א	
							חמש ורש"י עם התרגום
							תנ"ך
							משניות
							בבלי
							ירושלמי
							תוספתא
							מדרש רבה
							מדרש תנחומא
							רמב"ם
							טור
							שלחן ערוך
							זהר
							תקוני זהר
							לקוטי מוהר"ן
							לקוטי הלכות

רבנו ז"ל אמר: מעט גם כן טוב, על כן ראה ללמד מכל שעור מעט או הרבה כפי הפנאי.

1 קא משמע לן כל שווא – דאק על גב וביכולה מחד מינא, בעינן ליהוי מחומשו
2 המינן, ואי לא, לא מברכין עליה "בורא מיני מזונות" אורז = מיל: דוחן = פריץ.
3 כמעשה קודה – ברבשה שמברכין על מעשה קודה על משמת מינן. ברבא אתת מעין
4 שלוש – בשביל פרקין (מדא) מפרש לא "על המזודה" כיו. ואורז לאו מעשה קודה –
5 דקא מבחלה איהו מכלל מעשה קודה למכא

6 אחרת. אלו הן מעשה קודה – לעינן ברבא. 1
7 חילקא טריטין דריו וערסן – מפרש לוד 2
8 במועד קטן (בבא). חילקא – חטי ומתבר 3
9 באסתא חדא לתרתי. טריטין – חדא לתלת. 4
10 וריו – חדא לארבע. ערסן – חדא לחמש. הא 5
11 מני – חדא תרתיא דקתני אורז במעשה 6
12 קודה. רבי יוחנן בן נורי. חדא גרסינן: אבל רבנן 7
13 לא רבנן לא ותניא ב' – ולא גרסינן 8
14 "ודלקרא". ומחלוקת גדולת הוא. הובס: 9
15 כמות שווא. אפאה ובשל – לאורז שאפאה 10
16 בתנור ועשאה לזם, חור ובשלה במים. 11
17 שהפרישות קיימות – ולא נמנוד בשבולין. 12
18 ברבא אתת מעין שלש – "על המחזה ועל 13
19 הכלכלה", ובשלהי פרקין (מדא) מפרש לה. 14
20 אלא לאו רבנן היא – וקתני "בורא מיני 15
21 מזונות", ותיובתא דרב ושמואל. הא רבי 16
22 יתורח ב' – חדא וקתני "בורא מיני ורעים" – 17
23 רבי יהודה דקאן. דקתני לכל מין און מעין 18
24 ברבחו, כדמפרש הלוקא בפירוקא (אמא). אליבית 19
25 הלכך, לקיות "בורא מיני דשאין". לחטב 20
26 דורעים ננידור "בורא מיני ורעים". ולרבנן, בין 21
27 ורעים בין ירקות – "בורא מיני האדמה", ולא 22
28 בעינן לכל מין ומין מעין ברבא. ולא כלום – 23
29 כלומר: אין טעם במירבוח פירות ארץ ישראל 30
30 ולא כלום. אלא "בורא נפשות רבות", ככל 31
31 מדי לדיהיה מעשה המינן. תובתו – הם 32
32 מנרים. ודא "דביש האמור בשבעת המינן. 33
33 שדורש זב חן המנרים. קפץ וכיוד – 34
34 לאחריהן. משמו – של רבן גמליאל

1 בורא נפשות רבות וחסרונם – כמו לזם ומים, שאי אפשר לראו הם. "ועל כל מה
2 שברא להחיות בהם נפש כל חי" כלומר: על כל מה שבעולם, שגם אם לא
3 בראם יוכלו העולם לחיות בלא הם, שלא בראם כי אם לתינוג בעלמא, כמו
4 תפוחים וכיוצא בהן. ומסיים "ברוך ה' המעלים" – ויברושלמי: "ברוך אתה ה' חי
5 העולמים" – תוספות

6 קא משמע לן "כל שיש בו". ואי אשמעינן "כל שיש בו",
7 הוה אמאי: כל שיש בו הקמשת המינים – אין, אבל אורז
8 ודוחן – לא, משום דעל דיי מערבות; אבל איתיה בעיניה
9 גימא אפילו אורז ודוחן נמי מברכין עליו "בורא מיני
10 מזונות". קא משמע לן: כל שהוא מקמשת המינים הוא
11 מברכין עליו "בורא מיני מזונות", דאפיקי אורז ודוחן,
12 דאפילו איתיה בעיניה – לא מברכין "בורא מיני מזונות".
13 ואורז ודוחן לא מברכין "בורא מיני מזונות"? והתניא:
14 הביאו לפניו פת אורז ופת דוחן – מברך עליו פתחלה
15 וסוף כמעשה קודה; ונבי מעשה קודה תניא: פתחלה
16 מברך עליו "בורא מיני מזונות", ולכסוף מברך עליו
17 ברבא אתת מעין שלש! – כמעשה קודה, ולא כמעשה
18 קודה; כמעשה קודה – דמברכין עליו פתחלה וסוף; ולא
19 כמעשה קודה, דאילו כמעשה קודה – פתחלה "בורא
20 מיני מזונות", ולכסוף ברבא מעין שלש, ואילו היא –
21 פתחלה מברך עליו "שהכל נהיה ברבא", ולכסוף "בורא
22 נפשות רבות והאורז מעין על כל מה שבראית". ואורז לאו
23 מעשה קודה הוא; והתניא, אלו הן מעשה קודה:
24 חילקא, מרזים, סולת, וריו, וערסן, ואורז! – הא מני –
25 רבי יוחנן בן נורי היא; דתניא, רבי יוחנן בן נורי אומר:
26 אורז מין דגן הוא, והיבין על חמוצו פרת, ואדם וצא
27 מן ידי חובתו פססה; אבל רבנן לא. – ורבנן לא?
28 והתניא: הובס את ההפה מברך עליה "בורא פרי
29 האדמה"; כתיבה אפאה ובשלה, בזמן שהפרישות קיימות
30 הפרישות קיימות – ולכסוף מברך עליה שלש ברכות. אם אין
31 מעין שלש, הובס את האורז מברך עליו "בורא פרי האדמה", כתיבה אפאה ובשלו, ואף על פי
32 שהפרישות קיימות – פתחלה מברך עליו "בורא מיני מזונות", ולכסוף מברך עליו ברבא אתת
33 מעין שלש. מיני אילמא רבי יוחנן בן נורי היא, דאמר אורז מין דגן הוא – "המוציא להם מן
34 הארץ" ושלש ברכות בעי רבובי אלא לאו – רבנן היא, ותיובתא דרב ושמואל! תיובתא. אמר
35 מר: הובס את ההפה מברך עליה "בורא פרי האדמה". – והתניא: "בורא מיני ורעים"! – לא
36 קשיא, הא רבי יהודה, והא רבנן; דתני, ועל ירקות אומר: "בורא פרי האדמה"; רבי יהודה
37 אומר: "בורא מיני דשאין". אמר מר: הובס את האורז – מברך עליו "בורא פרי האדמה",
38 כתיבה אפאה ובשלו, אף על פי שהפרישות קיימות – פתחלה מברך עליו "בורא מיני מזונות",
39 ולכסוף ברבא אתת מעין שלש. – והתניא: לכסוף ולא כלום! אמר רב שמאי, אף על פי
40 רבן גמליאל רבן חנני, דתניא, זה הכלל: כל שהוא מקמשת המינים, רבן גמליאל אומר: שלש
41 ברכות, והקמים אומרים: ברבא אתת מעין שלש, ומעשה ברבן גמליאל והקמים שיהיו מסובין
42 בעליה ביריחו, והביאו לגביהם כחובת ואכלו, ונתן רבן גמליאל רשות לרבי עקיבא לברך.
43 קפץ וברך רבי עקיבא ברבא אתת מעין שלש. אמר ליה רבן גמליאל: עקיבא, עד מתי אתה
44 מכניס ראשך בין הפחולות! אמר לו: רבינו, אף על פי שאתה אומר בן וחקרך אומרים בן,
45 למדתך רבינו: יחיד ורבים הלכה פרכים. רבי יהודה אומר משמו: כל שהוא מקמשת המינים
46 ולא

1 גמליאל הא קיימא לן דאין מנזמן על הפירות ויש לומר: רבן גמליאל היה סבור שהיה מברך על כל שבעת מינין שלש ברכות שלמות, וכי בריך רבי עקיבא מעין שלש
2 – לעצמו דוקא, ודקיימא לן אין מנזמן על הפירות, ואחרים המסובין ברבוי כל אחד לעצמו. ואם תאמר: לרבן גמליאל דאמר שלש ברכות שלמות וסבירא ליה רזומנים על
3 שבעת המינים, אי סבירא ליה דברכה עטנה כוס – אם כן מנזמן, ואם כן יזמנו לעולם ויש לומר: ידכול לחיות שלא שעה כלל מן כוס של ברבא. ואם תאמר: מכל מקום,
4 לאתו וברכו שהיא טועם – צריך לברך פעם אחת, ואם כן אין לדבר ויש לומר: היכא דאני שותה בקביעה מלא לוגמי – מודה רבן גמליאל, דאם לא כן וכי
5 לית ליה לרבן גמליאל ברבא אתת מעין שלש בשום מקום.

1 חביטא

ברכות. פרק שישי - כיצד מברכין דף על עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזלץ)"

הוספת

1 ולא מין דגן — שבמין דגן יש חלוקה, שאם עשאו פה — הדב חמוס שצריך לאחוריו
2 שלש ברכות. או — אף אם מין דגן הוא אלא שלא עשאו פה, בשתים אלו נהלקו
3 רבן גמליאל והכמסים. במאי אוקימנא? להודיו דלעיל דקמיה 'ולבסוף ברבא אחת'
4 מעין שלש. ברבן גמליאל — אמאי סיפא דרישא — דהדיא סייפא רישא. דמני גבי
5 הבססא את חזיקה דהויא רישא דהיה. וקמיה

6 סיפא 'אין הפרוסות קיימות ברי' — הרישא —
7 אפילו ארייא אמר רבן גמליאל במנתיין
8 בריהו. ואן אדן גמליאל שלא פתח — במנך
9 אחריו שלש ברכות. אין הפרוסות קיימות —
10 ובתלתא פת מעמס יהי. מביקיא —
11 כשכונמו ומי גרע עמיסא? אלא לאו רבנן
12 חיא' — דאמרי גבי רייסא בריבא אחת ויא
13 נמי שבמנחם — לאו פת הוא, יהוי כרייסא.
14 תלתא — לא גרסינן. ריהבא — הוא כביץ
15 קודרה. תחילא — בני גיפא. דפשיב ביה
16 קמחא — שמרביס בו קמח דמחוא — בני
17 כרך. הציבא — בעיץ שלנייקא ששפרין
18 בתוך התפוח. בני גמא. אמינא לה —
19 דאפורין כותב מברכין 'המוציא' היה —
20 ישראל עמר. ומקריב מנחות — ותגה לכות
21 להקריבה. אמר ברוך שהחינו — אם לא
22 נהיה מנחות זו ימים רביים. מלן לאכלן —
23 בתוך. וחי עילא — כלומר: ותגן על המנחות.
24 מנחת מחבת ומנחת מרחשת הקריבות כשון
25 באפירתו. ופולן ופולתן — כלומר: ברצנן קודם
26 קמיעה. ועשה אותן פתיחין כותינים. בדכתיב
27 'פתות אפיתם' (ויקרא ו). אלמא: פתיחין
28 כותים מברך עליהן 'המוציא'. מורכן —
29 למנחות האפית על המנחת על המרחשת
30 קודם קמיעה. עד שמחורין לשתן. הכי בני
31 ותחמיא לך מכולן — פתיחי המנחות. כות
32 כו' — ומדקאמר 'חייא בו ידי חובתו בפסח'
33 משום אבילת מצה, ודמיע עשה היא.
34 דכתיב: 'כערב תאכלו מצות', והדם לם
35 בעינן. דכתיב בה 'לדם ענין', אלמא: לדם
36 היה. ומברך 'המוציא'. והא סמתיין על
37 דהיי דבי ישימנא היא, דחא קתי לכת
38 מכולן כיתא — אלמא: בפתיחין פתוחין כות
39 קאי. בשעירין — בשחור ורגלן יחד וחד
40 ואפאן. עירין — לשון 'עירוסיתים'. והוא
41 שובלן בבדי אבילת פיש — שלא ישהא
42 משהחיה ללכות שיעור כוית עד שגמר
43 אבילת השיעור יחד מנדב אבילת עדי כבר
44 עד שמגה בריעם. יהוי חצי אבילת בריעם.
45 שהוי ציריך שיעור אבילת. ואם שתה ותי
46 חצי אבילתה מעטופה. יהיה הדי אבאבל
47 חצי ויהי חמיס חצי ויהי לתאר, ואין בו חיוב
48 כרת אם חמץ הוא. ויש בשעירין הוא
49 שאבלו — לשון חזק מביעי ליה. הכא במאי
50 עסקינן — ובשלא ערסן הוא. ובדקאמתיא
51 חזי דקמיה דרשיבין למחוי לום — בבא
52 מלחם גדול וישאר מן הלחם שלא נפרס
53 כולו. אבל אם נפרס כולו — לא חשיבי
54 פתיחין הפחותים מנדב. ולא מברכין
55 'המוציא'. ואין יוצא בתוך יד חובת מצה
56 הפחת. תוריתא דגמא — תואר ממיא
57 הלחם. כובא דריעא — עישה מקום תלל
58 ברייה. ותגן בחוכו כמי מקמח. מבי שעישן
59 באלפס. גביל מריחא — ותגוס קמח ומיס
60 כביל. ובחוסק נהבא. ושופכין על הכירה
61 כהי. שתיקא נהבא. והניבא — בצק
62 שאופין בשפור מושרהו אוהו תמיד בשפן או מבי בריעם ושמן. לחם העשיי לכותה
63 — אף אן אופו תבורי אלא בתומה.

1 הציבא? דאית ביה פירורין — פירש רשי' כמו שלנייקא. ואם להויה התניא לעיל
2 בזמן שהפרוסות וכו', אין הפרוסות קיימות — לא יברך עליהן 'המוציא',
3 אף על גב דאית ביה חמיסו ויש לומר: דרבי יוסף מפרש ליה 'הפרוסות קיימות' —
4 היינו בכיות. ואין הפרוסות קיימות? — בשאן ברוך כוית, וכן מפרש נמי בירושלמי.
5 ואם תאמרי: וריך מרומה רב פתי פירו
6 מנחות לפירור הציבא? ומי לומר: כיון
7 שנטעין בשמן — כנבבשלו דמי. ומיחו קשה
8 דקאי חמיס כוית' דקאי אמתשת מעינן
9 ולא אמנחות. כמו שאפרסי, והדם נמי לא
10 מיירי בשכבשלו, ומאי מדיח להבינא?
11 שהוא מבושלו לכו נראה לי. הציבא — היינו
12 פירור הדמיון עדי על ידי מריק. או על ידי
13 חלב, כמו הציבא דחמיר — שזן ברכיי.
14 יהי עמר ומקריב מנחות — פירש רשי'
15 בעל עבוד ומתניב מתנה. דחזק גרול
16 הוא, דיהיה עמר ומקריב — משמע בכוך
17 המקריב. וכי נראה 'נטלן לאכלן' משמע
18 דאבוך קאי. וישאן ברוך העמד המקריב
19 ראשון במשמרתו, ועירסי וארבעה משמרת
20 יהי וכל שבת מתחדשת משמרה אחת, אם
21 כל המשמרה אינה משמרת אלא שת
22 פעמים משמרה. וכיון שלם לחם לכו קמיע
23 מברכין 'שהחינו', ולא כפירוש רשי'
24 דמנחת דמיייר כולן שלא הקריב מעולם.
25 לכת מכולן — פירש רשי' דקאי אמתשה.
26 ולא נהיא. דאם כן, היכי קאמר 'דאם'
27 חמיסו יהי וכו', ולא אמרינן מנחות בבב?
28 כל המנחות כותב מצה — ונראה דקאי
29 אמתשת המנחות. וחי קאמר: לקט מכל מי
30 לחמס כותב בו.

1 **לא מין דגן הוא, או מין דגן ולא עשאו פת, רבן גמליאל**
2 **אומר: שלש ברכות, והכמסים אומרים: ברכה אחת. כל**
3 **שיאנו לא משכעת המינין ולא מין דגן, כנון פת אוהו ודומן**
4 **רבן גמליאל אומר: ברכה אחת מעיין שלש, והכמסים**
5 **אומרים: ולא כלום. במאי אוקימנא? פרבן גמליאל,**
6 **אמאי סיפא דרישא? אם אין הפרוסות קיימות - בתחלה**
7 **מברך עליה 'בורא מיני מונות', ולבסוף מברך עליה**
8 **ברכה אחת מעיין שלש, מיני? אי רבן גמליאל, והא**
9 **אמכותב וארייא אמר רבן גמליאל שלש ברכות, ואם**
10 **אין הפרוסות קיימות מיבקינא? אלא פשימיא - רבנן, אי**
11 **הכי קשיא דרבנן אדרבנן! אלא, לעולם רבנן, ותני גבי**
12 **אוריו: ולבסוף אינו מברך עליו ולא כלום. אמר רבא:**
13 **האי ריהבא דחלקאי דמפשי ביה קמחא - מברך 'בורא**
14 **מיני מונות', מאי עמימא - דקמדיא עיקר. דמחוא, ולא**
15 **מפשי ביה קמחא - מברך עליו 'שהכל יהיה בדרבו', מאי**
16 **עמימא - דובשאי עיקר. והדר אמר רבא: אודי ואודי 'בורא**
17 **מיני מונות', דרב גמליאל שיערוהו: כל שיש על**
18 **מחשבת המינים מברכין עליו 'בורא מיני מונות'. אמר**
19 **רב יוסף: האי הציבא דאית ביה פירורין כוית - בתחלה**
20 **מברך עליו 'המוציא לחם מן הארץ', ולבסוף מברך עליו**
21 **שלש ברכות; דלית ביה פירורין כוית - בתחלה מברך**
22 **עליו 'בורא מיני מונות', ולבסוף ברכה אחת מעיין שלש.**
23 **אמר רב יוסף: מינא אמינא לה - דתניא: היה עומד**
24 **ומקריב מנחות בירושלים, אומר: 'ברוך שהחינו וקיימנו**
25 **והיגענו ליזמן הזה'; נטלן לאכלן - מברך 'המוציא לחם**
26 **מן הארץ', ותני עולה; וכולן פתוחין כוית אמר ליה אביי:**
27 **איך מפתין, לתנא דבי רבי יוחנן דאמר: פורכן עד**
28 **שפמורין לקלות, והכי נמי דלא בעי ריבוי 'המוציא לחם**
29 **מן הארץ'! ובי תימא הכי נמי, והתניא: לקט מהקוללות**
30 **ואכלן, אם חמץ הוא - ענוש כרת, ואם מצה הוא - אדם**
31 **יוצא בו ידי חובתו בפסח! - הכא במאי עסקינן - ב'שעירין**
32 **- אי הכי, אמאי סיפא? והוא שאכלן כבדי אבילת פיש,**
33 **ואין 'שעירין' האי 'שאכלן', 'שאכלו' מיבעי ליה - אלא**
34 **הכא במאי עסקינן - כבא מלחם גדול. מאי היה עליה?**
35 **אמר רב ששת: האי הציבא, אף על גב דלית ביה פירורין**
36 **כוית - מברך עליו 'המוציא לחם מן הארץ'. אמר רבא:**
37 **הוא דאיכא עליה תורתא דנהמא. מרואקין חייבין בתחלה**
38 **וכי אמת רביי אמר רבי יוחנן: מרואקין פמורין מן התחלה.**
39 **מאי מרואקין? אמר אביי: כובא דאריעא. ואמר אביי:**
40 **מריחא פמוריה מן התחלה. מאי מריחא? איכא דאמר: גביל**
41 **מריחא, ואיכא דאמריו: נהמא דנהיקא. ואיכא דאמריו:**
42 **לחם העשיי לכותה. תני רבי חיאי: לחם העשיי לכותה**
43 **פטור מן התחלה. והא מצינא: תיבי בתחלה! - התם פדקינא**
44 **עמימא, רבי יהודה אומר: מעשיה מוכיחין עליה, עשאן**

קענין
היה
מספק
63
64
65
66
אזכורו לרבתי
היה
מספק
63
64
65
66

1 מסופק אם וירמשי"ש חיבין בחלה משום עשה עשה בעצו כדו לחלקה - פטורין
 2 מן החלה. דלית בהו שיעורא. הבא גבי וירמשי"ש נמי פעמים מחלקן, שאין משימין
 3 שיעור חלה בקדירה אחת אף היה מברך ליקח חלה בלא ברכה בשביל הספק, וכל
 4 דבר שתלתו סופגנין וטופו עשה - חיבין בחלה וכו' המוציא, דקימין לן כרבי יוחנן
 5 שכן "שערי פסחים לאן". דפליגי רבי
 6 יוחנן ורשי לקיש במעשה אלפלס, ופליגי
 7 בבבליהו רבה דהיינו תלתו סופגנין וטופו
 8 עשה, אלא נאפה בתנור או בכירה או סאבא
 9 בלא מים ושמן. דריש לקיש סבירא ליה דלא
 10 הוה חיבין אלא בסאבא בתנור, ואדא קאי
 11 תורתו תלתו סופגנין וטופו עשה דחיבין
 12 בחלה, אבל באילפס פטור. ורבי יוחנן מייב
 13 דעשה אלפלס טופו עשה קרנין ביה. וק
 14 דהוה ידו משקין באילפס - דהבי איתא
 15 בירושלמי. כל השאר תחתיו - חיבין בחלה
 16 ומברכין עליו "המוציא". אבל אנלישי אן
 17 מברכין עליו "המוציא", ודא רבי אלא וכל
 18 בעלמא ומיזא, אף קבע סתודה עליה.
 19 כמו בפורים - מברך "המוציא". וכל דבר
 20 שתלתו סופגנין וגם טופו - כגון דני סופגנין
 21 שמטגנין אותן בשמן קרנין בניישי -
 22 פטורין מן החלה. **מ**א וטרא קבע סתודתיה
 23 עליה. וכו' גלישי, אי קבע סתודה עליה -
 24 מברכין עליה "המוציא". וכן צוה רבינו אמאי
 25 בפרים. קובעין סתודתן עליה, לכך
 26 "המוציא" בפת תחלה כדי לפטור מברכה,
 27 שהיה מסופק אי היה קובע סתודתו קבעתיה או
 28 שכל - **ה**א ודבשא דחמרי מברכין עליה
 29 וכל - וכן משקין מכל בני מיני פירות רב
 30 ומירושלמי דהרה. דאומריין גבי עלה.
 31 ולאפיקי מהלכות גדולות שפירש דמיירי
 32 שנתן לתוכן מים. ושכר דבין, אף על גב
 33 דשמיא יש בוח ביות כבדי אבלת פסי - לא
 34 מברכין עליו "בורא מני מונות" אלא
 35 "שבעל". אפילו לרב ושמואל דאמר ל
 36 שיש בו מחמשת המינין מברכין עליו "בורא
 37 מיני מונות" - הבא לל דהוה ממש
 38 שעריים אכן שאר אלא עמינא בתנור. ועוד
 39 שמשום שבו על עליה חטמא בפת. ועוד -
 40 בשתייה אומר "שבעל". וישוין שבחושין -
 41 רבי ורבי יוסי פליגי גבי מיין לחין
 42 ומתוקין, וכלקשת מיייר, מרקתי "המוציא"
 43 ולא קתני לשון "בבול", והבי דייקתן חתם.
 44 **ו**א' סלקא דעתך לרפואה עבד ליה, רפואה
 45 בשבת מי שר - דסובר ריבון דכל שקיקו
 46 לרפואה, ואין גרולת לשמותו לנרוך אבל
 47 - אסור בשבת וכו'. **ו**א' חנן על האוכלין
 48 וכו' - דמשמע מדתק כל האוכלין דאפילו
 49 שרשקו לרפואה בין חראין לאיבהל
 50 שפיר דמי, מרקט "כל". ומסיק הגמרא
 51 דרבינא דרב ושמואל דפשיטא ממתניין
 52 שריא, על פי שיעורו לרפואה, אבל רבי
 53 ושמואל אשמעינן דלא נימא כיון דשקיקו
 54 לרפואה - לא לברך עליה כלל, קא שמע
 55 לך. כיון דמתהני מנייה - בעי כרובי. ומכל
 56 מקום, לא יברך אלא "שבעל", כיון שאינו
 57 עשוי לטעם כי אם לשחות. ואם, כל דבר
 58 שיש בו מחמשת המינין עשוי לטעם כי
 59 אם לשחות, כגון שכר וכיוצא בו, מברך
 60 "שבעל", וכדאי גונא פסק בהלכות גדולות.
 61 והלכתא, שתייה עבד - מברך "בורא מיני
 62 מונות". פלישתא - מברך "שבעל", ואף על
 63 פי שרפואה געשית. הבא איתא ליה תנא
 64 מנייה - מברך.

1 כעבין - ערוכה ומקופפת כחולקאות נאות. גלי דעודה ללחם עשאה. כלמורין
 2 - כנסרים בעלמא, שלא הקפיד על ערסתם. ודוגמתו שנינו ב"מערע קטר (ב.א.א.)
 3 עשה לו למוחין - לחין, לכוף של פין לכסותו. ויעה בעלמא הוא - ואינו פרי לברך
 4 עליו "בורא פרי העץ". וחומין ספוניות - סופי ענבים ומתבלים עלמית,
 5 ועושים מין חומין. מריבין - חומין -
 6 לטוהה מננו שגוגו. ורבי יהושע פובר -
 7 דיעה בעלמא הוא. ואין שם תרומה הל'
 8 עליו, ואין לך פין ונתוין לשקתה אלא ויחם
 9 וענבים בלבד, והיינו כמר בר אש. מריבא
 10 מו - מה מברכין עליו? ושם טריטא - כל
 11 דבר הבחיש קצת ואינו מרוסק. כל הוה
 12 אדעתא דרבא - כל היה מבין מהו שואל.
 13 אמר ליה - רבנא להודא מרבנא. איו
 14 טרימא אתה שואל. דקורמטי - כרובים.
 15 כותשחם אתה ונתוין בן ין ושותין. וכן
 16 דשומשמי - לחוציא שמנן. או דפריצני -
 17 לרשת ענבים שלחן החרוצים מים
 18 לעשות מנה. אבא ליה רבא: "חשילתא ק'
 19 אמרת - מתוך דברי רבינא הבין רבא את
 20 השאלה. אמר ליה: דבר מעיק שאלתה. כמו
 21 "ביעי השילתא" "הדיעות הלחין" (ב.ב.א.).
 22 מותר לעשות מן טריטא - שאינו ספוגי
 23 אלמא דבמלכותיה קאי. ובין דהבי הוא -
 24 מברכין עליו "בורא פרי העץ". שתייה =
 25 מנאכל השעוה מנייה קליתו שתייבשה בתנור
 26 בעוד שהשבלים לחים. עבה לאבילה עבידא
 27 - במלכותיה קיימא. שבחושין - מניסין בוח
 28 וערבויה פריה (ב.ב.א.). ויזום המצוי - מברכין
 29 במסכת פסחים (ב.ב.א.). וכל המשקים שותה
 30 אלמא לאבילה מבין הרפואה מנימאל
 31 הוא. הכי נשי - לאבילה מכוח כרובי. הכי
 32 גרסין וירביא דרב ושמואל - ואף על גב
 33 דהניא לענן שבת דאוכל הוא ומותר לאכלו
 34 בשבת, אשטרין למישר טעמן ברבא. הכי
 35 גרסינ: "שילקא דעתך אמינא בין הרפואה
 36 קא מבין לא למני ברכה קא שמעני לן כיון
 37 דמתהני מנייה - שהיה מנאכל הוא - בעי
 38 ברכי. והלכתא - אף גרסין, והמלכות
 39 גדולות הוא. דאפיקי שמען - שרדאי כבד
 40 הוא דבר ברכה הגונה. ולשבעי בעינן
 41 שהיה כרבי הוציא הלחם הזה מן הארץ שהוא
 42 בא לתנות הימנו. דרבינא א' מוציאם
 43 ממצרים - וכשנאמרה פרש בלעם כבד
 44 יצאו. חשילתא לך מים - בעי רבא. ורבי
 45 נתמה כמר דפסיק וסובר ששעוד
 46 להוציא. דכתיב: "המוציא אתכם", ושנאמר
 47 פסוק זה הלחם עשיתי לא יצאו. והמוציא לך
 48 מים" - דפיקי חשילתא מוציא, כל ימי החיים
 49 במדבר. ורביהו יתבון - שאני הוא
 50 שהוצאתי אתכם.
 51 אשמעינן
 52 **א** מכוין, לא לברך עליוהי כלל - קא שמעני לן: פיון דאית ליה הנגה מנייה, בעי רבובי: "שעל
 53 הפת הוא אומר המוציא" וכו'. תנו רבנן: מה הוא אומר? "המוציא לחם מן הארץ". רבי נחמיה
 54 אומר: "מוציא לחם מן הארץ". אמר רבא: ב"מוציא" כולי עלמא לא פליגי דאפיק משמע,
 55 דכתיב: "אל מוציאם ממצרים", כי פליגי - ב"המוציא", רבנן סברי: "המוציא" - דאפיק משמע,
 56 דכתיב: "המוציא לך מים מצור החלמיש", ורבי נחמיה סבר: "המוציא" - דמפיק משמע,
 57 שצאמר: "המוציא אתכם ממתח כקלות מצרים". ורבנן? הוה, הכי קאמר להו קודשא ברוך
 58 הוא לישאל: פד מפינא לכו עבידנא לנו מלחא כי חכי דיעיתו דצאנא הוא דאפיקותי ויחנן
 59 ממצרים, דכתיב: "וידעתם כי אני ה' אליהם המוציא". משתבחין ליה רבנן לרבי וירא בר רב
 60 וירא אחוה דרבי שמעון בר רב וירא דאדם גדול הוא, ובין בברכות הוא. אמר להם: לכשיבא
 61 לידם הביאיהו לרבי. וזמא דאדם גדול לביה, אפיקו ליה ריפתא, וירא וזמא "מוציא" אמר:
 62 זה הוא שאמרתי עליו דאדם גדול הוא ובין בברכות הוא? בשלמא אי אמר "המוציא"

1 והלכתא המוציא וכו' - ואף על פי דב'מוציא' כולי עלמא לא מליגי דאפיק
 2 משמע. ובידושלמי מפרש טעמא: כדי שלא לערב האותיות, כגון
 3 "העולם" - "מוציא". ואף על גב דב'לחם מן נמי איבא עירוב - שאני התם דקרא
 4 כתיב (תהלים קד) "וּלְמַעַן חֲזִיר לְבָרָהּ וְעֶשֶׂב לְעֹבֵדֶיהָ הָאֵדָם לְחֶם מִן
 5 הארץ". ועל פי זה למעשה חזיר לברכה ועשב לעובדי האדמה ללחם מן
 6 הארץ. וכן נמצא בברייתא דרבי שמעון.

7 אביענות נגד עשר תובת שבמקרא. זה.
 8 מדרתני ירוקת דומיא דפת - כל היד
 9 ירוקת דומיא דפת - שהיה פת אישטני
 10 לעליא. ויש ירוקות שאין משתנה לעליא.
 11 אלא כלימיה: מה הפת אין בשול מנרע את
 12 הכרבה, אף ירוקות נמי - כמלתיהו קיימי.
 13 ולא הרוקת לזו השבול.
 14 משכחת לה בתמימי וכרתי - זאת האמה
 15 והרי דומיא לעינים דהשבול
 16 ומשבוין: וכן נמצא דרשנו בשביל דהבשול
 17 והמלח שבתוכו. ונראין הדברים שכל דבר
 18 שחל עליו כן טוב מבושל כמו זה. וכן כמו
 19 מבושל, כמו בנימי קענייה. וכן הפחד - יש
 20 לזך ברכה הראשונה. שכל כן שוין מבושלין
 21 כמו חזין. וטעמה זה מברכין נמי על היין
 22 מבושל "בורא פרי הגפן", שכל כן הוא טוב
 23 אחר הבשול כמו קודם שכל קרא וסלקא
 24 וכרוב וכוונא כהן, שטובין יותר מבושלין
 25 מחזין. כשתן חזין - מברכין עליהם "שחבל"
 26 ומבושלין - "בורא פרי האדמה". וכן אבות
 27 ערמונית חבושים שאינן ראויין לאכלן חזין
 28 כמו מבושלין, בתחלה מברכין עליהן
 29 "שחבל" ומבושלין "בורא פרי העץ". אך
 30 אותן ערמונית שקיין לזמירדיש - מברך
 31 עליהן "בורא פרי הגפן" אפילו בתחלה. וכל
 32 דבר המתקבל בבשולו, כגון תמימי וכרתי
 33 וכיוצא בהן, בשתן חזין - מברך עליו
 34 "בורא פרי האדמה, ומבושלים - "שחבל",
 35 כן נראה לרבינו יודנה. ומיזר דרש אלפס
 36 פסק בשבולת. דאשתני לגירעיתא על זה
 37 בשולן, אומר "בורא פרי האדמה" כרב נתנן.
 38 דאמר שלקות מברכין עליהן "בורא פרי
 39 האדמה" דרבי חיאי בר אבא קאי נמי כוותיה.
 40 ובכל שלקות מיירי רבי חיאי בר אבא
 41 באותן דשמשנתם לגירעיתא - מדפגלי להו
 42 גמרא אהדרי רבי חיאי בר אבא ורבי בנימין
 43 כרבי יפת. ואגון הבל כרביש - מברך עליו
 44 "בורא פרי העץ", דאגון עיקר. כל תלחין
 45 יתמן מלח למתניה - וכל דוקא כל
 46 תלמודא, אלא כל מה שדה לאו מבושלים
 47 יום - היה חזיר הבל לפניו כיום שלשים
 48 וואחד. וזאת מליח - ומלח כורתא.
 49 בער

1 ואשמעינן מעמא - פירושה דקרא, כמו שפירשהו למדנו פירושה. ואשמעינן הלכה
 2 ברבנן - ד"המוציא" - דאפיק הוא. **מאי קמשמע לן** - הכל מודים בו. אף ירוקת
 3 שששתנו בו' - ואפילו הבי במלתייהו קיימי, ומברכין עלייהו "בורא פרי האדמה".
 4 שלקות - כל יד ירק שלוק. דרש רב חרש. **מאי קמי** - משום רבינו - רב. שלקות אומר
 5 "בורא פרי האדמה" ורבותיהו בו' ומאן ניחיהו
 6 עולא אמר רבי יוחנן "שחבל" - הרי הדבר
 7 במחלוקת. ואני אומר - מלישב בדידות
 8 כגון תלוקין: ש מתוך יפרי האדמה ויש מתוך
 9 "שחבל". כל - ירק הנאכל דו שחתלתו
 10 "בורא פרי האדמה, שלקות - אפיקה
 11 מנלתייהו לגירעיתא. ומברך "שחבל". ולקמן
 12 מוקף לה בתמימי וכרתי. וכל - ירק שאין
 13 דרכו ליאכל דו, שחתלתו אם אכל דו -
 14 "שחבל" הוא מברך. שלקות - הביאו לדרך
 15 אביענות, הוא עיקר פרוי - ומברך "בורא פרי
 16 האדמה". דרש רב נתנן - כן. משום רבינו
 17 שמואל. שלקות מברך "בורא פרי
 18 האדמה" וכוונתיהו בו' - רב נתנן חשב, ולא
 19 קרי לעלא "רבותיהו". אמר שלקות "שחבל"
 20 ואני אומר - שהם תלוקין בפלוגתא דרבי
 21 מאיר ורבי יוסי. דרבי שמואל דרבי רבי
 22 יוחנן בכל מיני ירוקות וכן תלוקין דו על זה.
 23 שמואל כרבי מאיר דאמר מבושל קאי
 24 במלתייהו, ורבי יוחנן קאי כרבי יוסי. ויצאין
 25 בריקתו השדיר - במימי. ודי אביעלת מצל על
 26 מצוה, וקרינן ביה ליחם עוני. אבל לא
 27 כמבשול - דתו לאו ירוקת. אפיקי. אפילו
 28 רבי יוסי מודה - דלענין ברכה במלתייהו
 29 קאי. אמר רב נתנן: קבע עולא לשבשתיה
 30 כרבי בנימין - שלא שאמר משום רבי יוחנן
 31 לעיל "שחבל", למד וקבע שבשוש כרבי
 32 בנימין. דש שתקניהו בלבו. וכבשוי אומר
 33 וי"א - במחלוקת זו. שהתורה ביה המדרש
 34 וכי בעי ענין הלכותי דרבי רבי בנימין אצל
 35 דרבי רבי חיאי בר אבא במחלוקת בית
 36 המדרש. ודי מיני כדאי לתלוק עליהו בר מן
 37 דין ובר מן דין - לבר משתי ראיות הללו
 38 ששנתיהו שאין רבי בנימין כלום אצל
 39 חיאי. ש על עור ראהו שלא אמר רבי יוחנן
 40 מימיו שלקות "שחבל". ואמר לזו "בורא פרי
 41 האדמה" - אלמא: אף על גב דשלוקיה קאי
 42 במלתייהו. שאכל זית מליח - שהיה מלוח זה
 43 כגון ימים. וקיימא לן (ספחים ע"ג) מליח
 44 כרותא. אבל לא כבשוי - בירוקת של מורו.
 45 היא שנתיהו בפרק "כל שעה (ל"טא). לומר
 46 שאין יוצאין בהן שלוקין משום מורו. אלמא
 47 - לאו במלתייהו קיימי. שלוק חיו גיטוח
 48 טפי סבבבשול. דבעינן משום מורו וליכא -
 49 אבל לענין ברכה - שם פרי עליו.
 50 בצר

1 **ואשמעינן מעמא** ואשמעינן דהלכתא ברבנן; אלא דאמר
 2 "**מוציא**" מאי קא משמע לן? - ואיהו דעבד - לאפוקי
 3 נפשיה מפלוגתא. והלכתא: "המוציא לחם מן הארץ",
 4 דקיימא לן ברבנן, דאמר: דאפיק משמע. ועל הירקות
 5 אומר: וכו'. קתני ירוקות דומיא דפת, מה פת שששתנה
 6 על ידי האור - אף ירוקות נמי שששתנה על ידי
 7 האור. אמר רבנאי משמיה דאבי, זאת אומרת: שלקות
 8 מברכין עליהן "בורא פרי האדמה", ומאי - מדרתני
 9 ירוקות דומיא דפת. דרש רב הקדאי משום רבינו, ומני
 10 - רב: שלקות מברכין עליהם "בורא פרי האדמה",
 11 ורבותיהו היודין מארץ ישראל ומני - עולא משמיה
 12 דרבי יוחנן אמר: שלקות מברכין עליהן "שחבל נהיה
 13 בדרבו", ואני אומר: כל שתחתלו "בורא פרי האדמה",
 14 שלקות - "שחבל נהיה בדרבו", וכל שתחתלו "שחבל
 15 נהיה בדרבו", שלקות - "בורא פרי האדמה" בשלמא
 16 כל שתחתלו "שחבל נהיה בדרבו" שלקות "בורא פרי
 17 האדמה" - משכחת לה בירוקת וסלקא יקרא; אלא
 18 כל שתחתלו "בורא פרי האדמה", שלקות - "שחבל"
 19 היכי משכחת לה? אמר רב נתנן פר יצחק: משכחת
 20 לה בתמימי וכרתי. דרש רב נתנן משום רבינו, ומני -
 21 שמואל: שלקות מברכין עליהם "בורא פרי האדמה",
 22 ותרבינו היודין מארץ ישראל ומני - עולא, משמיה
 23 דרבי יוחנן אמר: שלקות מברכין עליהן "שחבל נהיה
 24 בדרבו", ואני אומר: כמחלוקת שגויה. דתניא: ויצאין
 25 בריקתו השדיר ובמבושל שלא נמוח, דכרי רבי מאיר, ורבי
 26 יוסי אומר: ויצאום בריקתו השדיר, אצל לא במבושלין,
 27 אף על פי שלא נמוח. ולא היא, דכדילי קעמא - שלקות
 28 מברכין עליהן "בורא פרי האדמה", ועד כאן לא קאמר
 29 רבי יוסי התי - אלא משום דבעינן טעם מצוה וליכא,
 30 אצל הקא - אפילו רבי יוסי מודה. אמר רבי חיאי בר
 31 אבא אמר רבי יוחנן: שלקות מברכין עליהם "בורא פרי
 32 האדמה", ורבי בנימין בר יפת אמר רבי יוחנן: שלקות
 33 מברכין עליהם "שחבל נהיה בדרבו". אמר רב נתנן פר
 34 יצחק: קבע עולא לשבשתיה כרבי בנימין בר יפת. תרי
 35 רבי רבי יודא: וכן מה ענין רבי בנימין בר יפת אמר רבי חיאי בר אבא
 36 דריק ומיר משעתא מרבי יוחנן רביה, (ורבי בנימין בר יפת - לא דריק, ועוד, רבי חיאי בר
 37 אבא כל תלחין ימינו מתדר תלמודיה קמייה דרבי יוחנן רביה, ורבי בנימין בר יפת לא מתדר;
 38 ועוד, רב מן דין ובר מן דין, דההוא תורמא דשלוקי ליה שבעי ומנין כפדרה וזכילי ליה כקנות סעודה, אתו ושאלו לרבי יוחנן,
 39 ואמר להו: מברכין עליה "בורא פרי האדמה", ועוד, אמר רבי חיאי בר אבא: אני ראיית את רבי יוחנן שאכל זית מליח וברך
 40 עליו תחלה וסוף. או אמרת בשלמא שלקות במלתייהו קיימי - בתחלה מברך עליו "בורא פרי העץ", ולכסוף מברך עליו ברכה
 41 אחת משני שלש. אלא אי אמרת שלקות לאו במלתייהו קיימי, בשלמא בתחלה מברך עליו "שחבל נהיה בדרבו", אלא לכסוף מאי
 42 מברך? - דילמא: "בורא נפשות רבות וחסרונן על כל מה שברא". מתב רב יצחק פר שמואל: ירוקות שאדם יוצא בהן ידי חובתו
 43 בפסח - יוצא בהן ובקבל שילה, אבל לא כבשוי ולא שלוקין ולא מבושלין; ואי סלקא דעתך במלתייהו קאי - שלוקין אמאי לא? -
 44 שאני התי, דבעינן טעם מורו וליכא. אמר לבי רבי ירמיה לרבי יודא: רבי יוחנן היכי מברך על ידו מליח? כיון דשלוקא למרעיה

1 בצר
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44

ברכות. פרק שישי – כיצד מברכין דף רט על עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)"
 קג
 רש"י

1 **בצר ליה שיעורא** – וגבי ברכת פירתו הארץ אבילה כתיבה, ואבילה בכיות. כוית
 2 **שאמר** – לענין שיעור כל אבילות. **אמר בתוכו** – מזמון לצאת ממנו. שאינו נבלע
 3 בפר כמשיקה תפוחים וחותים אלא אגור כמשיקה ענבים. **דורמסקין** – אף הן שלקות
 4 מעטש שקורין אקדלשיט' פרוש. רב ראינו בפירוש של קמא על רבינו יצחק ברבי
 5 יהודה. אבל כן מצינו בריבז' כן שיעורא

6 **אמר כאן ובבבא קמא** (קמא) פרוש' ואי
 7 **אמר** להעמידה, דאם כן חיי ברכתו "פירות"
 8 **פרי ענף** ודאן קודם וזכר על הפגניות
 9 שברכתן "שהכל" ואינם כדברים חשובים
 10 כדמפרש האביל. **שלא מעט מעט בשר** –
 11 ונעשה ודבר חביב עלי. **פירות** – בשר
 12 עף שקורין פרוש'א. **זקנה אין כאן** – הלא
 13 וכן אגו, והיה לו לשאלני על אהור מתוך יבך
 14 לפטור לא שאר המינין. **הדברים הללו אין**
 15 **באין לקפת את הפת** הלא שלא מחמת
 16 הסעודה הן באין, ואמרין לקמן (מאם).
 17 ושענין ברכת לפירוס אף הפת פטרקון.
 18 **דברבך כבר שלקות** – וכדבר דרמב"ם
 19 "שהכל" ברכתן כפגניות, דעל דבר שאין
 20 גדולו מן הארץ כגון בשר, ביציע הדגים תנא
 21 במתניתין "שהכל". וכללן דבריותיהם שוות
 22 – **חביב ערוך**, אלא הפת אלא **בורא**
 23 **פרי האדמה** – שהיא ברכת חטובה
 24 לעצמה לדברים חשובים, והיה לו להירושב
 25 **כרוב ערוך** חיון – ונתיב לקמן (מאם). **כרוב**
 26 **למזון תרדן** לרפואה. **גדילי דלפתא** –
 27 **ראש לפתת**. **פרישיתו** – משמיעין בלע"ז.
 28 **לשון קניית ירק**, **פרימא ונשא** – בריעותא
 29 **היא**, ושבעאל דא קאי. **אבי תפי** – על מקום
 30 שפיתת הקירחה. **ועבד תוך תוך** – כלומר:
 31 **שלוק ונחמה מאו**, וקול ריחיתו נשמעת
 32 **קבול תוך תוך**, **מיא דסלקא** – במשיל של
 33 תרדן. **כסלקא** – לענין ברכה. **השיבא** –
 34 **ירק** נשתחן מעט בקרחה למתק בעלמא עדי.
 35 **לאבלא**, **איניש** בלעז. **למתוק בעלמא** –
 36 ומברכין על מימי תבשילו "בורא פרי
 37 האדמה". **השבת אין בה** – כבד שלה
 38 משנתנה בקרחה והדמיאה איה בה עוב
 39 משום איסור תרומה. **היה ליה שוב**
 40 בעלמא. **מירקני** "שנתנה מעט" – שנת
 41 מינה לטעמא בעדיא. **פת צנוטה** – יבשה.
 42 **שנתנה בעקרה** לרפואה. **וכן צנוטה** – דקת
 43 ובראשית מאן. **צריך שתכלה** – ברכת
 44 "המוציא" עם פריסת הפרוסה מן הפת. והיא
 45 פרוש ועמוד **היא** **אפריסה כליא** – כיון
 46 **דאמרת** על פריסת הפרוסה הכלה מן
 47 חשיבותא נתיבא אנתתא. אלא

1 **בצר ליה שיעורא**. היינו דוקא בברכה שלאחרי – **דבעינן שיעור**, אבל בברכה
 2 שלפניו – אפילו פחות מכשיעור, דאסור ליהנות בעולם הזה בלא ברכה כן
 3 לענין אבילה כן לענין שתייה. אבל בברכה שלאחרי – בעינן שיעור מלא לוגמי.
 4 על כן יש ליהדר לשלות מירש של ברכה מלא לוגמי, כיון שידך לאחורו מעט בברכה
 5 ברכות. והרב רבי יצחק היה אומר כי בורא

6 **בצר ליה שיעורא!** – **אמר ליה: מי סברת כות גדול**
 7 **בעיניו?! כות בינוני בעיניו, והא איכא, וההוא דאייתו**
 8 **לקמה דרבי יוחנן – ית גדול היה, דאף על גב דשקלקה**
 9 **לקרעיותיה פש ליה שיעורא. דתנן: ית שאמר – לא**
 10 **קטן ולא גדול, אלא בינוני, והוה אגורי. ואמר רבי**
 11 **אבהו: "אמר, שמו אלא "אברוטי" שמו, ואמר**
 12 **לה: "מרוסי" שמו, ולמה לא שמו "אגור" – ששמנו**
 13 **אגור בתוכו. נימא כתנא, דהנהו תמי למידי דהו**
 14 **ותבי קמיה דבר קפרא, הביאו לפניו כרוב ודורמסקין**
 15 **ופגניות, נתן בר קפרא רשות לאחד מהן לברך, קפץ**
 16 **וברך על הפגניות. לגלג עליו הכירו. קעם בר קפרא,**
 17 **אמר: לא על המברך אני כועס, אלא על המגלגל אני**
 18 **כועס; אם תברך דומה כמי שלא מעט מעט בשר**
 19 **מעולם – אהה על מה לגלגת עליו? חור ואמר: לא על**
 20 **המגלגל אני כועס אלא על המברך אני כועס. ואמר:**
 21 **אם תקמה אין כאן, וקנה אין כאן?! תנא: ושניהם לא:**
 22 **הוציא שנתן, מאי לאו בהא קא מפילי, דמברך סבר:**
 23 **שלקות ופגניות "ששתל בתיה דברבו", הלך התיב**
 24 **ערוף; ומגלגל סבר: שלקות – "בורא פרי האדמה",**
 25 **פגניות – "שהכל נהיה דברבו", הלך פירא ערוף! –**
 26 **לא, דכולי עלמא שלקות ופגניות "שהכל נהיה דברבו",**
 27 **והכא בהאי סברא קא מפילי, מר סבר: התיב ערוף,**
 28 **וקר סבר: כרוב ערוף, דיוין, אמר רבי יורא, פי תיגין פי**
 29 **רב הווא אמר לן: הני גרילידי דלפתא, פרימניה פרימא**
 30 **רבא – "בורא פרי האדמה", פרימא ונשא – "שהכל**
 31 **נהיה דברבו", וכי תתאן לבי רב הוהיה יהא לן: אודי**
 32 **ואודי "בורא פרי האדמה", והא דפרמיניה מפי – כי**
 33 **הכי דנמתיק מעמימה, אמר רב אשי, פי תיגין פי בי**
 34 **כהניא, אמר לן: תבשילא דסלקא דלא מנפשו בה קמחא מפי**
 35 **"בורא פרי האדמה", דלפתא, דמפשו בה קמחא מפי**
 36 **"בורא מיני מוזנות"; והדר אמר: אודי ואודי "בורא**
 37 **פרי האדמה", והאי דשדי בה קמחא מפי – לרבובו**
 38 **בעקמא עבדי לה. אמר רב קהא: תבשיל של תרדן –**
 39 **פה ללב וטוב לעינים, ובל שפן לבני מעים. אמר אביי:**

1 **והוא דתיב אבי תפי, ועבד תוך תוך**, **אמר רב פפא, מיא דסלקא – סלקא,**
 2 **ומיא דלפתא – לפתא, ומיא דכרובו שלק – כרובו שלק. בעי רב פפא: מיא דשיבא ומיא,**
 3 **למתוקי מעמא עבדי, או לעבדו ווקמא עבדי לה? תא שמע: הישבת, משנתנה מעט פגניות,**
 4 **אין בה משום תרומה, ואינה מממאה טובאות אכולים. שמע מינה: למתוקי מעמא עבדי לה?**
 5 **שמע מינה. אמר רב תימי בר אשי: פת צנוטה פקעה מברכין עליה "המוציא" ופליגי דרבי**
 6 **תימי, דאמר רבי תימי: צריך שתכלה ברכה עם הפת. מתוקין לה רבא: מיא שנא צנוטה דלא?**
 7 **משום דכי פליגי ברכה – אפריסה קא פליגי; על הפת נמי, פי קא נגרה – אפריסה נגרה!**
 8 אלא

9 **עלית כאשר יברך על הרקות.** אף על גב דאמרין לעיל דמי פירות זיכה בעלמא הוא – **שי חלק. פת** צנוטה בקיעה מברכין עליה "המוציא לום מן הארץ", ופליגי
 10 דרבי חייא – ואם תאמר. היכי מירידי אם יש שלמה לפניו – **הא אמרין בסמוך דכולי עלמא שלמה ערוף ואי ליכא אלא צנוטה** – היכי פליג עליה רבי חייא. **הא מסקין**
 11 **על (מאם) פרוחין אף על פי שאין כותן ביות מברכין עליון "המוציא", והואל וית בוד תרומתו ונתנמוהו שיש לוהיט** כגון דאיכא שלמה לפניו. **ובצע מן הצנוטה.** רב חייא
 12 **בר אשי סבר דהוי כמו שלמה, מאור שלמה חביבה – (מברך עליה). ורבי חייא סבירא ליה: צריך שתכלה ברכה עם הפת, ואם כן בעינן שתכלה הברכה עם בעיטת הפת.**
 13 **וכיון שבצועת קודם לכן – שלמה ערוף.** אלא אי ליכא שלמה – מחדו שיתברך על הפרוסה "המוציא לום מן הארץ".

1 והלכתם כראב דמברך ואתר כך בוצע. פירושו: שלא יפירש הפרושה מן הדף עד
 2 אחר הברכה. ויש שנוהגין לברך ברכת "המוציא" קודם שיתחוק, כרי
 3 שתהא הפה שלמה בשעת ברכה. אבל היו המגזג נכון לעשות. דהוי היסה הדעת בין
 4 הברכה לאכילה. ומיהו, בשבת נכון להחזיק ולברך קודם שיתחוק, ואז תשמע יוד
 5 לבציע קודם שיתכלה הברכה שאז לא יהיה
 6 לו לחם שגוהו. ובפרק "שלשה שאליו" לקמן 1
 7 (מ"א) מסקינן רבינו דע שחלכה "אמן" מפי 2
 8 הענין, קולא יבצע קודם. ויש שנומקא דאיה 3
 9 שצריך לסיים הברכה קודם שיבצע מדרגו 4
 10 רבי יהיא בירושלמי אין מברכין על הפה 5
 11 כאל בשעה שחלפה פורס, והיהו משום אם 6
 12 יפירוש קודם שהיה משא הפול הפרושה 7
 13 מידו. ולא יוכל לאכול פרושה אחרת שביצע 8
 14 בלא ברכה אלא יצטרך לחזור ולברך, ויש 9
 15 כאל ברכה בלמלה. אבל אם (לא) היה עומך 10
 16 לברך על כל הדף ולא יוכל לפרוש קודם 11
 17 הברכה, אם לא הפול הפרושה אינו מברך על 12
 18 הפרושה אחרת. ויפירש בברכה הראשונה. 13

19 **מברך** על הפתיחה ופירש את השלמן - 14
 20 פירש רש"י: אם הפתיחה השלמן 15
 21 שיון - יברך על איה שירצה. ואם הפתיחה 16
 22 גדלים - צריך לברך על הפתיחה לפיטור 17
 23 את השלמן. ורבי יוחנן אומר: על השלמן 18
 24 מצוה מן המובחר, אפילו אם הפתיחה 19
 25 גדלים. ומשה: אם בן כבידה הפוכה. 20
 26 לרוב הונא פתחין שהם גדולים ערפי. 21
 27 ולרבי יוחנן שלמן ערפי, ואין כבידה לומר 22
 28 דפליגי בשלמן שטרות. ועוד תיבה אמאי 23
 29 שיה בפרק שבוטק גזק לשון "פרושה" של 24
 30 חוקין? על כן פירש רבינו תם: ממירי פתחין 25
 31 גדולים ושלמן ערפי. והבי פירושו: אמר רב 26
 32 הונא מברך על הפתיחה, כלומה: אם ירצה. 27
 33 והוא חדין על השלמן, אם ירצה. ורבי יוחנן 28
 34 אומר: שלמן ערפי. וכן הלכה ברבי יוחנן. 29
 35 דהוא רב רבי יוחנן - הלכה ברבי יוחנן. וכל 30
 36 שכן לבני רבי הונא שהלכה כמותו, שהיה 31
 37 תלמידו של רב. ודוקא באמוראי. 32
 38 אמרין הלכה כבבארא.

1 **אלא אמר רבא:** מברך ואחר כך בוצע - ונומרו כל הברכה. ואחר כך מפירש 1
 2 הפרושה. דכלאי ברכה אפת שלם. פתיחין ושלמן אמר רב הונא - אם רצה מברך 2
 3 דאמת הפתיחה. ואם הפתיחה גדולים מן השלמן - צריך לברך עליהן. כתנאי - דהא 3
 4 דאמרת פרושה של חסין ושלמה של שערין כך תנאי היא. **אבל לא חצי בצל גדול** 4
 5 - ואף על פי שיש בו יותר משקט שלם. 5
 6 במקום שיש כהן - ונתנו לו מיד. במקום 6
 7 שאין כהן - צריך לישראל שיבוציעו ע 7
 8 שמיני חתין. ואלו ליטמו לו. חצי בצל אין מתקיים. 8
 9 יוצא ידי שניין - ידי מחלוקת של רב הונא 9
 10 ורבי יוחנן. מניח פרושה תחת השלמה - 10
 11 ונמצאו שתייהן בידו, וברוצע או משתקין או מן 11
 12 השלמה. לחם עניי כתיב - דרביה של עני 12
 13 בפרושה. לפיכך צריך שיראה כבוצע על 13
 14 הפרושה. אכולה שירותא - פרושה גדולה 14
 15 שהיה די לו על השעודה שבת. **ריפתא** 15
 16 **דעוקאב** - שערכו בו אתמול ערובי הצירות. 16
 מול

17 **אבא, כתנאי:** תורמין בצל קמון שלם אבל לא חצי בצל גדול. רבי יהודה אומר: לא כן, 17
 18 **אלא חצי בצל גדול. מאי לאו** קרא קמפליגן, דמר סבר: חישוב ערוך, וקר סבר שלם 18
 19 ערוך? - תיבא דאיבא כהן - כולי עלמא לא פליגי דחישוב ערוך, כי פליגי - דליבא כהן. 19
 20 דתנין: כל קמון שיש כהן - תורם מן התפה, וכל קמון שאין כהן - תורם מן המתקיים; 20
 21 **רבי יהודה אומר:** אין תורם אלא מן התפה. אמר רב נתןן בר יצחק: וירא שמעם יוצא 21
 22 ידי שניין? ומנא? מר בריה דרבנאי. דמר בריה דרבנאי מניח פרושה בתוך השלמה ובוצע. 22
 23 **תיי תנא קמיה דרב נתןן בר יצחק:** מניח פרושה בתוך השלמה ובוצע ומקבר. אמר 23
 24 **ליה: מה שמדך? אמר ליה: שלמן. אמר ליה: שלום איתך ושלמה שמעתך, שלום** 24
 25 **מן התלמידים. אמר רב פפא:** הכל מודים בפסח שמיני פרושה בתוך שלמה ובוצע. מאי 25
 26 **טעמא** - "לחם עני" כתיב. אמר רבי אבא: ויבשבת חייב אדם לבצוע על שמי כפרות. מאי 26
 27 **טעמא** - "לחם משנה" כתיב. אמר רב אשי: חיינא ליה לרב הניא דקיש תרתי ובעע 27
 28 **תרתי. רבי יודא היה בעע** אפולא שירותא. אמר ליה רבינא לרב אשי: והא קא מתחין 28
 29 **כרעבתנותא! אמר [ליה]:** ביון דכל יומא לא קעביד הכי, והאידיגא קא עביד - לא מתחין 29
 30 **כרעבתנותא. רב אמר ורב אשי כי** הוה מתרמי להו ריפתא דערוכא מברכיין עליה "המוציא 30
 31 **לחם מן הארץ, אמרי:** הואיל ואתעבידי ביה מצוה תרא - ועבידי ביה מצוה אחריתי. 31
 32 אבר

33 **אבל** פרושה של חסין ושלמה דברי הכל מברך על הפרושה של חסין - דחדישי ערפי, משום דאקריה קרא. אבל פתיחין ושלמן מניין אחד, אפילו יהו 33
 34 הפתיחין מפת נקה השלמן מפת קרב - מברך על השלמן כביאית בתוספתא (פרק יא) שלמן דגולסקאות ושלמן דבעל הבית - מברך על השלמן דגולסקאות: 34
 35 פרושה דגולסקאות ושלמן דבעל הבית - מברך על השלמן דבעל הבית; פת טהור - מברך על השלמן דגולסקאות: 35
 36 מברך על השלמן דבעל הבית - מברך על השלמן דבעל הבית; פת טהור - מברך על השלמן דגולסקאות: 36
 37 מברך על השלמן דבעל הבית - מברך על השלמן דבעל הבית; פת טהור - מברך על השלמן דגולסקאות: 37
 38 מברך על השלמן דבעל הבית - מברך על השלמן דבעל הבית; פת טהור - מברך על השלמן דגולסקאות: 38
 39 מברך על השלמן דבעל הבית - מברך על השלמן דבעל הבית; פת טהור - מברך על השלמן דגולסקאות: 39
 40 מברך על השלמן דבעל הבית - מברך על השלמן דבעל הבית; פת טהור - מברך על השלמן דגולסקאות: 40
 41 מברך על השלמן דבעל הבית - מברך על השלמן דבעל הבית; פת טהור - מברך על השלמן דגולסקאות: 41
 42 מברך על השלמן דבעל הבית - מברך על השלמן דבעל הבית; פת טהור - מברך על השלמן דגולסקאות: 42
 43 מברך על השלמן דבעל הבית - מברך על השלמן דבעל הבית; פת טהור - מברך על השלמן דגולסקאות: 43
 44 מברך על השלמן דבעל הבית - מברך על השלמן דבעל הבית; פת טהור - מברך על השלמן דגולסקאות: 44
 45 מברך על השלמן דבעל הבית - מברך על השלמן דבעל הבית; פת טהור - מברך על השלמן דגולסקאות: 45
 46 מברך על השלמן דבעל הבית - מברך על השלמן דבעל הבית; פת טהור - מברך על השלמן דגולסקאות: 46
 47 מברך על השלמן דבעל הבית - מברך על השלמן דבעל הבית; פת טהור - מברך על השלמן דגולסקאות: 47
 48 מברך על השלמן דבעל הבית - מברך על השלמן דבעל הבית; פת טהור - מברך על השלמן דגולסקאות: 48
 49 מברך על השלמן דבעל הבית - מברך על השלמן דבעל הבית; פת טהור - מברך על השלמן דגולסקאות: 49
 50 מברך על השלמן דבעל הבית - מברך על השלמן דבעל הבית; פת טהור - מברך על השלמן דגולסקאות: 50
 51 מברך על השלמן דבעל הבית - מברך על השלמן דבעל הבית; פת טהור - מברך על השלמן דגולסקאות: 51
 52 מברך על השלמן דבעל הבית - מברך על השלמן דבעל הבית; פת טהור - מברך על השלמן דגולסקאות: 52
 53 מברך על השלמן דבעל הבית - מברך על השלמן דבעל הבית; פת טהור - מברך על השלמן דגולסקאות: 53
 54 מברך על השלמן דבעל הבית - מברך על השלמן דבעל הבית; פת טהור - מברך על השלמן דגולסקאות: 54
 55 מברך על השלמן דבעל הבית - מברך על השלמן דבעל הבית; פת טהור - מברך על השלמן דגולסקאות: 55
 56 מברך על השלמן דבעל הבית - מברך על השלמן דבעל הבית; פת טהור - מברך על השלמן דגולסקאות: 56
 57 מברך על השלמן דבעל הבית - מברך על השלמן דבעל הבית; פת טהור - מברך על השלמן דגולסקאות: 57
 58 מברך על השלמן דבעל הבית - מברך על השלמן דבעל הבית; פת טהור - מברך על השלמן דגולסקאות: 58
 59 מברך על השלמן דבעל הבית - מברך על השלמן דבעל הבית; פת טהור - מברך על השלמן דגולסקאות: 59
 60 מברך על השלמן דבעל הבית - מברך על השלמן דבעל הבית; פת טהור - מברך על השלמן דגולסקאות: 60
 61 מברך על השלמן דבעל הבית - מברך על השלמן דבעל הבית; פת טהור - מברך על השלמן דגולסקאות: 61
 62 מברך על השלמן דבעל הבית - מברך על השלמן דבעל הבית; פת טהור - מברך על השלמן דגולסקאות: 62
 63 מברך על השלמן דבעל הבית - מברך על השלמן דבעל הבית; פת טהור - מברך על השלמן דגולסקאות: 63
 64 מברך על השלמן דבעל הבית - מברך על השלמן דבעל הבית; פת טהור - מברך על השלמן דגולסקאות: 64

ברכות. פרק שישי – כיצד מברכין דף מ עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל" (שטיינזילץ) קטן

1 מול ברוך – הובעו קודם שטעם מן הפרסה בעצ מננה דהויש למו שאעלא, ואמר
2 לה: טול מפרוסת הברכה. אף על פי שח ביתנים – אין צריך לחזור לברך. ואף על
3 גב דשתיא היא הפסקה בראמרין מננות (לו:א) סח מן הפילין לחליפתן צריך
4 לברך, וכן בכסוי הדם, וכן שיהו צורך ברהו, ולא מנספק. הכיאו מלח – נמי אין
5 צריך לברך, שאף ון צורך בריבית שבת.

פרוסה לש ברבא נאכלא בעטמ. נביל לתורו 1
7 גבול את הטרטון במים לצורך השווים. 2
8 ובעני לה להיאי – מלכותא מיד, ולא מוזתן 3
9 למלח ולפתן. כשש – עובד, כמו: 'ברשש' 4
10 רכביו (שפטיס דה). מלכותא פת נקיה היא ון. 5
11 ואין צריך לפתן. אין פי תרלים בליס – מן 6
12 הוצק אלא בישיבה. לפי כששקלוח קרוב 7
13 לפיטוק היה דואג שלא יפלו נצוצות על 8
14 רגלו ומספיק. בעיף תיחוח – ליבא 9
15 נצוצות. אסכרה – כפי מלאכטי. הפקפה 10
16 אכילתו נמיס – שותה מים הרבה אחר 11
17 אכילתו על שגבילתו צפה במים. "ואי 12
18 הכריז" – מתרנגולת זקאם פולא" (מלבים) 13
19 ב.ו. מונע אסכרה – שחוללי בא מחמת 14
20 עצור בני מעים, והערישני משלשלים. קצח 15
21 – רבותינו מפרשים יליא בלעו, אבל אני 16
22 שמעתי: מן רועים שוריעין אותו בארץ 17
23 שמינא. לפיכך נורטי – של קצח, שרוח 18
24 מערביה רוח לזה ומתנתנה היא. ומכנסת 19
25 הריח חזק הנוף. הא בריחא אתא בעטמ – 20
26 הריח קשה, והטעם טוב. מדבקא ליה – 21
27 בריפתא על שקלט טעמ. ומקלפא ליה – 22
28 בשביל הריח כל יום ויום – בשבת – מעין 23
29 שבת. ביום טוב – במעין יום טוב. כלי מלא 24
30 אדם חכם. אי שמעו – פנים אחת, סופך 25
31 שתתא און פנים אחרת. אם תשמע בנישן – 26
32 ששנית תשלטת מה שמעתי משתק. ותיבך 27
33 אילן ארעא היא – דעיקר כל הפירות היא 28
34 הארץ, והכל גדול הימנה. יבש המעין ונקצין 29
35 האילן – היה לו בית השלחן וכו' כפי שהוא 30
36 משקרו ממנו, וקצר בכורים ממנו ואחר כך 31
37 יבש המעין. וכן שדה האילן וקצין בכורים 32
38 ממנו, ואחר כך נקצין האילן. מביא ואינו 33
39 קוצר – שאינו יכול לומר "מן ארבעת אעור 34
40 נתתה לי", רבין רבש המעין ונקצין האילן 35
41 ממנה בטלה לה ארעא. מביא וקוצר – 36
42 שהארץ היא עיקר. שותה הכיאי ללה – זה 37
43 הביא מיתה. שאין התינוק יודע לקרא אבא 38
44 ואבא – זה נקרא עץ הדעת. גוואס – הענין 39
45 של עץ. פסיק – פירי אחרוני.

הכא מלח מן צריך לברך – דהוי היסח הדעת. הכי אמרין פברק שלישו דמננות 1
(לו:א) סח מן הפילין לחליפתן – צריך לברך, והכן אכלה. או סח מן ברבת 2
'הפוראי' לאבילתו, וכן ברבת קדוש לשתיא – צריך לחזור ולברך, אי לא מילתא 3
דשיכא לשעדה כמו 'טול ברוך'. צריך להחזיר ולברך, אי לא 4
ממילתא דשוהטת, וכן 'העור יתור בהמות' 5
והתרולמיס לשחיטת, או שאמר 'אחור היעב' 6
זו השפיק, ואנו אין אנו תרלים להביא על 7
השלחן לא מלח ולא לפתן, משום דפת שלנו 8
חשוב דהרי הוא כי רבא דאמר בסמוך לית דין 9
צריך ביש. מיהו, רבא מנחם דההו, מחוקק 10
מנחם להביא מלח על השלחן, בדיאית 11
בבדדשי: כששיראעל ושיבין על השלחן 12
וממתנין ון את זה עד ששילו דידים ון בלא 13
רבי, השטן מקטרו לעלימ, וברית מלח מנן 14
עלימם. 15

16 רבא היה דחנן כבי שיהיה וכו' – 17
18 יודעה הדלכה כבי הועד רסמין לן 19
20 תנא כוותיה, ואם ברך על פירות האילן 21
22 "ברא פרי האדמה" – יצא. "בש המעין" – 23
24 מנפי שינוי רגאה במשבוס להקדוש ברוך 25
26 הוא, אלא כקובל על מה שתון לו ארמה 27
28 שאנתה ראייה לפירות. 29
30 איתיה לגוואו הדרר אילן – מהכא רגאה 31
32 דתוסיס "פריישיס" **ובנוטניס 33
34 וכיצא ברוך – עריכין לברך עלימם. "ברא 35
36 רביס, וכן שקול דפרי טעין ו – ון דרד אתי 37
38 פרי באותו העץ עצמו. מיהו דרבינו מנחם 39
39 הביא ראייה מירושלמי ומסכת כלאים 40
40 המברכין על כל מיני דאמט "בורא פרי 1
2 האדמה", ודקאמר דתם: התגין ואטדין מן 3
4 אילן הם ואיני כלאים בכרים. ופריך דהתיא 5
6 אלו תן מיני דאמטס הקונסין דאמטס ומעני 7
8 תמן – לברכה, והכא – לבלאמי. אלמא: 9
10 לענין בריכה מיני דאמט, ומיהו, לרביה הכל 11
12 פריישיס צריך לברך עלימם "בורא פרי 13
14 העץ", דאינו גרל על אטרו ועצו מתקיים 15
16 משנה לשנה. 17

אמר רב: 'טול ברוך, טול ברוך' – אינו צריך לברך, 1
"הבא מלח", "הבא לפתן" – צריך לברך. ורבי יוחנן 2
אמר: אפילו "הביאו מלח", "הביאו לפתן" – נמי אינו 3
צריך לברך. "גבול לתורו, גבול לתורו" – צריך לברך; 4
ורב ששת אמר: אפילו "גבול לתורו" נמי אינו צריך 5
לברך. דאמר רב יהודה אמר רב: אסור לאדם שאבאל 6
קודם שיתן מאכל לבהמו, ושיבט: "ונתתי עשב בקורך 7
לבהמתך", והדר "ואכלת ושבעת". אמר רב: שמואל 8
משום רבי תיאי: אין הובוע רשאי לבצוע עד שביאו 9
מלח או לפתן לפני כל אהר ואהר. רבא בר שמואל 10
אקלע לבי ריש גלותא, אפיקו ליה ריפתא ובצע להדרא. 11
אמר ליה: הדר מן משמעוהי? אמר ליה: לית דין צריך 12
כישו. ואמר רבא בר שמואל משום רבי תיאי: אין מן 13
רזלים כלום אלא בישיבה. אמר רב קהנא: ובעפר תיחוח 14
אפילו בעמידה; ואי ליבא עפר תיחוח – יעמוד במקום 15
בבוה וישתין למקום מדרון. ואמר רבא בר שמואל 16
משמיהו דרבי תיאי: אחר כל אבילתך אבול מלח. ואחר 17
כל שתייתך שתה מים, ואי אתה נוזק, תניא נמי הכי: 18
אחר כל אבילתך אבול מלח, ואחר כל שתייתך שתה 19
מים, ואי אתה נוזק. תניא אידך: אכל כל מאכל ולא 20
אכל מלח, שתה כל משקין ולא שתה מים, ביום – דאם 21
מן ריח הפה, ובלילה – דאם מפני אספרה. תגו רבנן: 22
הפקפה אכילתו במים – אינו בא לדי חולי מעים. וכמה? 23
אמר רב קהנא: קיתון לפת. אמר רב מרי אמר רבי יוחנן: 24
הרגיל בעדשים אחת לשלשים יום – מונע אספרה מתוך 25
ביתו. אכל כל יומא – לא, מאי טעמא – משום דקשה 26
לרין הפה. ואמר רב מרי אמר רבי יוחנן: התייל בתריל 27
אחת לשלשים יום – מונע חלאים מתוך ביתו. אכל כל 28
יומא – לא, מאי טעמא – משום דקשה לחלושא ולבא. 29
30 דגנים קטנים אינו בא לדי חולי מעים; ולא עוד אלא 31
31 גופו של אדם. אמר רבי קהנא פרבי תניא: הרגיל בקצח אינו בא לדי כאב לב. מתיבי, רבן 32
שמעון בן גמליאל אומר: קצח – אהר מששים ספני תמנות הוא, והלשון למורה גרנו – דמו 33
בראשו! – לא קשיא: הא בריחו, הא בעטמו. אימיה דרבי ירמיה אפיא ליה ריפתא, ומדבקא ליה ומקלפא ליה. "יבי יהודה אומר: 34
ברא מיני דשאים". אמר רבי יודא ואיתימא רבי חיננא בר פפאי: אין הלכה כרבי יהודה. ואמר רבי יודא ואיתימא רבי חיננא בר פפאי: 35
מאי טעמא דרבי יהודה – אמר קרא: "ברך ה' יום יום", וכי ביום מברכין אותו ובלילה אין מברכין אותו? אלא לומר לה? כל יום 36
יוס הם על מעין פרבותיו; אמר נמי, כל מין ומין תל מעין פרבותיו. ואמר רבי יודא ואיתימא רבי חיננא בר פפאי: בוא וראה שלא 37
37 כמתת תקוה ברוך הוא מתת בשר ודם: כלי רקון מחויק, מלא אינו מחויק; אכל הקדוש ברוך הוא אינו בן מלא 38
38 מחויק, רבן אינו מחויק, שאמר: "ויאמר אם שמעו תשמע", "אם שמעו" – תשמע, ואם לאו – לא תשמע. דבר אחר: "אם שמעו" 39
39 בלשון "תשמע" פחדש, ואם יפנה לכתב – שוב לא תשמע. משנה בירך על פירות האילן "בורא פרי האדמה" – יצא, ועל פירות 40
40 הארץ "בורא פרי העץ" – לא יצא. ועל פולם, אם אמר "שהכל נהיה בדברו" – יצא. גמרא מאן תנא דעיקר אילן ארעא היא? אמר 41
41 רב נחמן בר יצחק: רבי יהודה היא, דתנן: יבש המעין ונקצין האילן – מביא ואינו קוצר; רבי יהודה אומר: מביא וקוצר. "על פירות 42
42 הארץ" וכו'. פשיטא – אמר רב נחמן בר יצחק: לא נצרכה אלא לרבי יהודה דאמר "שה מין אילן היא"; דתניא: אילן שאכל מפני 43
43 אדם הראשון, רבי מאיר אומר: גפן היתה, שאין לה דבר שביאי ללה על האדם אלא יין, שאמר: "וישת מן היין וישכר"; רבי נחמיה 44
44 אומר: תאנה היתה, שבדבר שנתקללו – בו נתקנו, שאמר: "ותפרו עלה תאנה"; רבי יהודה אומר: הפה היתה, שאין התינוק יודע 45
45 לקרות "אבא" ו"אמא" עד ששמעום מעם דגן. סלקא דעתך אמינא, הואיל ואמר רבי יהודה שהה מין אילן היא – ליכרך עליה "בורא 46
46 פרי העץ" קא משמע לן; היכא מברכין "בורא פרי העץ" – היכא דכי שקלית ליה לפריי איתיה לגוואו והדר מפקי, 47
47 אבל

1 ורבי יצחק אמר אפילו אין פיו - וכן הלכה. דרב רבי יוחנן הלכה כרבי יוחנן, וכל שכן לגבי רב הונא שהיה תלמידו של רב.

2 נמצא רב הונא כרבי יוסי - ואם תאמר: היכי מצו סוכר רב הונא כרבי יוסי? הא רב הונא מודה בשאר דברים חזון מפת חין שאם אמר "שהכל" - דינאי,

3 ואילו רבי יוסי סבר דלא יצא דבר מן המושג ממטבע כו' ויש מפרשים: דמצו למיטר

4 דאפילו רבי יוסי לא קאמר לא יצא - אלא

5 ב"רוך המקום שאניה ברכה כלל, אבל ב"שהכל" - מודה.

6 אמר אביי כותיה דרב משתבאר בו -

7 מפרשים: דמסתבאר ברייתא כו' ויחידה

8 ומיהו: רב אלפס פסק כרבי יוחנן, וכן פסק

9 רבינו יצחק וכל בריכה שאין בה מלכות

10 שמים - אינה ברכה. ולכן היה אומר רבינו

11 יצחק שאם היה מודל מלכות של ברכה

12 "המציא" - שצריך לחזור ולברך, ואפילו

13 דלג ויתב "העולם" כלבו, "ומלך" לבד אינו

14 מלכות. וברכות של שוהיה מלכות אין כן

15 מלכות דאינו באין בפתיחה, ובריתיה אין

16 שייך מלכות. אבל אילו אברום היו כמו

17 מלכות, דאברום איבנו המליך הקדוש ברוך

18 הוא על כל העולם. שהיויה מלכות. ושע

19 שבט דמצלי שבט האיל וש בה "האל

20 הקדוש שאין כמודדו היינו כמו מלכות. כמו

21 "שעם ישראל אל אלהינו ה' אחד" דהו

22 במקום מלכות. ולפי מה דפרשיה דכל היכי

23 כתבי אילו אברום" היו כמו מלכות -

24 נמצא. ולרבי יוחנן לא קשיא דלא תנ

25 "מלכותך", דאטו כרובכל כל האי ליטעו

26 ולחיל.

27 אכל

28 אב

29 אב

30 אב

31 אב

32 אב

33 אב

34 אב

1 חזין מן תפת ומן חין - כדארמין למפן (מא.א) שגורם ברכות הרבה לעצמו בקדוש

2 והבדלה ובברכת תנינים. ידי בריכה ראשונה - ברכת "חך. פרישת סוסה -

3 כשהבית משביעה. וידו מעשר - "בערתי הקדש מן הבית" (דברים כו). מלביבך

4 "ברוך... אשר קדשנו במצותיו וצונו להעביר תרומה ומעשר." משנת הנבולות

5 - מפרש בגמרא. ובאיני - חזנה שחורים.

6 מין קללה - חומץ ונבולות ונובא - על ידי

7 קללה וכן באין. גמרא שחורים - בוטיר

8 בלעו. מירבא רבו מאריא - מלחוחות

9 הארץ הם גדלים על העצים ועל הכלים.

10 ובשלי כמרא - כמו שרופי חמה. בשבלם

11 ושופה החום ויבשו תמרים הם. כמרא -

12 חום. כמו "מכמר כמרא" (ספדים תא.א).

13 תמרי דוקא - שרודח משיך. אשחין

14 אוחמץ וגובאי פליג רבי יהודה. פרי הארץ בני

15 תרובי - שרירי אל שנתנו לקלוקל. חקיים

16 שבדמאי - פירות שהקלו חכמים בדמאי

17 שלוק, שהלוקח מעט הארץ אין צריך

18 לעשוק. אף חזק השיתין בו - שאני

19 חשובים, ואם עין הארץ חש עליהם מלעשוק,

20 מלוש - קולמשי. שילוח נופץ - ענבים

21 סתותיות. הא ודאן - אם ידוע חיל הפורש

22 מן מלך מעשר. ששעאן גורן - העני, או מי

23 שלקטן, העמיד מן ערומי כרי. הלכת

24 והשכתה והפאה - אף על פי שפטורים מן

25 המעשר לקטן עני ושעאן גורן - הלכת

26 למעשר מדרבנן, דמאן דחוי סבר שהובאה

27 קרקעו היא.

28 בשלמא

29 אב

30 אב

31 אב

32 אב

33 אב

34 אב

ברכות. פרק שישי – כיצד מברכין דף מאז עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" קריא רש"י

1 בשלמא למאן דאמר – ונבלת דרמאי תמר דיקא, ונבלת דרמתינתן אוקימא
 2 בבבשלי כמרא. היינו דרבא קרי להו "עובלות תמרד" ובמתניתן תנן (ג) "ונבלת"
 3 סתמא. כשברכותיהן שוות – כתיב ויתם ופוחים, ותרזיהו "בורא פרי העץ", ובא
 4 לפטור את שתדן בברכה אחת. חכמינו ערוך – איהו שירצה ורמא פרי את התיב
 5 עליו משמע. אבל בשאין בריכותיהן שוות
 6 דברי הכל – אין ברכה אחת פורתקא, ושבו
 7 אין כאן מחלוקת. ואף על גב דתנן (מא),
 8 בריך על פירות האילן "בורא פרי האדמה"
 9 יצא – הני מיני בחד מינא וטעה וברך עליה
 10 "בורא פרי האדמה", אבל ענן חית וברך על
 11 הענן – דלא נפטר ליה. שפוטא לא גרסין עד
 12 מיתבי – דהא שאין זו אדא וטעמא. ובמרא
 13 מוקדרא קטאי לה פשיטא ליה איתערך
 14 למימרא. ודור קטאי היכי מצי למימרא
 15 ועד: ליה פשיטא אהא אי אבי אדא ומימרא
 16 עלא הוה אמיתא ענן פטר את חוית, ודרתנן
 17 בריך על פירות האילן "בורא פרי האדמה" –
 18 יצא. שהוה ענן עיקר – כשבכליו החתול
 19 האבילה, ולא אבל שיהא אלא להפני חורפו של
 20 ענן. דההוה ליה ויה טפל. ותנן (מא.א): כל
 21 שהוא עקר ועמו טפלה – מברך על העיקר
 22 ופטר את הטפלה. מברך על זה ב"ו – וכאן
 23 לא נתלקא. ושני מינים כגלמא – כגון זית
 24 ותפוח וברכותיהן שוות, והאחד מנין
 25 שבעה בחבולת וזה אמר הלכותא דה
 26 כשברכותיהן שוות – וכדארמון. הכי גרסין:
 27 וזה אמר דא בנשר בברכותיהן שוות נמי
 28 מחלוקת – ונפטר ליה ואולי, כמא פליגי –
 29 דהוה אלא לא מפטר בחדא ברבכה. אמר רבי
 30 ירמיה בלתיקום פליגי – ולא גרסין אבל
 31 כשברכותיהן שוות מברך על אחד מן
 32 שירצה. ודחשאת בשאין שוות מקפיד עירך.
 33 יהודה על הקדמתו, ואמרו מין שבעה עירך.
 34 שכבא אפטר חו – בוי – לא כל אדא
 35 רבי יעקב ב"ו – אלא: קפדין אקדומה.
 36 ורבי יהודה אית ליה דרבי יעקב, הלכך כל
 37 שכן קפיד רוח לא קפיד שבעה. ומן שבעה
 38 עירך. ורבנן פליגי להו דרבי יעקב במקום
 39 חביב. ורבי יוחנן פליגי רבי יוחנן – ופליגי
 40 רבי יוחנן דאמר ממוקדם קודם לברכה.
 41 אלאמא קרא לשבח ארץ ישראל אי, כשיה
 42 פירות האדמה הללו, ומנא כסדר
 43 חשיבותם. ופליגי אורבין תנן דאמר לא בא
 44 התוב להודיע שבח חשיבות הפירות טעם
 45 שלהם, אלא שבח של ארץ ישראל שגם
 46 פירות ששירצה ורודה נתלץ בהן. וכיון דרבי
 47 הוא – לא הקפיד התוב על סדר, שיהו בו
 48 כולן שוין. כבית המטען – כתיב "ורבא אל
 49 הבית טובא עד הערב" (ויקרא יד). אבל כתיב
 50 כבוס גרדים "ואהויל בבית יכבס את בגדיך"
 51 (ויקרא יד) – כדכתיב "והשואה לבוש בתן – בעי
 52 לא יאכל, שדכתיב בסופיה "והחשכת בני
 53 יכבס את בגדיך". והלכך התבסס בו ונושא את
 54 בגדיו עמו שלא כדרך מלבושו – שאין אלו
 55 בגדיו, ונטאמם מיד, שאף בהן אינו קורא
 56 "ורבא אל הבית". והשואה לבוש בתן – בעי
 57 שהיה. אבלתי פיס – חצי כבש ששעורו בו
 58 כבסין את העירוב: שהוא כולו מן השוין
 59 סעודה וחצי – מן סעודה אחת. פת השוין
 60 שהיא נאכלת מזה, שאינו פונה אנה ואנה.
 61 מן השוין. אלא רביעית מן השוין – אבל הרצנים חצונם ולובבן כשעור רביעית מן
 62 דרבי. ואין שיעור רביעית מן השוין, לפי שחיינו עד היום קלשין יש ברביעית מן השוין יותר מזה שיש ברביעית מן השוין. ואינו מטמא
 63 לקרוש לעמוד על בית מן השוין דסמי, ולא מדי דקלש על אהו רביעית ורדיה כות. להוצאת שבת – דתנן (שבת ע"ב): ומצא אובלך בגרורת. ודיא תאנה ידשה.

איתו
 שיעור

בשלמא למאן דאמר תמרי דיקא – היינו דהבא קרי לה
 "ונבלת" סתמא, והתם קרי לה "תמרד", אלא למאן
 דאמר בושלי כמרא – יתינו אידו ואידו "ונבלת תמרד"
 או אידו ואידו "ונבלת" סתמא! קשיא. יהו לפניו מיני
 הרבה" וכו'. אמר עולאי: מחלוקת בשברכותיהן שוות,
 דרבי יהודה סבר: מין שבעה עירך, ורבנן סברי: מין הכל מברך
 זה והזו ומברך על זה. מיתבי: יהו לפניו זית –
 מברך על הענן ופטר את חוית! – הבא במאי קפדין –
 מברך על חוית, שהוית מנין שבעה; לית ליה לרבי
 יהודה הא דתנן: כל שהוא עיקר ועמו טפלה – מברך על
 העיקר ופטר את הטפלה! וכי תימא הכי מיני דלית
 ליה, והתניא: רבי יהודה אומר, אם מקהת ענן בא הות
 על הענן ופטר את חוית! – לעולם בענן עיקר
 עסקין, וכו' פליגי רבי יהודה רבנן – במילתא אחרית
 פליגי, וחסורו מתקרא ורבי קתני: יהו לפניו ענן זית –
 מברך על הענן ופטר את חוית, כמה דברים אמרין –
 כשתענן עיקר, אבל אין הענן עיקר – דברי הכל מברך
 על זה והזו ומברך על זה. ושני מיניו בעלמא שברכותיהן
 שוות – מברך על אחת מהן שירצה. רבי יהודה אומר:
 דרבי יהודה סבר: מין שבעה עירך, ורבנן סברי: מין הכיבי
 עירך, אבל בשאין ברכותיהן שוות – דברי הכל מברך על
 זה והזו ומברך על זה; וזה אמר: אף בשאין ברכותיהן
 שוות נמי מחלוקת. בשלמא למאן דאמר בשברכותיהן
 שוות מחלוקת – שפיר, אלא למאן דאמר בשאין
 ברכותיהן שוות פליגי – במאי פליגי? אמר רבי ירמיה:
 להקדים. דאמר רב יוסף, ואיתמא רבי יעקב: כל
 המוקדם פסוקו זה מוקדם לברכה, שנאמר: "ארץ תפוח
 ושעורה וזנן ותאנה ורמון ארץ זית שמן ודבש", ופליגי
 דרבי הון, דאמר רבי הון: כל הפסוק כולו לשעורין
 נאמר; "תפוח" – דתנן: התנכם לבית המטען וכליו על
 תפוחי ומגדליו ומטענותיו בדין. הוא והן במאין מדי;
 והוה לבוש פליו, ומגדליו ברליו, ומטענותיו מאטענותיו –
 הוא במאין מדי, והן ומגדליו עד שיששאה בכרי אבילתי פרם,
 פת המין ולא פת שעורין, מיסב ואובלך בלפקה. "שעורה"
 – דתנן: עצם כשעורה מטמא במגע ובמשא, ואינו מטמא
 באהל. "זנן" – כרי רביעית מן השוין. "תאנה" – כגוררת
 להוצאת שבת. "ומין" – פרתנן; כל פלי בעלי בתים
 שיעורן

עב ומוקדם גרש קעת קודם שפול מן השוין, ואם לא היה מזה היה יצא יתר
 מרביעית. כלי בעלי בתים – גבי כלי עץ ומתניא.
 איתו

1 א"י"ה לקמיהו תמיר ורמני - ולא לפת בתן את הפת. דאם קן דהו לזו פת עיקר
2 חזן ספלה. ותנן (מדא): מברך קן העיקר ופטר את הספלה. זהו שני לארץ
3 — מכל מקום, היבא דאיבא חסה ויתא אן עטריה ותרמינה. אף על גב דשיון לארץ,
4 מכל מקום המוקדם בסמוך, דהיינו לארץ ראשון, יקדים לתכרה. ה**ב"י**א לפניהם
5 ונאנים עובדים עירובי הסעודה — ובגוץ שאין
6 באין לפת את הפת אלא לקטוב סעדה. 1
7 **אלא** פת הבאה בכסנין — ודעוקן סעדה. 2
8 לפניו ואין טענה ברבה לאחוריו רק "בורא
9 נפשות רבות". מדי דהוה אאורו ודחוק, 3
10 דאמרנין לעיל (ל"ג), בתולה מברך "בורא
11 מיני מנותי" ורבה ולא כלום, האויל ותנו 4
12 בוך שקדים הימנין צריך ברבה לתמוך אפילו אם
13 אבל מכל אחר ברבה המון קאמר. ולא 5
14 נורא, דחא: דאמרנין לעיל כל מיני טעמי 6
15 מתמשה המינין צריך ברבה מעין שלש. ועד: 7
16 אמאי קאמר כסנין, לימא נמי אורי ודחוק על 8
17 כל צריך לפטר דמירי בתוך הסעודה, חזן 9
18 ברבת המון, דמירי בה. דהיב קאמר: קודם 10
19 הפת הבאה בכסנין, בתוך הסעודה קודם 11
20 ברבת המון, דאין טענה ברבה לאחוריו, ופטר 12
21 ליה ברבת המון אפילו לרב ששת משום 13
22 דהו דבר מוטעם אבל כלא סעדה. אף 14
23 לאחוריו צריך לברך מעין שלש ברבות. ולבין 15
24 נא נקט פת אורו ודחוק, שדרי אפילו כלא 16
25 סעדה נמי אין צריך ברבה מעין שלש 17
26 לאחוריו. לא קיימא קן כרב ששת אלא כרב 18
27 הווא רב וכן, דאין ספלה הלכה כחידו במקום 19
28 רב. **ל"ב** גרסינן. וזן פטר כל מיני משקן 20
29 — ולאחוריו ישריין דין כלא סעדה. דאי 21
30 בחדי פת — ותפוק ליה דפטר ליה פת. 31
31 דאפילו אין נמי רצה לומר הספר בסמוך 32
32 דפטר, וזן לאו טעמא אקובע ברבה לעצמו.
33 אלא מיירי כלא סעדה, ואפילו הביי זן פטר. 34
34 ולית הלכתא כוחיה, שדרי מתפ פורתא אן 35
35 הלכת כמותה אלא פסקא רב פפא. אן גם 36
36 מוא דקאמר זן פטר וביי לית הלכתא 37
37 כוחיה.
38 **הלכתא** דברים הסעודה בתוך הסעודה 38
39 מחמת הבאים. פירש הקושטא.
40 לפת בתן את הפת — אין טענין ברבה, 40
41 דהו לזו ספלה. ולא נורא, דאם קן 41
42 מתינתן דתי (מדא), דמברך על העיקר 42
43 ופטר את הספלה, ומאי קא שמע לז? ועוד קשה. דפריך בסמוך זן נמי נפטריה פת,
44 ומאי קשה. והלא ששיתותיין זין אין ספלה לפת, ואגן מיירי דטפל לפת מיירי?
45 ואן לא לפרש לפירוש אשכנזי זין נפטרות. כן כשפרת פתו בינו קאמר דהוה ליה 46
47 על טפל דהא לא אשכנזי שיבך עליו בעיבן וזו אלא ודאי מיירי בשותיה. ועוד קשה
48 מה שפירש ש"י: דברים אשכנזי שלא מחמת הסעודה בתוך הסעודה, כגון דיסא
49 ותרדון ותרבו, שאינן על לפת ובאין וזן לשבוע. טענין ברבה לפניהם — דלאו טפלה ניהו, ודלאו טפלה ניהו, ומיירו פטורין מברכת המון — דמיני מוון ניהו. ולא נורא, דאמרנין במתינתן
50 ברך על זכותו ואל התפרתה. ונגמרא מנפש דהוה דין כל משע קודר. דברים הרגילים לבא לאחור הסעודה, פירש ש"י: כגון פורת. ואפילו הביא אתון בתוך הסעודה
51 שלא מחמת לפת — טענין ברבה. כל לפניהם — דלאו טפלה ניהו, ובין לאחוריהם — דאין ברבת המון פטרתן דלאו מוון ניהו; דהיינו כרב ששת דאמר לעיל הביאו
52 לפניו ואינן ורומיני בתוך הסעודה וטענין ברבה בין לפניהם בין לאחוריהם. והוה לאי הלכתא. וקיימא על כן נתנו וברו הווא בדרשתי לעיל. על פי פרש רבינו
53 נצחק דברים אשכנזי מחמת הסעודה בתוך הסעודה, כלומר: הרגילים לבא מחמת הסעודה פת. קיימא על כן הפת כגון ששת דברים עמו וכל מיני קודר, הביאין בתוך
54 הסעודה — אין טענין ברבה לפניהם ולאחוריהם. אפילו אכלן בתוך הסעודה בפני עצמן כלא פת. דכיון דמשום פת הם באין — הפת פטרתן. אבל דברים שאין דרכן לבא
55 בתוך הסעודה דלאו ניהו מורגין ורומיני ושאר כל פירות שאין רגילים ללפת בתן את הפת — טענין ברבה לפניהם, דכיון דלאו משום לפת אתו — אין הפת פטרתן, והיינו כרב
56 נתנו וברו דהוה בעלל, דאמרי דלפתן ברבה לפניהם ולא לאחוריהם. **לאחר** הסעודה גרסינן ותו לאו גרסינן דברים הבאים קודם סיפא — והיי פירושו: אלו הביאו דברים
57 שהוכרזו אחר הסעודה, פירוש: ששבו את ידיהם מן הפת, שוב אין הפת פטרתן כלל, דהיי כמו שאבאל כל דברים הרגילים לבא מחמת הסעודה.
58 וכל דברים שאין רגילים לבא מחמת הסעודה — טענין ברבה לפניהם ולאחוריהם, דאכל דברים לדלעל קא: ועכשוי און לנו זין. והוה דאין מנהג שלנו למשוך ידנו מן הפת
59 כפי דל לאחר ברבת המון, אלא כל שעה שאנו אוכלין פירות אין שום דבר קודם ברבת המון דעתנו לאכול פת כל שעה, וקיימא על כן פסקא רב פפא. **ח"י** זין נמי נפטרין
60 פת על ידי זין מחמת סעדה אתו, שהוא שותה כמה פעמים. דאי לאו הסעדה לא ישותה, ולפניהם וזן ומשני: כמאן זין דגורין ברבה לעצמן. פירש ש"י: דברבה נמוקמות
61 הוא בא. ומברכין עליו אף על פי שאין צריך לשתות כגון בקדוש וברכת איוסטין. ורבינו שמשון בן אברהם פירש: משום דצריך לברך על דיון "בורא פרי הגפן", ובתולה
62 שהוא בעיבם "בורא פרי הגין", ועל שאר משקן "שהכל נהיה ברבור", ומיירו, אמור רבינו הם: ושכאן משקן מוון מיס ושכר הבאים מחמת הסעודה — פת פטרתן,
63 דאפילו אין דין פטור אל לאו קדובע ברבה לעצמו, דלא כמחזור וטחי שכתב שמברכין למים ברבה בכל פעם ופעם, ואפילו בתוך הסעודה דהוה כגמלך. והוה דלא פריך
64 הבא מוון סעדה זין וזן אכל מים אל וזן, כדאמר (א"ב תוספות) וזן מוון הסעודה וזן מוון פטור לזו פת — דאינה כותבה כרת פת
65 מידו

1 שיעורן כרומיני — ניבך כמוביא רמון — טורו. רבלי מיום חסין על כליהם הלכך
2 ניבך כמוביא סקניות — מעצניו לחימה, ניבך כמוביא זית — משמשת לאגודים, ניבך
3 כמוביא אגוז — משמשת בו רמנים. אבל על אומן העומד למוכר לא הוי שיעוריה
4 כהבי. שרוב שיעוריה — אביה חלק דם נותר ופיגול. דכש — האמור בתורה והוה
5 דכש נותרו, וכותבת היא אמורה, זת שני
6 לארץ — "ארץ זית שמן דבש" דכתיב
7 כסיפיה דקראי הפסיק "ארץ את הסדה, חזור
8 לעשות זיתים ותמרנים ושובים מתאנים
9 ורומנים. שהרמון הימשי לארץ" הכתובה
10 בראש המקרא, ודבש שנ לארץ הכתובה
11 בסופה. **מאן** יחוב לן **ערי דפרחא** — רגלים
12 כפיה. **מאן** יחוב לן **ערי דפרחא** — רגלים
13 כפיה. **מאן** יחוב לן **ערי דפרחא** — רגלים
14 כפיה. **מאן** יחוב לן **ערי דפרחא** — רגלים
15 כפיה. **מאן** יחוב לן **ערי דפרחא** — רגלים
16 כפיה. **מאן** יחוב לן **ערי דפרחא** — רגלים
17 כפיה. **מאן** יחוב לן **ערי דפרחא** — רגלים
18 כפיה. **מאן** יחוב לן **ערי דפרחא** — רגלים
19 כפיה. **מאן** יחוב לן **ערי דפרחא** — רגלים
20 כפיה. **מאן** יחוב לן **ערי דפרחא** — רגלים
21 כפיה. **מאן** יחוב לן **ערי דפרחא** — רגלים
22 כפיה. **מאן** יחוב לן **ערי דפרחא** — רגלים
23 כפיה. **מאן** יחוב לן **ערי דפרחא** — רגלים
24 כפיה. **מאן** יחוב לן **ערי דפרחא** — רגלים
25 כפיה. **מאן** יחוב לן **ערי דפרחא** — רגלים
26 כפיה. **מאן** יחוב לן **ערי דפרחא** — רגלים
27 כפיה. **מאן** יחוב לן **ערי דפרחא** — רגלים
28 כפיה. **מאן** יחוב לן **ערי דפרחא** — רגלים
29 כפיה. **מאן** יחוב לן **ערי דפרחא** — רגלים
30 כפיה. **מאן** יחוב לן **ערי דפרחא** — רגלים
31 כפיה. **מאן** יחוב לן **ערי דפרחא** — רגלים
32 כפיה. **מאן** יחוב לן **ערי דפרחא** — רגלים
33 כפיה. **מאן** יחוב לן **ערי דפרחא** — רגלים
34 כפיה. **מאן** יחוב לן **ערי דפרחא** — רגלים
35 כפיה. **מאן** יחוב לן **ערי דפרחא** — רגלים
36 כפיה. **מאן** יחוב לן **ערי דפרחא** — רגלים
37 כפיה. **מאן** יחוב לן **ערי דפרחא** — רגלים
38 כפיה. **מאן** יחוב לן **ערי דפרחא** — רגלים
39 כפיה. **מאן** יחוב לן **ערי דפרחא** — רגלים
40 כפיה. **מאן** יחוב לן **ערי דפרחא** — רגלים
41 כפיה. **מאן** יחוב לן **ערי דפרחא** — רגלים
42 כפיה. **מאן** יחוב לן **ערי דפרחא** — רגלים
43 כפיה. **מאן** יחוב לן **ערי דפרחא** — רגלים
44 כפיה. **מאן** יחוב לן **ערי דפרחא** — רגלים
45 כפיה. **מאן** יחוב לן **ערי דפרחא** — רגלים
46 כפיה. **מאן** יחוב לן **ערי דפרחא** — רגלים

ברכות. פרק שישי - כיצד מברכין דף מגב עמוד א - מותר מהדורות "אבן ישראל - (שטיינזילץ)" תוספות

1 מיהו רבינו יצחק ורבינו זהו אומרים שלא לברך ללא אשאר משקן הבאין בתוך
 2 הסעודה, ועטמא - דפת פוטרת כל הדברים הבאים בשבילה. והשאת זין פוטר כל
 3 מיני משקן - לפי שיעקר משקה הוא. והוא ראש לכל מיני משקין, ולכך אתה העיקר
 4 וזו עליו לפענן ברכה. והלכך: ברכה הבאין מחמת הסעודה אשאר בשביל הפת
 5 לשרות ומבאל, וגם אי אשאר לברכה אבילתא כן
 6 שתייה, והלכך בת פטרותן, חוץ מן היין.
 7 כדאמרינן גמרא טעמא. ואי טעמא נעמא נעא
 8 מה שנה מברכים לפסח על החזרת - על
 9 אבילת מרור, לכה, שהעולם מקשים. אמאי
 10 פרי ארומה? דשאר יתרת הוא? ר' יבואר
 11 כדאמרינן החם: כיון דאיכא ארומה והלל -
 12 אסח דעתיה. אלא ודיאי טעמא הדיה כיון
 13 דרומנא קבעיה חובה, דרבינא על מצות
 14 ומורוהו אבילוהו, ויהי כמו בדברים הרגילין
 15 לכא מחמת הסעודה, דפת פטרותן.
 16 לחמניות - פירש רש"י אבילתא על ולא
 17 נהויה, דאם כן אפילו לא קבעי שני לברך
 18 "המוציא" שהרי הוא לזמן גמור, שהרי סופו
 19 עיסתו: ונראה לפרש דהיינו **ל"ש"ש" מיהו
 20 בקעב סעודתיה עליה מברך עליו
 21 "המוציא" כמו בפסחים. מיהו רבינו משקן
 22 פירש דאין לברך עליו "המוציא", הדה כמו
 23 דיסקא אתמר - משמע שדרכן היה
 24 לרסוק השלחן קודם ברכת המזון. ולכאורה:
 25 קשה למנהג שלנו שאנו מקפידים שלא
 26 להסלק הלחם קודם. ושגמא בימינו נמי לא
 27 אכלו השלחן מקמי גמברך כי אם
 28 מלפני שאר המטובין. לפי שזו היא שלחנת
 29 קטנים, וכל אחד לפני עצמו אוכל על שלחנו.
 30 אבל לא אנו שרגילים לאכול בלול על שלחן
 31 אחד - כן נאה להסלק בלול על אחד
 32 ברכת המזון. רבי ויזא לא אבל - תישה,
 33 לפי מה שפירשתי העולם "זב לן גמברך"
 34 אסור לשמתי ללא ברכה שלפניו, אמאי לא
 35 אביל לברך עליה וליכובל ועמא הדיה תבשיל
 36 שיהיה בו פת. והיה צריך ברכת "המוציא"
 37 ונתלת ידים, וטורח היה לעשות כל כך.
 38 **אתבא** דריש גלותא סמכנין - מי משבח
 39 לאביל אפיקומן, אמר "זב לן גמברך" -
 40 אינו היסה הידעת, דאין אתבא דרומנא
 41 סמכנין, ואם שבת וזכר ולא אבל אפיקומן -
 42 אינו צריך לחזור, ודכל מצות לשם מצה
 43 עשויות. והא דאמרינן כי אמר "זב לן
 44 גמברך" אסור למשת, וכן אמרין בול -
 45 היינו דוקא כי אמר בעל הבית, אבל לא
 46 ארובה (וכי אסורים בול היינו כי אמר בעל
 47 הבית). ואם בשביל אורח אינו נאסרין, ואף
 48 איהו גבאי יכיל לחזור ולאלול על בעל
 49 הבית. **אתבא** דריש גלותא סמכנין -
 50 ומישריא לאבול מיני פירות, ומביאיל לזמן
 51 ביה אחר זה, שי אומר שצריך אכל בל זה דוד, לפי שאין יודעים אם לזמן בעל הבית יתור. ונראה שאין צריך לברך, לפי שסומכין בעל שלחן בעל הבית, והיינו בני
 52 ריש גלותא. **תבא** לנטילת ידים ברכה - והלכך: כשנולד שני ידיו בארזונה לאחר סעודה - אסור לאבול על שיוברך, והוא הדין אם אמר "זב לן גמברך" אפילו בלא נטילה.
 53 **ברך** על הפת מטר את הפרשת - נראה דריש בפרפת שבתוך הסעודה. דאי בפרפת לאחר הסעודה - הא פסך רב פפא דברים הבאים לאחר סעודה עתיקן ברכה
 54 לפניהם ויחרידום. ורש"י דריש פרפת - מיני דמים פרוגות. וקצת קשה, אם כן מאי קא משמע על דברך על הפרפת ולא פטר את הפת? ונפרתא כפירוש רבינו חננאל.
 55 דפירש ופרפת - פת עננה בקערה, ולית בה תרורא ונדנא. ומברכין עליה "בורא מיני מונות" והשאת נראה דאצטריך לשמכען בעל הפת ונפרתא לא פטר את הפת
 56 אף על פי דהוא זמן פת. וכן משמע בגמרא חזקיהו פפרת מעשה קדרה ומעשה קדרה היינו חלקא טרגיס וטסימי כדארמון לעיל (ז"א). **הכבא** אחר מברך לבלן - ואנו
 57 אף על פי אסרה אבל בפת בלבו, פת מרתי אפילו בלא הסבה. דרוקא ליהודי שזוי אכילס בהסבה - היו צריכים הסבה. אלא: ישיבה שלנו היו קביעות לנו בחיטתה ידודה,
 58 שחם היו רגילים לא אחר לחם על מנתו ועל שלחנו. אבל בעשוי כולנו אוכלים על שלחן אחד. ושעטנו אוכלין חסד - היינו קביעותינו. והבא דקאמר וישיב רבינו -
 59 בגמרא משמע דמיידי בין ברכת המוציא בין ברכת המזון: בברכת המזון - כעבודא דתלמידי דרבי. בברכת המוציא - מההיא דפליגי בין אי בעי הסבה, ומיהו, בני אדם
 60 האוכלים את הארז והפליס את ישבו - כל אחד מברך לעצמו. ואם תאמר מאי שנת דבמוגמר אפילו לא הסבה אחד מברך כולנו: בירושלמי פריך. ומשני: משום דבמוגמר
 61 כולם נהנים ביחד, אבל אבילתא ושתייה אינה באה אלא לזה אחר זה.

1 גדרום ברכה לעצמו - בהנחה מקומות הוא בא, ומברכין עליו, ואף על פי שלא היו
 2 צריכים לשתייה. רב הונא אבל תליסר ריפתו - מפת הבאה בכסנין ולא בירך
 3 אחריו. אמר רב נתנן עדי כפמא גרסינן. עדי - אלו. כלומר: אילו לרענן ונאכל,
 4 ואבילתא מרובה בכו לא נפטרת מברכה. אלא, כל שאחרים קובעין אבילתא בכך -
 5 ענין ברכה המון. כן פירש רב האי. ורבותינו
 6 פירשו: תליסר ריפתו מפת שלנו. ולא בירך
 7 אחריו משום דלא שבע. וקראי ותיב (דברים)
 8 (ח) "ואכלת ושבעת וזכרת", וכן פירש רב
 9 יהודאי בהלכות גדולות. ואינו נראה לו,
 10 ולית ליה לרב הונא "הם החמירו על עצמן"
 11 עד כותי ועד כבדנה? (לעיל ב"א: ד) ולא כרבי
 12 מאיר ודלא כרבי יהודה (לעמן טע"ב).
 13 לחמניות - אובליאיש בעלו. אסור מלאבול
 14 - עד שיברך ברכת המזון, ויחזור ויברך על
 15 הבא לפניו. רבינו גרסינן - אסור נרעיה
 16 מברכה דראשונה ומסעודתיה. פלק אתמר -
 17 אם עלק הלחם וכל האוכל מעל השלחן,
 18 ועדיין לא ברכו - אסור לאבול. ויסתא -
 19 אמנישטורשין. **אתבא** דריש גלותא סמכנין
 20 - ואין סילוקתנו סליק, שרעיתנו אם ישא
 21 משאות ולא פנוי אלינו נאכל. הרגיל בשמן
 22 - למשוח את אור אבילתא. שבו מעכבו -
 23 לענין ברכה, שאפילו גמור וסלק לא אכל משח
 24 דיו - עדיין סעודה קיימת ואוכל בלא
 25 ברכה. ולית ההרמא ככל מה שמעתינא -
 26 אין סיום סעודה תלוי לא בגמור ולא בסילוק
 27 ולא בשמן, אלא בימים אחרונים, כי זמן שלא
 28 נגל מים אחרונים - לא מותר לאבול,
 29 ומשטל - אסור לאבול. לנטילת ידים -
 30 דמים אחרונים - ברכת המזון. ולא יאכל
 31 כלום עד שיברך על מזונו. תבא לתליסר
 32 תבא - המקריבו אילו ומארו ביה. ברכה
 33 - בביתו. משנה ברך על חוץ כו' - נוהגין
 34 וזו תלמידי קודם אבילת בוס זין לשנות.
 35 כדרינא לסקן (מג"א): רביע סדר הסבה כו'
 36 ומביאין לפניהם פפרותא להמשיך אבילת,
 37 ולאחר פריהו דמים, ואחר כך מביאין השלחן,
 38 ולאחר גמור סעודה ישיבים ושוחים אוכלים.
 39 ומה זין אוכלים - פפרותא, כגון כיסין
 40 דמעול לבלא, ולחמניות, והוא זין ופפרת
 41 שלאחר המזון, ושניהם קודם ברכת המזון.
 42 מעשה קדרה - חלקא טרגיס וטסימי. וזו
 43 ישיבים - בלא הסבה מנות. שמוטיס על
 44 צדיקת שמאלית על הימנית, ואוכלין ושוחין
 45 בהסבה. כל אחד אחר מברך לעצמו -
 46 דאין קבעי סעודה בלא הסבה.
 34 המזון. ברך על הפת - פטר את הפרפת, על הפרפת - לא פטר את הפת. בירך שמואי
 35 אומרים: אף לא מעשה קדרה. היו יושבין - כל אחד מברך לעצמו. הסבו - אחר בירך לכוין.

1 ואף על פי שאין מבואר אלא להוסיף אלא לאור סעודה - וכבר ברכו ברכת המזון
2 ויש הפסק בין לין למומר.
3 ורב ששת אמר אינו פטור ורב נחמן אמר פטור וכל תלמידי דרב וכו' - ונראה
4 הדלכה בתלמידי דרב, דרב ששת קאי כותיהו והלכתא כותיהו דרב נחמן ברבי
5 ורב ששת באיסורי. ואף על גב דרמיא לן
6 ורב ושמואל הלכו כרב באיסורי, שאני
7 דרב דכל תלמידי רבי פליגי עליה, משתבא
8 כך שבט מרב. מיהו, אן אנן תיביח לאתו
9 פסק, דאין אנו מושבין ידנו מן הפת כלא.
10 ונראה דדין שלפני סעודה פטור את הדין
11 שבתוך הסעודה, אף על גב דפסקתן הבא
12 דין שבתוך הסעודה אינו פטור מן לאור
13 הסעודה - שאני הבא הוה לשירות הוה
14 לשותה, אבל הוה לשותה הוה לשירות - פטור
15 שפיר, כגון לין שלפני הסעודה פטור שבתוך
16 הסעודה. ומה דנקט שבתות וימים טובים -
17 לאו דוקא, דהוה הדין אם קבע סעודה על
18 הדין בשאר ימי השבוע, ואם לאו אדם מן
19 לפני הסעודה לשותה בתוך הסעודה, פשיטא
20 דדין שלפני סעודה פטורה, כיון דרעתיה
21 למשתה. וכן הוה שיל קדוש פטור מן שבתוך
22 הסעודה, וכן הובדלה, אם הבאי על שלחנו
23 להבדילו, דפטור מן שלאחרי כן, שבתוך
24 הסעודה. ושבתות וימים טובים לאו דוקא,
25 ולא אתא למעשה אלא נמלך. ואפילו אם
26 תמצו לומר דדוקא נקט שבתות וימים טובים,
27 מכל מקום יש לומר, דהוה מילי - לענין שבא
28 לפטור מן שבתוך המזון שטוח או משבט
29 ידיו מן הפת, שאין רגילות לקבוע לשותה
30 מן לאחר המזון בקביעת אלא שבתות
31 וימים טובים ולא בשאר ימים. אבל לענין
32 לפטור מן שבתוך המזון, שרגילות לשותה -
33 ודאי אפילו בשאר ימים פטור ליה מן שלפני
34 המזון, אף על פי דזה לשותה הוה לשותה.
35 ועד כאן לא איבעיא לן אלא אי לשותה.
36 דלא חשיב, מפיק לשותה. אבל לשותה,
37 הדחיב פסי, דהדינן מן שלפני המזון, פשיטא
38 דפטור מן לשירותו, וכן משמע נמי "בעבתי
39 פסחיס" (א.ק.א.) בני קרששו בבית הברכה
40 דרבי יוחנן אמר: אף ידן מן בני יצא, ואין
41 צריך לחזור ולברך על הדין שבתוך הסעודה.
42 אף על גב דקרשו שלא במקום סעודה כמירא
43 ליה לרבי יוחנן מירצא די קידוש - מדין מן
44 בני יצא, ואף על גב דאיתחוב רבי יוחנן -
45 דהיין דקא בשניי מקום. אם כן נראה מן
46 דהוה הדין להבדילו, דאין החלק בין הברכה
47 לקידוש. ולאפקי מהני דהולקין אמרי דקא
48 קידוש פטור, משום דאין קידוש אלא במקום
49 סעודה, אבל לין של הברכה - לין פטור.
50 אפילו הברכה לאחר נטילה. דהכי מייירי הא
51 דפסקתן לין שלפני המזון פטור מן שבתוך
52 המזון, דכבר לין מן, והכי משבטן
53 מתוך הברייתא, "כיצד סדר הסבה" וכו'.
54 מיהו, נראה כיון דנטל ידיו ורעתה לאכול
55 לשותה שם - פטור אפילו הברכה,
56 כדפירש מיהו. ונראה ד"עריב
57 פסחיס" ועוד, ולא גרע מן הברכה מן
58 שלפני הסעודה דפטור. ומיהו, יש שנתמיהין להבדיל קודם נטילת ידים לאפקי נפשיהו מפלוגתא. דאו האי צריך לברך אחריהו מן שלש ולא פטור מן שבתוך המזון.
59 מן שבתוך המזון מן שפוטור מן שלאחר המזון - ומייירי דלא הוה ליה מן לפני המזון. וחסכו אן לא הסבו לא - ותימא אמאי מקשה מריקא? ותקש ליה מרישא בהיא,
60 דקתינו היו יושבים מברך כל אחד לעצמו ויש לומר: דאי מרשא הוה אמיתא שישבו בשביל עסק שאר, ולא היה דעתם מתחלה לאכול, אבל אם ישבו אדעתא לאכול -
61 עשרה על ידי אדם שותה מברך כי יצא וניכול לחמונו כי כישבו חסכו מרשא - ומיהו נראה דפרשי במתניתין דמייירי מן בברכה "המוציא" אף כי שבתוך המזון, ששולמו
62 הבא מתוך הברייתא דעשה בני אדם וכו', ואם תאמר אמאי המתני למיבעי? על ברכת המזון, והיא ברכו על הפת מתחלה? ויש לומר: משא מייירי דקשו לאכול
63 זה אחרי זה, וברך כל אחד לעצמו "המוציא".
64

1 בא להם לין בתוך המזון כו' - בגמרא (ג.מ.ג.) מפרש טעמא. והוא אומר על המומר
2 - אותו שברך על הדין הוא מברך על המוגמר. שהיו רגילים להביא לפניהם אחר
3 אכילה אבקת רובלין על האש במתנות לרית טוב ומברכים עליו "ברא עצי שבטים".
4 לאחר סעודה - לאחר ברכת המזון, לאחר ברכת המזון, לאחר סעודה אפילו חיי מן שברך על
5 הדין, ותחלה בברכות אחרות - עומין.
6 נמראה לא שני - דין שלפני המזון פטור
7 לא שלאחר המזון. אלא שבתות כו' -
8 דעתו לטעם אחר המזון ולשותה, וכו' בריך
9 בירשא - אדעתא דהכי בריך. על כל כוס
10 וכוס - דהוה כמלך ומתחיל בשותה בכל
11 וחד וחד. "יש" - יפה עשות, וכן אמר רבי
12 יהושע בן לוי - לעשות. לא סבר לה פיר
13 כו' - דביים טוב לאו נמלך הוא. נמלך אמר
14 - איני רגיל לקבוע סעודה על הדין. כו'
15 להם מן בתוך המזון - קודם המזון לא בא
16 להם. אם תמצו לומר - להביא ראיה
17 ממשנתנו דקתינו דין שלפני המזון פטור מן
18 שלאחר המזון - אינה ראיה, דכלל זה
19 לשותה הוה לשותה. אבל שבתוך המזון -
20 לשותה אכילה שבפניה הוה אב, ולא הוה
21 רגילין לשותה בתוך הסעודה אלא מעט,
22 לשותה. לאחר המזון אחר מברך לבולן -
23 אף סלקא דעתא דהכי קאמר דבשיבאין מן
24 שני אחר המזון - אחד מברך לבולן, והא
25 גנא ליה דכל אחר ואחר יברך על שבתוך
26 המזון לעצמו, וקא מצריך הו ברכה על
27 שלאחר המזון. פשר את תפרישת - אף על
28 פי שאין צורך סעודה לזמלא הברס, אלא
29 למגמר אכילה. וכל שבן מעשה קדוה -
30 שהוא לאכול, לוח משבט בידו פלן בנקום
31 לעשות, דקדשו לוח מתחלה מקום ברבור
32 פלוגתא והתחנה - ויהי כעשה ישוב
33 מאלוהן בנקום אחרי יחד - אינה בקיעות.
34 אולו תלמידיו בתריה - דקדורו בעיר
35 ארבה. נהי דגן - כך שמו. ויש דוקא -
36 דקתינו היו יושבים - בלא חמת מקום הוא,
37 דלא היה בקיעות. אבל אנו שהומננו לכך
38 - הוה בקיעות, ואחד מברך לבולן.
אחר

1 בא להם לין בתוך המזון - כל אחד ואחד מברך לעצמו,
2 אחר המזון - אחד מברך לבולם. והוא אומר על
3 המומר, ואף על פי שאין מביאין את המומר אלא
4 לאחר סעודה. נמראה אמר רבה בר בר רהי אמר רבי
5 יוחנן: לא שנו אלא בשבתות וימים טובים, הואיל ואדם
6 קובע סעודה על ליה, אבל בשאר ימות השנה - מברך
7 על כל כוס וכוס. ואמר נמי, אמר רבה בר רהי אמר
8 רבי יהושע בן לוי: לא שנו אלא בשבתות וימים טובים,
9 ובשעה שאדם נמצא מבית המדרש, ובשעת הקות דם,
10 הואיל ואדם קובע סעודה על ליה, אבל בשאר ימות
11 השנה - מברך על כל כוס וכוס. ורבה בר רהי אמר
12 לבי רבא בחול, הויה דברך לפני המזון והדר ברך
13 לאחר המזון, אמר ליה: ישר, וכן אמר רבי יהושע בן
14 לוי. רב יצחק בר יוסף אקלע לבי אבני ביום טוב, הויה
15 דברך אפל פסא וכסא. אמר ליה: לא סבר לה מר ליה
16 דרבי יהושע בן לוי? - אמר ליה: נמלך אמא. איבעיא
17 ליה: למה מן לין בתוך המזון שישפמור את הדין
18 שלאחר המזון? אם תמצו לומר ברוך על הדין שלפני
19 המזון פטור את הדין שלאחר המזון - משום דזה לשותה
20 וזה לשותה, אבל הבאי דזה לשותה הוה לשותה - לא;
21 או דילמא לא שניא? רב אמר: פטור, ורב כהנא אמר:
22 אינו פטור. רב נחמן אמר: פטור, ורב ששת אמר: אינו
23 פטור. רב הונא ורב יהודה וכל תלמידי דרב אמרי: אינו
24 פטור. איתבייהו רבא לרב נחמן: בא להם מן בתוך המזון
25 מברך ואחד מברך לעצמו, לאחר המזון - אחד
26 מברך לבולם? אמר ליה, הכי קאמר: אם לא בא להם
27 מן בתוך המזון אלא לאחר המזון - אחד מברך לבולם.
28 "ברך על הפת - פטר את הפרפרת. על הפרפרת - לא פטר את הפת; בית שמאי אומרים:
29 אף לא מעשה קדוה". איבעיא להו: בית שמאי ארישא פליגי, או דילמא אפיפא פליגי?
30 דקאמר תנא קמא: ברך על הפת פטר את הפרפרת וכל שבן מעשה קדוה, ואתי בית שמאי
31 למימר: לא מביעיא פרפרת - דלא פטרה להו פת, אלא אפילו מעשה קדוה - נמי לא פטרה;
32 או דילמא אפיפא פליגי, דקתני: ברך על הפרפרת לא פטר את הפת, פת הוא דלא פטר,
33 אבל מעשה קדוה - פטר, ואיתו בית שמאי למימר: ואפילו מעשה קדוה נמי לא פטרו? תיקו.
34 "הווי יושבין כל אחד ואחד" כו', הסבו - אין, לא הסבו - לא. ורמינהו: עשרה שהיו חלוקים
35 בברך, אף על פי שכולם אוכלים ומכבד אחד - כל אחד ואחד מברך לעצמו, ישבו לאכול,
36 אף על פי שכל אחד ואחד אוכל ומכבד - אחד מברך לבולם. קתני "ישבו", אף על פי שלא
37 הסבו - אמר בר נחמן בר יצחק, גנון דאמרי: "ניזיל וניכול לחמא ברוך פלן". כי נח נפשיה
38 דרב, אולו תלמידיו בתריה. כי דרין אמרי: ניזיל וניכול לחמא אגריה דגן. פטר דרכי ותיב
39 וקא מביעיא להו: הסבו דוקא תנו, אבל ישבו - לא, או דילמא כיון דאמרי "ניזיל וניכול
40 ורפאת ברוכתא פלניתא" - כי הסבו דמי? לא הוה פידויה. קם רב אדא בר אהבה
אחר

61 עשרה על ידי אדם שותה מברך כי יצא וניכול לחמונו כי כישבו חסכו מרשא - ומיהו נראה דפרשי במתניתין דמייירי מן בברכה "המוציא" אף כי שבתוך המזון, ששולמו
62 הבא מתוך הברייתא דעשה בני אדם וכו', ואם תאמר אמאי המתני למיבעי? על ברכת המזון, והיא ברכו על הפת מתחלה? ויש לומר: משא מייירי דקשו לאכול
63 זה אחרי זה, וברך כל אחד לעצמו "המוציא".
64

ברכות. פרק שישי – כיצד מברכין דף מג עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)"
 קיט תוספות

1 כל אחד נטל ידו אחת – מפני כבוד הברכה. ולא דמי לנטול ידו לפירות והיו
 2 מגמי הרוח, כיון שאינו נטל שתי ידיו.
 3 **בא** להם יין וכו' – אף על גב דין שלפני המזון פטר יין שלאחר המזון, כל שכן
 4 זה שלפניו הוא; שאני הוא כיון שעלה לחסב – היו שני מקום, אחד לברך.
 5 **הואיל** ואין בית הבלעיה פנוי – ויש

6 מפרשים כשאומר "סביר מורי" והם מניחין
 7 לאכול כדי לטעום הברכה ולעשות "אמך",
 8 לזכור פטורים. וכן משמע הברכה והלכות גבי דף
 9 ברייתא: הני מילי – באורוק, אבל בבעל
 10 הבית – פטור. מפני שחבל פנים אצל בעל
 11 הבית. הני רבי חיאי: אף בעי תלמוד בתוך
 12 ביתו. והני נראה לרבינו אלחנן, וכיון שחבת
 13 הבתים שברך כל אחד לעצמו – אינו יוצא
 14 כלל בברכת חבירו; וגם שחלוק בתוך פנוי
 15 לאחריה ואין אף עומד. ומה "הדמטיב"
 16 יש מפרש שפטר לאחרים לכולי עלמא,
 17 דהכי משמע "הטוב" – לעצמו "הדמטיב" –
 18 לאחריה שדמ שחוסם ממנו. ורבינו חיאל
 19 היה אומר דלא האי, דשיך נמי אין בית
 20 הבלעיה פנוי, ולא מליג בין הדוב ובין ברב
 21 הדין; דמשום האי עומד "הטוב" לדידיה
 22 "ומטיב" לאחריני – אינו פטר אחריני. דהא
 23 "הדמטיב" שיך אפילו שלא בפני המטביל לה,
 24 כדאמרינן לקמן בפרק הוראה (נטב): אמרו
 25 לה, דלא שרף זכר, אמרו "בכור... הטוב"
 26 והמטיב. "הטוב" – לדידיה "הדמטיב" –
 27 לאשתו, אף על גב דאין אשתו אצלו, אבל
 28 צריך עיון קצת מהבדלה שאנו מבדילין
 29 ועומדים, והיך אנו פטורין זה את זה?
 30 ומהבדלה, אחרי שאין אנו לא יושבים ולא
 31 מטיבין? ושואל יש לומר: מתוך שקובעין
 32 עצמנו ביד לצאת ידי הבדלה – קבעי נמי
 33 אכולה מילתא. ולכן ראוי וטוב למבדיל, וגם
 34 לתקוע, שישבו בשעת הבדלה אלו היה
 35 נראה אצלם – ופטור אותם. וכן ההגומות
 36 מברכין עליהן בורא עצי בשמים – אף על
 37 גב ששפרו ואין עצי בשמים בעין.
 38 **ועל** הדמטיב שכלל סומא – בעל הלכות
 39 גדולות לא גריס לתוספת; ומשני: חנו
 40 הדס וכל דדמי ליה. כלומר: שקיער ליה.
 41 לאפקי פתחים החובשים אשן עיקרן ליה,
 42 אלא לאבול. ויש מהלך בבית שיש 42
 43 בשמים, ויש שם מיני בשמים שמריח בוק,
 44 ומסקפא ליה א' ממין עלין אי ממין ארמה
 45 הוא, יש מפרשים שמברך "שכל ניהא
 46 דבריר, דעל כולן ארם רב" – שהכל – רב
 47 הדבר רבנו משה מקציע היה אומר שיברך
 48 "בורא מיני בשמים".
 49 **משחא** כבישא – פירש רבינו תנאל:
 50 שמענו מרבותינו שכושעין
 51 שומשמן ורוד ועצי בשמים זמן מרובה,
 52 וקולטין ושמעמן ריח של בשמים, וטוחמין
 53 וטוחמין אותם, ויש בו ריח של בשמים.
 54 ומשחא שחזאן קרוב לטוחמין ונחמין עליהם
 55 עצי בשמים, ואינו קולט כל כך ריח.

1 **אהרר** קריעה לאחוריה – קרע שקרע בחספ רבו תחזיר החלוק לאחוריה, ומה
 2 שלאחור – לפנים, כדי לקרוע קרע אחר, לדורות אבל בעשיו כיום המיתה, על
 3 שהיו צריכים לדורות ואין יודעים לדורות. רשי לוח כו' – כדמצינו לעיל, ועל
 4 כרחק מבעי ליה לאוקומי ברייתא דהכי וקמי אחר מברך לכולם דקריעתה הוא.
 5 **הביא** מיים – כד ר' דיו גריליס. נטול ידו

6 **אחת** – לקבל בה כוס שישוה לפני המזון.
 7 **עלו** – על המטות והסבוי. חזרו ונטול שתי
 8 ידיו – שיערף לבעת שיתקו. **אף על פי**
 9 **שכל** אחד ואחד בריך לעצמו – צריכין עד
 10 ברבית, שאין צריכה האשונה שפטרנה שאין
 11 הראשון קרי שפטר האשונה שאנו במקום
 12 סעודה, והיא תבא והיא אין שלפני המזון.
 13 **אחד** מברך לכולן – ודכין הסבוי –
 14 חוקע. **אמר** רבי – דקתיב כל אחד
 15 ואחד מברך לעצמו. **שיא** אורוקי ודעתייהו.
 16 **למיעקר** – סופן למיעקר ולעלות ולחסב
 17 במקום אחר, שאין זה מקום המטיבה, אלא
 18 כאן שבו עד שחשבו כל הקוראים. ודרך
 19 בעלי בתים עשירים היה לזמן לסעודה
 20 אחרים עניים, לביי קרי ליה "אחרים", והא
 21 דאמר רבי: אל לא בעי הסבה אלא, שיביא
 22 בעלמא – שלא בשעת סעודה קאמר, או
 23 בשעת סעודה ובמקום סעודה. **הואיל** ואין
 24 בית הבלעיה פנוי – ואין לב המטבילין אל
 25 המברך, **שאל** לברכה מבלי דאיכא ערוף
 26 מטיה – ואפלו הכי, כיון דאחתיב בחדא –
 27 עבדי לאדרי. ונחמין ידיו תחלה – בגימס
 28 אחוריים. והוא נחמין לברכה המזון. חזיה –
 29 רבי חיאל לרב. דהוה מרתת – שטא וראי ידי
 30 מלמלכותא, או שטא ארמתיב באביהל ויחר
 31 מדאי. עיין בברכת מונאס קאמר לך – כן
 32 נתן לך רשות לברך ברוח המזון, שנתעל
 33 ידיו תחלה הוא מברך. על הדיח – של
 34 מוגמר. **מחרתו** – קטור השעין שנתמר
 35 ועלה. **אל אחי** – לא ירחיק בו עינים,
 36 ולא נהנה. מברכין עליהן בורא עצי בשמים
 37 – ואף על פי שגשוף ואינו בעין אלא
 38 שהמירמר עולה. חזין ממושק = מושגא
 39 בלע. שהוא פנוי חיה – מן הרעיל של חיה.
 40 **מיתבי** אין מברכין בורא עצי בשמים אלא
 41 על אפרסמון – שהעץ עצמו בא לפנינו. לא
 42 בית ידו ושל בית קיסר – קטל וני משום
 43 שאינו מצוי אלא בבית מלכים ובעלי גזולה.
 44 ועל החרם שכלל סומא – והוא הדין לכל
 45 הדומה להם, שהעץ עצמו מרחיק כל שרפה
 46 אלא הודס שבימי. ודברי החכמים בחיות בכל
 47 מקום. ומגומר כל מברכין אלא "בורא מיני
 48 בשמים". **משחא דאפרסמון מאי** מברכין –
 49 על ריחן. שמיני אצטנו – שהיה גול ביריחו
 50 ועל שם הדיח היתה נקראת "ייריח". והוא
 51 "פגני האמור סתמי (חובק) וכו'" וזהו
 52 וארץ ישראל היתה רוכלין בדימי מנת פוגה
 53 – כן ראיתי בספר יוסף בן גריון. כר מינה
 54 דרב יהודה – אל תביא לך אריה מדבריו בכו.
 55 **שכרמא** – קושט. משחא כבישא – שמן שבו
 56 מנוח הקושט והשמן מריח מן הדובש
 57 שבתוכו. לא – הואיל ואין נראה לעינינו
 58 אלא השמן. משחא מטיבא – שטנו בו
 59 שכרמא.

1 **עליו** "בורא מיני בשמים". מיתבי: אין מברכין "בורא עצי בשמים" של
 2 בית רבי, ועל אפרסמון של בית קיסר, ועל החרם שכלל מקום: **מיתבי**. אמר ליה רב הוסי
 3 לרב יצחק: **האי משחא דאפרסמון מאי** מברכין עליו? אמר ליה, **היה** אומר רב יהודה: "בורא
 4 שמן ארצנו". אמר ליה: בר מיניה דרבי יהודה דהכיבא ליה ארץ ישראל, לכולי עלמא מאי?
 5 אמר ליה, הכי אמר רבי יוחנן: "בורא שמן ערב". אמר רב ארא בר אבהו: האי כשרמא מברכין עליו "בשמים",
 6 אכל משחא כבישא – רבי, ורב הניגא אמר: אפילו משחא כבישא, אכל משחא מיתביא – לא; נהרדשי אמר: אפילו משחא מיתביא.

1 **אמר** ליה, הכי אמר רבי יוחנן: "בורא שמן ערב". אמר רב ארא בר אבהו: האי כשרמא מברכין עליו "בשמים",
 2 אכל משחא כבישא – רבי, ורב הניגא אמר: אפילו משחא כבישא, אכל משחא מיתביא – לא; נהרדשי אמר: אפילו משחא מיתביא.

1 שמן והדס - האי שמן - להריח הוא. דאי להעביר הוהמא - דא אמרין בפרק
2 "אלו דברים" (לקמן גגא) דאן מברכין עליו.
3 הכי אמר רבא הלכתא בבית הלל ולא היא לאשתמוטי בפשיה הוא קדא עבד -
4 רב כחוב בספרים ושכניו ובלפרוש רשיי. אבל רב אלפס פסק כרבא. משמע שלא
5 היה גורס בספרי ולא היא" וכו'.

6 האי מאן דמורח באחרונה הובשא מברך 1
7 וכו' - ודוקא כשחורח בהם, אבל אם 2
8 בא לאכול מהם - אין לברך ריח ביה, כי 3
9 אם ברכת אביה.
באוכלי 4

5 משרשיאי אמר: האי נרקום דגנינותא מברכין עליה "בורא עצי בשמים", דברא - "בורא עשבי
6 בשמים". אמר רב ששת: האי סגלי מברכין עליהו "בורא עשבי בשמים". אמר רב ויטרא: האי
7 מאן דמורח באחרונה אמר: "ברוך שיתנו ריח טוב פירותי". אמר רב יהודה: האי
8 מאן דניפק מימי ניסן ותיי אילני דקא מלכבי, אמר: "ברוך שלא חיפה חופר בעולמו כלום וברא
9 בו פירות טובות ואילנות טובות להנאות בהן בני אדם". אמר רב ויטרא: בר טוביח אמר רב:
10 מנין שמברכין על הריח - שנאמר: "כל הנשמה תחלה יהי", איזהו דבר שהנשמה נהנית ממנו
11 ואין הנזף נהנה ממנו - הוי אומר: זה הריח. ואמר רב ויטרא: בר טוביח אמר רב: עתידים בחורי
12 ישראל שיתנו ריח טוב כלבנון, שנאמר: "ילכו וינקותו ויהי כבוד הודו וריח לו כלבנון". ואמר
13 רב ויטרא: בר טוביח אמר רב, מאי דכתיב: "את הכל עשה יפה בעתו"? מלמד, שקל אחד
14 ואחד יפה לו הקדוש ברוך הוא ואמנתו בפניו. אמר רב פפא, היינו דאמר יאוש: "תלה תה
15 קורא לך בר אחר - ואיהו ידידה עבד". ואמר רב ויטרא: בר טוביח אמר רב: אבוקה בשנים,
16 וירח בשלושה. אפינאי להו: אבוקה בשנים בהרי ידיה, או דילמא אבוקה בשנים לבר מדידיה?
17 תא שמע: ירח בשלושה; ואי אפרת בשלמא בהרי ידיה - שפיר, אלא אי אפרת לבר מדידיה
18 - ארבעה למה ליה? ותאמר מי: לאחד - נראה מויק, בשנים - נראה אינו מויק, בשלושה -
19 אינו נראה כל עיקר! אלא לאו שמע מינה: אבוקה בשנים בהרי ידיה, שמע מינה. ואמר רב
20 ויטרא: בר טוביח אמר רב, ואמרי לה אמר רב חנא בר ביזנא אמר רבי שמעון חסדיא, ואמרי
21 לה אמר רבי ויטרא משום רבי שמעון בן יוחי: נוח לו לאדם שיפיל עצמו לתוך כבשן האש ואל
22 ילבין פני חברו ברבים, מלן - מהמבר, שנאמר: "היא מצננת" וגו'. תנו רבנן: הביאו לפני שמן
23 ותרס, בית שמאי אומרים: מברך על השמן ואחר כך מברך על התרס. ובית הלל אומרים:
24 מברך על התרס ואחר כך מברך על השמן. אמר רבן גמליאל: אני אפריע, שמן - וכינו לריחו
25 ויפניו לסיכתו, תרס - לריחו וכינו, וסיכתו לא וכינו. אמר רבי יוחנן: הלכה בדברי המכריע.
26 רב פפא אוקיע לה רב הונא בריה דרב אבא, איתוי לקמיהו שמן ותרס, שקל רב פפא בריך
27 אדרס ברישא ותרד בריך אשמן אמר לה: אל כפר לה מן הלכה בדברי המכריע? אמר
28 לה, הכי אמר רבא: הלכה בבית הלל. ולא היא, לאשתמוטי בפשיה הוא דעבר. תנו רבנן:
29 הביאו לפניך שמן ויין, בית שמאי אומרים: אויחו השמן בימינו ואת היין בשמאלו, מברך על
30 השמן וחוזר ומברך על היין; בית הלל אומרים: אויחו את היין בימינו ואת השמן בשמאלו,
31 מברך על היין וחוזר ומברך על השמן. וכחו בראש השמש, ואם שמש תלמיד חכם הוא - מהו
32 כבודו, מפני שגנאי לתלמידי חכם לצאת לשוק כשהוא מבישם. תנו רבנן: ששה דברים גנאי
33 לו לתלמיד חכם: אל יצא כשהוא מבישם לשוק, ואל יצא יחודי בלילה, ואל יצא כמנעלים המטוילים, ואל יספר עם אישה בשוק,
34 ואל יסב בחבורה של עמי הארץ, ואל יפגם באחרונה לבית המדרש; ויש אומרים: אף לא יפסיע פסיעה נפה, ואל יתקף בקומה
35 וקופה. "אל יצא כשהוא מבישם לשוק" - ואל יפגם באחרונה לבית המדרש; ויש אומרים: אף לא יפסיע פסיעה נפה, ואל יתקף בקומה וקופה".
36 אמר רב ששת: לא אמרן אלא בגנאי, אבל בגנאי - ויקע מעברא ליה. אמר רב פפא: אמר רבי יוחנן: במקום שהשדים על משכב וכו'.
37 יצא יחודי בשמנה. אמר רב אמי: אמרן אלא בגנאי, אבל בגנאי - ויקע מעברא ליה. אמר רב פפא: אמר רבי יוחנן: במקום שהשדים על משכב וכו'.
38 "ואל יצא כשהוא מבישם לשוק" - ומניין? אמר רב אמי: אמר רב אבא: דאמר רבי תימא רב אבא: גנאי הוא לתלמיד חכם שיצא כמנעלים
39 המטוילים. איני?! והא רבי תימא רב אבא נפקי! אמר רב ויטרא בריה דרב נחמן: בטלאי על גבי טלאי. ולא אמרן אלא בפנתא, אבל
40 בגלדיא - לית לן בה; ובפנתא לא אמרן אלא באחרתא אבל בביתא - לית לן בה; ולא אמרן אלא בימות החמה, אבל בימות הנשמים
41 - לית לן בה. "ואל יספר עם אישה בשוק" - אמר רב חסדיא: ואפילו היא אשתו. תניא נמי הכי: אפילו היא אשתו, ואפילו היא בתו,
42 ואפילו היא אחותו - לפי שאין הכל בקיאות בקרובותיו. "ואל יסב בחבורה של עמי הארץ" - מאי עמקא? דילמא אתי לאמשובי
43 בתריהו. "ואל יפגם באחרונה לבית המדרש" - משום דקרו ליה "פושע". "ויש אומרים: אף לא יפסיע פסיעה נפה" - דאמר מר:
44 פסיעה נפה נוסלת אחר מהמש מאות ממאור עיניו של אדם. מאי תפניתה? לתדריה בקדושא דבי שמישי. "ואל יתקף בקומה וקופה"
45 - דאמר מר: המתיר בקומה וקופה אפילו ארבע אמות, כאילו דוחק תרלי שכניה, דכתיב: "מלא כל הארץ כבודו".

1 סמל - "סמך" קורין לו בלשון ישמעאל. הוא זמן עש שיש בו שלש שורות של
2 עליו זו למעלה מזו ושלושה עליו לכל שורה. חלפי דימא = בשם שקורין אשפירג.
3 הוא שבלת נרד, ועשוי בעץ גבעולי פשתן. דאשבוך גבעולי דארקרי עץ. נרקום =
4 הצבאל השוקו, בהלכות גדרות. דגנינותא - הגדל בגינה. ביבלי = חולשי בלעז.
5 תבשין - קדוניישי השתא. תלתא -
6 ליגות. כלבנון - שחרוץין עליו ופרוהו.
7 יפה לו אומנתו - ואפילו בריס הוא לו
8 אומנתו בעיניו. ועשה בעין גבעולי פשתן. דאשבוך גבעולי דארקרי עץ. נרקום =
9 שלא יסור העולם אומנתו. קורא - רך
10 הגדל בדקל, תלה אותו לחזיר והוא ילגלגו
11 באשפה שזו היא אומנתו. אבוקה כשני בני
12 אדם - לעצן היצא ללילה, דאמר מר: אל
13 יצא אדם יחודי בלילה. ויהי כשעלה -
14 לאחד
15 יתחזק בין שנים שלשלו, כדלמך.
16 נראה - תשד מויקוי. היא מצננת והיא
17 שלחה וגו' - ואילו בהריא לא אמרה: אלו
18 הסמינס של יחודה וגו. ולו אני רדתי,
19 אלא לאיש אשר אלה לו אבני הרח, אם
20 יודה - יודה, ואם לאו - אשוק, ולא
21 אלכך פניו. שמן ותרס - בסוף הסעודה.
22 שמן - לסוך ידיו להעביר והמת האוכלים.
23 ותרס - לירחי. כמו שאמרנו. אני אבריע
24 לצה בית שנכאי. וכינו לריחו ולסיכתו
25 - כגון משחא כבישא, והלכך כני
26 ולא תא - לא אמר רבא הלכתא בבית
27 הלל, אלא רב פפא אבסיק לפי שטעה,
28 והשמיט עצמו בכך. שמן ויין - והוין
29 שלאחר הבנון, ואין הוא טוב של ברכת חזר
30 ומברך על היין - כגון בחול, שאין חייב כעב
31 ואין חייב שלפני המזון פטור. שמן בימינו -
32 לפי שעליו מברך תחלה. מברך על השמן -
33 "בורא שמן ערב", ופתי ברישא השמש - כי
34 שלא יצא בידי מברשות בשוק, שגנאי הוא
35 לתלמיד חכם. כשהשדים על משכב וכו' -
36 מנעמין עצמם כדי שיתאוה להם ושקרו
37 בגנאי דמי - דלא סביח ביה זיעה. ואמר
38 - על גנפוי - השכיב ביה בעיני השמש ושדאי
39 - על גנפוי. דלא קביע ליה עידתא - שלא
40 קביע לו רבי קביעת ללמנו בלילה. במנאי
41 = אנופריא בלעז. שלל בני הרצל ילגלגו =
42 עקב שקורין שוליא. בימות הגשמים -
43 חשב מברכין בה ודחשיין אותו. דקרו ליה
44 פושע - מתעלצל. בקדושא דבי שמישי -
45 שוההו כוס של קדוש בשבת בלילה.
משה

וצריך לבדוק לאור הנר. נישמענה מן הדא – אין בודקין, לא לאור החמה, ולא לאור הלכנה, ולא לאור הפוכבים, אלא לאור הנר. ניהא לא לאור הלכנה ולא לאור הפוכבים, אלא לאור המזה? וכי יש המזה בליה? הדא אמרה: אפילו ביום צריך לבדק לאור הנר. לא סוף דכר בית שאין בו אורה, אלא אפילו בית שיש בו אורה אפילו ביום צריך לבדק לאור הנר.

מבואות האפלין, מהו שיהא צריך לבדוקן בתחלה לאור הנר? מיליהון דרבנין אמרין, לא כמה דהוא מנהר בלייא הוא מנהר ביממא, דאמר רב הונא: פד הוינן ערקין באילין בוטימא דסדרא רבה – היו מדליקין עלינו נרות, בשעה שהיו פהים היינו יודעין שהוא יום, ובשעה שהיו מכהיקין היינו יודעין שהוא לילה ותייא ביי דמר רבי אחיא בר זעירא: נה, בכניסתו לתבה הכנים עמו אכנים טובות ומרגליות, בשעה שהיה בהות – היה יודע שהוא יום. ובשעה שהיו מכהיקות – היה יודע שהוא לילה. למה? יש היה אוכלת ביום ויש היה אוכלת בלילה.

והא פתיב "צהר תעשה לתבה"? כמאן דאמר לא שמשו המזלות בשנת המבול.

רבי ירמיה בעי: פתי כנסיות ובתי מדרשות, מהו שיהו צריכין בדיקה? מה צריכא ליה, שפן מכניסין לשם בשבתות ובראשי חודשים.

ותהא פשיטא ליה! הכן הוא צריכה ליה הואיל ואורן מרבה. מהו שיהא צריך לבדוקן בתחלה ביום לאור הנר?

רבי יוסה בעי: הצרות שבירושלים שאוכלין שם חלות תודה וריקני נזיר, מהו שיהו צריכין בדיקה? בלא פד אינן בדיקות מן הנותר. ייבא פהדא תנא, רבי זכריה התנייה דרבי לוי: נדה הופפת וסורקת, פהנת אינה הופפת וסורקת, נדה

[דף ב' ע"א]

פהנת – הופפת וסורקת, שלא תחלק בין נדה לנדה. אוף הכא שלא לחלק בין בעור לבעור.

תני רבן גמליאל ברבי איגינא קומי רבי מנא: נדה שהיא מפסקת כל שבועה – הופפת וסורקת. פהנת שהיא מובלת בכל יום – אינה הופפת ואינה מורקת. אמר ליה: לשומרת יום פנגד יום נצרכה.

חורי הבית העליונים והתחתונים, והיציע, והחדות, והעליה, ונג הדב, ונג המגדל, בית התבן, ובית הקר, ובית העצים, ובית האוצרות, ואוצרות המין, ואוצרות השמן, ואוצרות הפרות – אינן צריכין בדיקה.

ניחא העליונים והתחתונים. הדיא אמרה לא חשו לנפילה.

אמר רבי יוסה: תפתר שהיו שניהן סמוכין לפתל, אחד למעלה מעשרה ואחד למטה מעשרה. והא תנינן חדות! הדיא אמרה שלא חשו לנפילה. מתירא הוא התינוק לילך לשם. וחש לומר שמא נתגלגל חמין לשם? תפתר בחדות שיש לה לויזין. ונג הפד ונג המגדל – הדיא דתימר בגבוהין שלשה טפחים, אבל אם אינן גבוהין שלשה טפחים כארץ הם. ובאותו שלא נשתמש בו חמין. אבל באותו שנשתמש בו חמין, אפילו גבוה פמה צריד בדיקה. אמר רבי מנא: ויאות בן, אגן אמרין, הדיא פיפייארות, אפלו גבוה פמה לא תהא צריכה בדיקה.

תני רבי שמעון בן גמליאל אומר: מטה שהיא חוצצת בתוך הבית, ועצים ואבנים מנחין תחתיה – בודק צד החיצון ואינו בודק צד הפנימי, מפני שעצים ואבנים מנחין תחתיה, הא אם אין עצים ואבנים מנחין תחתיה – צריד לבדוק צד הפנימי. הדיא אמרה חשו לנפילה. אני אומר, תינוק נגע והבנים שם חמין.

[דף א' ע"ב]

מרתף של יין צריכה בדיקה. מרתף של שמן אינו צריד בדיקה. מה בין יין ומה בין שמן? יין אין לו קבע שמן יש לו קבע.

אוצר, בין של יין בין של שמן אינו צריד בדיקה. אי זהו מרתף? כל שנתנו עם הלחם בחר. יש מרתף שהוא פאוצר ואוצר שהוא כמרתף. מרתף שהוא בוש לוכל בתוכו הרי הוא פאוצר. ואוצר שאינו בוש לוכל בתוכו הרי הוא כמרתף.

יש חצר שהוא כמבוי ומבוי שהוא כחצר. חצר שהרבים בוקעין בתוכה הרי הוא כמבוי. ומבוי שאין הרבים בוקעין בתוכו הרי הוא כחצר. וחש לומר שמא הפהמים מכניסין לתוכו חמין. אין דרד הפהמים להיות מכניסין לשם חמין אלא מיני מתיקה. שהן בודקין היין היפה.

היצא לפרש, קדם שלשים יום אינו צריד לבדוק. בתוך שלשים צריד לבדוק. הדיא דתימר בשיש בדתו לחור, אבל אין בדתו לחור אפלו קדם שלשים יום – צריד לבדק, ובספק, אבל בודאי אפלו מראש השנה. אמר רבי בא: ואפלו יש בדתו לחור צריד לבדק, שמא ימלך ולא יחור.

הכל נאמנין על בעור חמין אפלו נשים אפלו עבדים. רבי ורמיה בשם רבי זעורה: לית פאן אפלו נשים. נשים עצמן הן נאמנות, מפני שהן עצלות והן בודקות כל שהוא כל שהוא.

בותים, כל זמן שעושים מצתן עם ישראל – נאמנין הן על בעור המין. אם אינן עושים מצתן עם ישראל – אינן נאמנין על בעור המין. אמר רבי יוסה: הדין דתימר בפתים, אכל בהצרות השודין הן. דאינון דרשין: "לא ימצא בבתים" – לא בהצרותיכם.

תני, רבי שמעון בן גמליאל אומר: כל מצוה שהכותים נוהגין בה הם מְדַקְדְּקין בה יתיר מיישראל. אמר רבי שמעון: הדין דתימר, בראשונה, שהיו משוקעין בכופרניהן, אכל עכשו שאין להן לא מצוה ולא שירי מצוה – השודין הן ומקלקלין הן.

שואלין בהלכות פסח, הלכות עצרת בעצרת, הלכות חג בַּחַג. בבית ועד שואלין קדם לשלשים יום. רבי שמעון בן גמליאל אומר: שתי שבתות. אתיא דרבי יוחנן בַּרְבַּנְי ודחבריא בַּרְבַּי שמעון בן גמליאל. אמר רבי יוחנן: טעמון דרבנן, שכן משה עומד בפסח ראשון ואומר להן הלכות הפסח השני. ודחבריא בַּרְבַּי שמעון בן גמליאל, שכן משה עומד בראש חדש ואומר להם הלכות הפסח:

במה אמרו שתי שורות במרתף וכו'. רב הונא בשם רב:

[דף ג' ע"א]

קולפו כמין גם. תני בר קפרא: קולפו כמין שני כמין.

היה נתון באמצע הבית, על דעתיה דרב הונא – מפשיטו חלוק אחד. על דעתיה דבר קפרא – מפשיטו שני חלקות.

היה עשוי מדרגות – קולפו גמים גמים.

רבי יעקב בר אבהו בשם חזקיה, שמעון בר בא בשם רבי יוחנן: שורה החיצונה היא העליונה, הרואה את הפתח ואת הקורה שלפנים ממנה, תני שלמטה ממנה. הוון בעיי מימר, מאן דאמר שלפנים הימנה – כל שכן שלמטה הימנה, מאן דמר שלמטה הימנה, הא לפנים הימנה – לא.

נשתמש בחצי שורה, פשיטא אותה שנשתמש – יש לה שלפנים ממנה ושלמטה ממנה. אותה שלא נשתמש בה – יש לה שלפנים ממנה.

הדין דתימר במחוללות. אכל באפוצות – מעביר עליהן את הנר ודין. הדין דאמר שחשו לנפילה. אמר רבי פנחס דיפוי: אני אומר בשעה שסדרן – הכנים שם המין.

הלכה ב' מתני' – אין הושישין שפוא גררה חלדה מבית לבית וממקום למקום אם פן מחצר לחצר ומעיר לעיר אין לדבר סוף:

גמרא – אמר רבי יונה: הכין צורכה מתניתין – מעיר לעיר, ומחצר לחצר, ממקום למקום, ומבית לבית. אם הושיש את מעיר לעיר – את הושיש מחצר לחצר. אם הושיש את מחצר לחצר – הושיש את ממקום למקום. אם הושיש את ממקום למקום – את הושיש מבית לבית. אמר רבי יוסה: אפלו כמתניתין אתיא היא – אין הושישין שפוא גררה חלדה מבית לבית וממקום למקום, אם פן מחצר לחצר ומעיר לעיר אין לדבר סוף. שאם מבית לבית אי אתה הושיש, לא כל שבין ממקום למקום. אם ממקום למקום אי את הושיש – לא כל שבין מחצר לחצר. אם מחצר לחצר אי את הושיש – לא כל שבין מעיר לעיר.

[דף ג' ע"ב]

יכולין הן כל ישראל לבדוק המצן באחת.

הלכה ג' מתני' – רבי יהודה אומר: בודקין אור ארבעה עשר וארבעה עשר בשחרית, ובשעת הבעור. והכמים אומרים: אם לא בדק אור לארבעה עשר – יבדק בארבעה עשר. אם לא בדק בארבעה עשר – יבדק בתוך המועד. לא בדק בתוך המועד – יבדק לאחר המועד, ומה שהוא משיר – יניחנו בצנעה, כדי שלא יהא צריך בדיקה אחריו.

גמרא – אמר רבי יוחנן: מעמא דרבי יודה, פנגד שלש פעמים שכתוב בתורה "לא יראה לך שאור". והכתוב "תשביתו שאור מבתיכם"? בעשה הוא! והא פתיב "שבעת ימים שאור לא ימצא בבתים"? אמר רבי יוסה: מכיון שזה צריך לזה וזה צריך לזה, כמי שפלן אחד. "לא יראה לך", הייתי אומר הפקיד אצלו יהא מתר, תלמוד לומר "לא ימצא בבתים". אי "לא ימצא בבתים" הייתי אומר יחד לו בית יהא אסור, תלמוד לומר "לא יראה לך". הא כיצד? הפקיד אצלו אסור. יחד לו בית מתר.

מהלפה שיטתיה דרבי יודה, דתני, רבי יודה אומר: בודקין אור לארבעה עשר ובארבעה עשר בשחרית ובשעת הבעור. והכמים אומרים: אם לא בדק אור לארבעה עשר – יבדק בארבעה עשר. צריך לבדוק שלש פעמים. מה אם בשעה שלא הגיע זמן בעורו, את אמר 'צריך לבדוק שלש פעמים', בשעה שהגיע זמן בעורו לא כל שבין? לא צורכה דלא, אם לא בדק בתוך המועד יבדק לאחר המועד.

ומה שהוא משיר ויניחנו בצנעה כדי שלא יהא צריך בדיקה אחריו. כיצד הוא עושה? כפה עליו כלי כפה עליו כלי ולא מצאו, אני אומר יד נטלתו. לא כפה עליו כלי ולא מצאו אותו, הבית צריך בדיקה, או שאר כל הבתים לא יהו צריכין בדיקה. נישמענה מן הדא: אבד פות מן הפות, בקשו ולא מצאו – הפות טהור. לכשימצא – הפות טמא למפרע.

הדא ילפה מן ההיא וההיא ילפה מן הדא. הדא ילפא מן ההיא: אבד היא הינית. וההיא ילפא מן הדא, אין לה צריך בדיקה אלא אותו הבית בלבד.

וכרבי יודה, אפלו אותו הבית לא יהא צריך בדיקה! נישמענה מן הדא, אמר רבי יודה: מעשה בשפתו של מסיק אחד בריוחן שהשליכה נפל אחד לבור, ובא בהן אחד והציץ לידע מה שהשליכת, ובא מעשה לפני חכמים וטהרו.

[דף ד' ע"א]

שדרף הלדה וברדלים להיות גוררין אותו. רצה היא אחר הכשר. ואינה רצה אחר הפת. ואפלו תימר רצה היא אחר הכשר ואחר הפת. בשר גוררת ואוקלת, פת גוררת ומנחת. רבני דקיסרין בשם רבי אבהו: אין חוששין שמו גררה הלדה. וכרבי יודה חוששין.

הלכה ד' מתני' – רבי מאיר אומר: אוכלין כל חמש ושורפין בתחלת שש. רבי יהודה אומר: אוכלין כל ארבע ותולין כל חמש ושורפין בתחלת שש:

גמרא – רבי מאיר אומר: משש שעות ולמעלן מדבריהן. רבי יודה אומר: משש שעות ולמעלן מדברי תורה. מה טעמא דרבי מאיר? "אד ביום הראשון" – זה המשח עשר. יכול משתהשו? תלמוד לומר "אד". הא כיצד? תן לו לפני שקיעת החמה שעה אחת. מה טעמא דרבי יודה? "אד ביום הראשון" זה ארבעה עשר. יכול כל היום בל? תלמוד לומר "אד". הא כיצד? חלק את היום, חציו לחמין וחציו למצה.

מחלפה שיטתיה דרבי מאיר. תמן הוא אומר: "אד" לרבנות, והכא הוא אומר "אד" למעט! אמר רבי שמואל בר אבדומא: מעטו שאינו בקמין.

רבי מאיר אומר: "לא תאכל עליו חמין" על אכילתו. ורבי יודה אומר: "לא תאכל עליו חמין" על עשיתו.

רבי יודה אית ליה עשה ולא תעשה על אכילתו, עשה ולא תעשה על בעורו. עשה על אכילתו – “שבעת ימים תאכל עליו מצות” ולא חמין. כל לא תעשה שהוא בא מבח עשה – עשה. לא תעשה על אכילתו – “לא תאכל עליו חמין”. עשה על בעורו – “תשביתו שאור”. לא תעשה על בעורו – “שבעת ימים שאור לא ימצא בכתיכם”.

[דף ד' ע"ב]

הא רבי מאיר אומר: משיש שעות ולמעלה מדבריהן, שביעית אסור משום גדר. שישית, למה משום גדר? ויש גדר לגדר? אלא שעה שישית מתחלפת בשביעית.

הא רבי יהודה אומר: מהמש ולמעלה מדבריהן, שישית אסורה משום גדר, חמישית למה משום גדר? ויש גדר לגדר? אלא שחמישית מתחלפת בשביעית.

מהלפא שיטתיה דרבי יהודה: תמן הוא אומר אין חמישית מתחלפת בשביעית. אומר רבי יוסי: תמן הדבר מסור לבית דין ובית דין זריוזין הן. ברם הכא, הדבר מסור לנשים, והנשים עצלות הן. אומר רבי יוסי בר בון: תמן תחלת חמישית סוף שביעית, ברם הכא סוף חמישית תחלת שביעית. ותני בן, שבתחלת המש חמה במוזרח וסוף שעה חמה במערב. לעולם אין החמה נוטה למערב אלא בסוף שבע.

רב אומר: דברי רבי מאיר: המקדש בחמין משיש שעות ולמעלן – לא עשה כלום. אומר רבי הונא: ויאות, אלו חמים קורטבניות, דלמא טבן אנין במועדא כלום?

חד בר נש אפקיד דיסיקיא דפיסתא גבי רבי חיה רובה, אומר רבי יוסי בי רבי בון: יתנן היקוקיא הוה. אתא שאל לרבי, אומר ליה: תפכר על פי בית דין בשעת הפעור.

חד בר נש אפקיד גרבא דמותה גבי רב חיה בר אשי, אתא שאל לרב, אומר ליה: יפכר על פי בית דין בשעת הפעור.

היידנו שעת הפעור? רבי ירמיה אומר: בשחרית. רבי בא אומר: חמישית, כרבי יודה. אומר רבי יוסה: יאות אומר רבי ירמיה, כלום אפרו לגע בהן למוכרן לא מפני השב אבדה לבעלים.

[דף ה' ע"א]

חמישית רבבי יודה, לא טובה כלום.

הכריא אמרין: חמישית רבבי יודה – הקדישו מקדש. עשאו תרומה – אינה תרומה. הקדישו מקדש הקדש דמים. עשאו תרומה – אינה תרומה, שלא נתנה תרומה אלא לאכילה בלבד. אמר לון רבי יוסי: לא מסתברא דלא חלופין, הקדישו – אינו מקדש, עשאו תרומה – הרי זו תרומה. הקדישו אינו מקדש, שאין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים. עשאו תרומה הרי זו תרומה – מהורה היא דבר תורה, אתה הוא שגזרת עליה שרפה.

הלכה ה' מתני' – ועוד אמר רבי יהודה: שתי חלות של תודה פסולות ומנחות על גג האצטבע, כל זמן שהן מנחות – כל העם אוכלין. נמלה אחת מהן – תולין, לא אוכלין ולא שורפין. נמלו שתיהן – התחילו כל העם שורפין. רבן גמליאל אומר: חלון נאכלין כל ארבע, ותרומה כל המוש, ושורפין בתהלת שש:

גמרא – רבי שמעון בן לקיש אמר בשם רבי ינאי: כשרות היו, משם מאי הוא פוסלן? שלא נשחט עליהן תזבח.

[דף ה' ע"ב]

ולא בשחיטה הן קדושות? ויפדה ויאכל?

אמר רבי חנניה: הוליא קומי לא אכל, ואת אמרת יפדה ויאכל?

רבי אמר: פסולות היו, מפני שהן ממחרין להביא תודותיהן מפני חמין שבתודה, ואי אפשר שלא ישפך דמה של אחת מהן והיא נפסקת.

תני, שתי פרות חורשות בירושלם. וירושלם לא במקום שנהגו שלא לעשות מלאכה בארבעה עשר היא? נראות כחורשות.

אית תניי תני: שתי גרות דולקין. אית תניי תני: שני סדינין. אמר רבי פינחס: ולא פליגון, מאן דאמר: 'שתי פרות', 'שתי גרות' – בחול. מאן דמר: 'שני סדינין' – בשבת. רבי חנניה בעא קומי רבי מנא: וקבעו לה תקיעתה? אמר ליה: אם אומר אתה, נמצאתה אומר שפא לתמיד הן תוקעין, והן מתקלקלין.

אמר ליה: והא תנינן, שלש להבטיל את העם מן המלאכה, ושלש להבדיל בין קדש לחול?

אמר ליה: תמו, כל ערב שבת ושבת הן תוקעין ואינן טועין. ברם הכא, אחת לקיצין הן. אם אומר את בן, אף הן סבירין שפא לתמיד הן תוקעין והן מתקלקלין.

למה? מפני קדשתה או משום שאין אוכליה מצויין? מה נפיק מביניהון, הלוח תורה. אין תימר שאין אוכליה מצויין – אלו אוכלין מצויין. אין תימר מפני קדשתה – אלו יש להן קדשה.

[דף ו' ע"א]

רבי נתן אומר: בשרות, נטלו, שזהין להן שעה אחת לאכילתן. ותולין אכל לא שורפין. אית לה מימר משום שאין אוכליה מצויין! לא מפני קדשתה? אף הכא מפני קדשתה.

אמר רבי יודה בן פזי: נראין דברים שתהא הלכה ברבן גמליאל, שהוא אומר מעין שניהון. אתא רבי אבון, רבי יוחנן בשם רבי שמעון בן יוצדק: הלכה ברבן גמליאל שהוא אומר מעין שניהון.

הלכה ו' מהני – רבי חנניה סגן הכהנים אומר: מימיהון של כהנים לא נמנעו מלשרף את הבשר שנמא בולד הטמאה עם בשר שנמא באב הטמאה, אף על פי שמוסיפין לו טמאה על טמאתו:

גמרא – בר קפרא אומר: אב הטמאה דבר תורה, ולד טמאה מדבריהון. רבי יוחנן אומר: בין זה בין זה דבר תורה, על דעתיה דבר קפרא ניהא. על דעתיה דרבי יוחנן, אב הטמאה עושה ראשון, ולד טמאה עושה שני, שני שננע בראשון – הרי הוא במקומו שני.

[דף ו' ע"ב]

שהשלישי שננע בראשון נעשה שני.

תני, בית שמאי אומרים: אין שורפין בשר טהור עם בשר טמא, ובית הלל מתירין. על דעתיה דבר קפרא ניהא, שורפין פסול תורה עם פסול טמאת תורה, וצריכינן משמע טמאת דבריהון עם טמאת תורה. על דעתיה דרבי יוחנן, אם פסול תורה עם טמאת תורה שורפין, כל שכן טמאת תורה עם טמאת תורה? רבי חנניה סגן הכהנים שניה משם בית שמאי ובית הלל.

אמר רבי מנא קומי רבי יוסה: על דעתיה דרבי יוחנן ניהא, דמר רבי יוחנן: ששה ספקות היו תולין עליהן ובאין, ובאישא גזרו עליהן שרפה. רבי חנניה סגן הכהנים לא לקדם לאישא היה? וקדם לאישא לא היתה שרפה לדבריהון! אמר ליה: תפתר שנמא בכלי וכיבית. אמר ליה: אפלו תימר נמא בכלי

זכוכית. לא בן אמר רבי זעירא רבי אבונא בשם רבי ירמיה: יוסי בן יועזר איש צרדה יוסי בן יוחנן איש ירושלים גזרו טמאה על ארץ העמים ועל כלי זכוכית. רבי יודא אמר: יהודא בן טבאי ושמעון בן שטח גזרו על כלי מתכות, הלל ושמאי גזרו על טהרת ידים. רבי ירמיה סבר מימר: ארץ העמים וכלי זכוכית תלויה. רבי יוסי סבר מימר: ארץ העמים תלויה וכלי זכוכית שרפה.

אלו הן שישה ספקות: על ספק בית הפרם, על ספק ארץ העמים, על ספק בגדי עם הארץ, על ספק רוקק, על ספק מי רגלי אדם שהוא כנגד מי רגלי בהמה, על ודאי מנגען שהוא ספק טמאתו, על אלו שורפין תרומה.

הלכה ז' מתני' – הוסיף רבי עקיבה, מימיהן של כהנים לא נמנעו מלהדליק את השמן שנפסל בטבול יום בנר שנטמא בטמא מת אף על פי שמוסיפין לו טמאה על טמאתו:

[דף ז' ע"א]

גמרא – על דעתיה דרבי יוחנן, תמן שורפין טמאת תורה עם טמאת תורה. וכא להוסיף פסול תורה עם טמאת תורה. על דעתיה דבר קפרא, תמן שורפין טמאת דבריהן עם טמאת תורה, והכא פסול תורה עם טמאת תורה, לא בא אלא לפחות!

תפתר בטבול יום מבית פרם שהוא מדבריהן. רבי חנניה סגן הכהנים שנייה משם בית שמאי ובית הלל.

אמר רבי מנא קומי רבי יוסי: רבי עקיבה פדעתייה, דרבי עקיבה אמר: יטמא דבר תורה.

אמר רבי יוסי בי רבי בון: אף על גב דלית ליה לרבי ישמעאל "יטמא" – "יטמא" באוכלין, אית ליה "יטמא" – "יטמא" בכלים.

אית תנני תני: טמא-מת, אית תנני תני: בטמא מת. מאן דאמר טמא מת – בכלי שטף. מאן דאמר בטמא מת – בכלי מתכות. מה טעמא? "וכל כלי פתוח... (במדבר יט, טו) וגומר – "טמא הוא" – הוא טמא ואינו נעשה אב הטמאה לטמא.

הלכה ח', מתני' – אמר רבי מאיר: מדבריהן למדנו ששורפין תרומה מהורה עם הטמאה בפסח. אמר לו רבי יודה: אינה היא המדה. מודין רבי אליעזר ורבי יהושע, ששורפין זו לעצמה וזו לעצמה,

ועל מה נחלקו? על התלויה ועל הטמאה, שרבי אליעזר אומר: תשרף זו לעצמה וזו לעצמה. ורבי יהושע אומר: שתיקן כאתה:

[דף ז' ע"ב]

גמרא – מהו בפסח? בארבעה עשר?

אמר רבי יוחנן: מדברי רבי עקיבה, מדברי רבי חנינה סגן הכהנים. רבי שמעון בן לקיש אמר: מדברי רבי אליעזר ומדברי רבי יהושע. אמר רבי זעירא קומי רבי יסי: על דעתיה דרבי יוחנן ניהא. על דעתיה דרבי שמעון בן לקיש, מה בא רבי ליעזר ורבי יושע לכאן? אמר ליה: תגין אינון.

רבי יוסי בשם רבי יוחנן: הכל מודין בששה עשר שזורפין תרומה טהורה וטמאה. רבי יוסי מקשי: למה רבי יוסי אמר אינה המדה? רבי יוסי דו שמע דאמר רבי יוחנן: מדברי רבי עקיבה ומדברי רבי חנינה סגן הכהנים. והוא שמע דבר קפרא אמר אב הטמאה דבר תורה ולד הטמאה מדבריהן, ולא שמע דמר רבי יוחנן: בין זה ובין זה דבר תורה. והוא מקשי: בשם שמתר לשרף אפור תורה עם טמאת תורה, שבין שזורפין טמאת תורה עם טמאת תורה, כף היא מתר לשרף אפור דבריהן עם טמאת תורה, שבין שזורפין טמאת דבריהן עם טמאת תורה?

אלא שניא היא, אפור שניא היא טמאה. ואמר רבי יוסי בשם רבי יוחנן: הכל מודין בששה עשר שזורפין תרומה טהורה וטמאה, בשם שלא חלקת לנו בין אפור תורה לטמאת תורה, שבין שזורפין טמאת תורה עם טמאת תורה, כף לא תחלק לנו בין אפור דבריהן לטמאת תורה, שבין שזורפין טמאת דבריהן עם טמאת תורה. אלא בין זה ובין זה – דבר תורה.

אתא רבי חייה בר בא מן צור, ואמר מן שמייה דרבי יהודה: בין זה ובין זה דבר תורה, ואמרית: יאות, תמן טמאת תורה עם טמאת תורה. ברם הכא פסול תורה עם טמאת תורה. בגין כף רבי יוסי אמר: אינה היא המדה.

וקשיא דרבי יוחנן על דרבי מאיר, והדא דרבי יוסי אמר:

[דף ח' ע"א]

אינה היא המדה.

סבר בר קפרא פרי שמעון בן לקיש, דרבי שמעון בן לקיש אומר: מדברי רבי אליעזר ורבי יהושע וקשיא דבר קפרא על דרבי יוסי, והדא דרבי מאיר אומר: מדבריהם למדנו.

אמר רבי אבין: רבי מאיר גדעתיה, דרבי מאיר מחמיר מדבריהם בדברי תורה.

אין אשכחון דרבי מאיר מחמיר מדבריהם בדברי תורה? אומר רבי חננה: פיי דתנינן תמן: הרוצה פתם הרי זו מקלקלת והוששלת משום זוב, דברי רבי מאיר. והכמים אומרים: אין בפתמים משום זוב.

תמן תנינן: חבית של תרומה שגולד פסק ממאה, רבי אליעזר אומר: אם היתה מנחת במקום תרומה – יניחנה במקום מצנע. ואם היתה מגלה – יכסנה. רבי יושע אומר: אם היתה מנחת במקום המצנע – יניחנה במקום תרומה, ואם היתה מכסה – יגלנה. רבן גמליאל אומר: אל תחדש בה דבר. אומר רבי יוסה בי רבי בון: מדברי שלשתן תלויה אסור לשורפה. חבריא גשם רבי אלעזר: חבית הראשונה פרי יוסי. השנייה פרי מאיר. חבריא אמרין: חבית הראשונה פרי יוסי, ולית רבי מאיר מודה בה. חבית השנייה פרי מאיר, ולית רבי יוסי מודה בה. אומר לון רבי יוסי: חמון מה אתון אמרין, חבית הראשונה פרי יוסי, ברם פרי מאיר שורפין וברבי שמעון שורפין. ורבו רבי מאיר ורבי שמעון על רבי יוסה וישרפו ועוד שמעינן מן הדא,

[דף ח' ע"ב]

מן מה דאנן חמין רבני עובדא אתי קומיהון ואינון אמרין איזיל תלי.

הן אשכחון דרבי שמעון אומר: שורפין. הדא דתנינן: מודה רבי ליעזר לרבי יושע, ששורפין זו לעצמה וזו לעצמה. אומר רבי יוחנן: רבי שמעון שגויא.

אין תימר לית לרבי מאיר תלויה, והא תני: תרומה תלויה מהורה – שורפין אותה ערב שבת עם השכה; דברי רבי מאיר, והכמים אומרים: בזמנה. אומר רבי עזריה קומי רבי מנא: תפתר בתלויה שאין דעתו להשאיל עליה. אומר ליה: וכן אומר רבי יוסי, כל מה דאנן קיימין הכא בתלויה שאין דעתו להשאיל עליה. אבל בתלויה שדעתו להשאיל עליה – הרי זו מהורה. ותני בן, תרומה תלויה שאמרו מהורה היא – הרי זו טמאה, אם אומר הרי אני מניחה על מנת להשאיל עליה – הרי זו מהורה.

מיי דוון? אומר רבי יוסי בי רבי בון: תפתר שגולד לה פסק ממאה עם דמדומי הפה ולית שמע מינה כלום.

ואתוון אמרין, חבית הראשונה פרי יוסי, ולית רבי מאיר מודה בה. והתני, בפה דברים אמורים?
 בכור שיש בו פדי להעלות, אבל בכור שאין בו פדי להעלות, אפלו כל שהוא אסור למאואת. ואין
 פרי מאיר היא, בור שיש בו פדי להעלות, והיא בור שאין בו פדי להעלות, אפלו כל שהוא אסור
 למאואת. ועוד מן הדא, דתנינו, אמר לו רבי יוסי: אינה היא המדה. לית בר נש אמר 'אינה היא'
 מקלל דו מודה על קדמייתא. מיי כדון:

אמר רבי יוסי בי רבי בון:

[דף ט' ע"א]

תמן פדי לחום על נכסיהון של ישראל. והכא מאי אית לך?

אפילו הכא אינו מפסיד לישראל ממונ? שהוא צריך לשרף עצים בפני עצמן וזו בפני עצמה! להפסד
 מרבה, חשו להפסיד ממעט לא חששו.

אמר רבי הננייה קומי רבי מנא: תפתר כמאן דאמר מדברי רבי עקיבה, מדברי רבי הננייה כגון
 הכהנים, ולית שמע מינה בלום.

רבי זעירא רבי אילא, תריהון בשם רבי אלעזר: חבית הראשונה פרי יוסה. והשניה: בין פרי מאיר
 בין פרי יוסי. אמר רבי זעירא קומי רבי מנא: לית הדא פליגא על רבי יוסי. אמר ליה: ודלא פרי
 יוסי נימר ודלא פרי מאיר.

לפי שפצינו רבי יוסי שורף תלויה בכל מקום. אמר רבי מנא: אזלית לקמירין, ושמעית רבי זריקן בשם
 זעירא, רבי מאיר שורף תלויה בכל מקום. ואמרית ליה: אפלו כגון ההיא שהיא תלויה דבר תורה?
 ואמר ליה: אין, אנא פתר לה שנטמאת מדור עכו"ם. מה בידך? תני, מדור עכו"ם תולין. רבי יוסה בי
 רבי יהודה אומר: שורפין.

רבי חונה בשם רבי זעירא, רבי מאיר שורף תלויה בשאר ימות השנה. והא תני בן, תרויבה תלויה
 במאה - שורפין אותה ערב שבת עם השכה; דברי רבי מאיר. והכמים אומרים: כןמנה. וישורף
 בשחרית; תפתר שנתעצל ולא שרף, תדע לך שהוא בן, דתני, במאה, לא משנתעצל ולא שרף.

אמר רבי אבא מרי אחוה דרבי יוסי: תפתר שנולד לה ממאה באותה שעה, ולית שמע מינה בלום.

אמר רבי יהנן: רבי שמעון ורבי יושע שניהון אמרו דבר אחד.

מסכת אהלות פ"ק חמשה עשר

א. טבלאות של שיש חלקות, זו על גבי זו, וטמאה תחת אחת מהן, ואפלו גבוהות מן הארץ אמה - טמאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת. טבלאות נוגעות זו בזו, ושלחנות נוגעות זה בזה - מונין להן כדרך שמונין במת:

ב. טבלא שנתונה בצד רגלו של שלחן, וטמאה תחת טבלא, הנוגע בין בטבלא ובין בשלחן - טמא טמאת שבעה. טמאה תחת השלחן, הנוגע בשלחן - טמא טמאת שבעה, ובטבלא - טמא טמאת ערב. הנוגע כנגד האהל, כנגד הרבוע - טמא, שלא כנגד הרבוע - טהור. רבי מנחם ברבי יוסי אומר: בין כך ובין כך טמאין, מפני שהן נדונין כקרן טבלא. כלים שכנגד הרבוע - טמאין, שלא כנגד הרבוע - טהורין. רבי מנחם ברבי יוסי אומר: בין כך ובין כך טמאין, מפני שהן נדונין כקרן הטבלא:

ג. חביות שהן מטות על צדיהן באויר, הוגנה של זו בצד הוגנה של זו, והוגנה של זו בצד דופנה של זו, גבוהות מן הארץ טפח והוגניהן פותח טפח, טמאה תחתיהן - ותחתיהן ועל גביהן טמא. על גביהן - על גביהן ותחתיהן טמא, ותוכיהן טהור. גבוהות מן הארץ טפח, ואין בהוגניהן פותח טפח, וטמאה תחת אחת מהן - תחתיה ועל גבה טמא. על גבה - על גבה ותחתיה טמא, ותוכה טהור. במה דברים אמורים? בטהורות, אבל אם היו טמאות, אף על פי שאין גבוהות מן הארץ טפח, טמאה תחת אחת מהן - בלן טמאות:

ד. בית שחצצו בנסרין, או ביריעות, מן הצדדין או מן הקורות, טמאה בכתל החצץ - כלים שבחצץ טמאין, ושכפתל מאחוריו, ושכמעזיבה מעל גביו - נדונין מחצה על מחצה. אם יש שם ארבעה טפחים - בטל הכתל. רבי אומר: האומר טפח - אינו אומר ארבעה טפחים, האומר ארבעה טפחים - אינו אומר טפח. חצצו מארצו וטמאה

בחצץ - כלים שבבית טמאין. טמאה בבית, כלים שבחצץ, אם יש בחצץ במקומן טפח על טפח - טהורין, ואם לאו - טמאין. ושברקע - טמאין. טמאה בקרקע - כלים שבחצץ ושבבית טמא:

ה. בית שהוא מלא תבן, ואין בינו לבין הקורות פותח טפח, וטמאה מבפנים, כל שכנגד יציאת הטמאה במלואו של פתח - טמא, ובאכסדרה - אינו טמא אלא כנגד הקורות ולחוץ:

ו. גל של צרורות וכן כרי של תבואה וטמאה בתוכו - טמאה בוקעת ועולה בוקעת ויורדת. ואם יש במקום הטמאה טפח על טפח על רום טפח - הרי הוא כקבר סתום ומטמא מכל סביביו. ואיזה הוא חצר הקבר? זו הגת שהמערות פתוחות לתוכו, אם יש בה כשעור - הנכנס לתוכה טהור, ואם לאו - הנכנס לתוכה טמא. במה דברים אמורים? בזמן שאינה פתוחה לאויר, אבל בזמן שפתוחה לאויר, אפלו אין מרחק מן השקוף אפלו כל שהוא - טהור, ובלבד שלא יגע בשקוף:

ז. גל של צרורות שעשאו גולל לקבר, הנוגע עד ארבעה טפחים - טמא; דברי רבי יהודה. וחכמים אומרים: אין טמא אלא הסדר הפנימי, צורכו של קבר. אמר רבי: נראין דברי רבי יהודה בזמן שאינו עתיד לגוד, ודברי חכמים בזמן שהוא עתיד לגוד:

ח. חבית שהיא מלאה משקין טהורין ומקפת צמיד פתיל ועשאה גולל לקבר, אמר רבי אלעזר ברבי שמעון: בזו בית שמאי מטמאין ובית הלל מטהרין. אמרו בית שמאי לבית הלל: וכי מה עלול לקבל טמאה אדם או משקין? אמרו להן: משקין, אמרו להן: וכי מה אדם שאינו עלול לקבל טמאה, כיון שנגע בו נטמא, משקין שבתוכה אינו דין שיהיו טמאין?! אמרו להן בית הלל: אי אתם מודים בטהור שבלע טבעת טהורה ונכנס לאהל המת, שאף על פי שטמא טמאת מת שהטבעת טהורה?

אדם, ראשו אחד נתון על גבי המת וראשו אחד נתון על גבי כלים - טהורין, ולא אמרו אלא אדם הנושא בלבד:

מסכת אהלות פ"ק ש"ש ע"ש

א. התלויות הקרובות, בין לעיר בין לדרך, אחד חדשות ואחד ישנות - טמאין, מפני שהנשים קוברות שם נפליהן, ומפי שחין - אבריהן. והרחוקות, חדשות - טהורות. ישנות - טמאות, שאני אומר: שמה היה שם דרך או עיר. ואיזו היא תלויות? זו תלויות עפר שעל גבי בקוע, המאהיל על מקצתה טמא, ואין צריך לומר כנגד כלה. עפרה טמאה משום עפר תלויות. חתר ממנה עפר וסמכו לה - אין בו משום עפר תלויות, שהיתה טמאה ונטהרה - הרי זו טהורה, ואינו חושש שמה נטמאת:

ב. אחד המוצא שלשה מתים, ואחד המוצא שלשה כוכין, ואחד המוצא כוף בקוע ומערה. מצא עשרה ואין ביניהן מארבע אמות ועד שמונה אמות - יש להם תבוסה, ואין להן שכונה קברות; דברי רבי שמעון. וחכמים אומרים: רואה את האמצעיים כאלו אינן, והחיצונים מצטרפין מארבע אמות ועד שמונה. מצא ראשו של זה בצד מרגלותיו של זה, וראשו של זה בצד מרגלותיו של זה - יש להן תבוסה ואין להן שכונת קברות. והחסר, אין לו תבוסה, ואין לו שכונת קברות. ואי זהו חסר? רבי אומר: כדי שינטל מן החי וימות. מצא שנים בתחלה ואחד ידוע - יש להן תבוסה ואין להן שכונת קברות. מעשה ברבי ישב שבדק, ומצא שנים בתחלה ואחד ידוע, עשה להן שכונת קברות. כשבא אצל רבי עקיבא, אמר לו: כל מה שיגעת - לריק יגעת, אף אתה היית צריך לבדוק כל קברי ארץ ישראל הידועין, ולא אמרו אלא המוצא שלש כתחלה:

ג. מצא אחד בצד רשות הרבים מכאן, ושנים בצד רשות הרבים מכאן - בודק מכאן ומכאן, ומניח את רשות הרבים. אחד

אמרו להן בית שמאי: לא! אם אמרתם בטבעת שאינה מטמאה במשא הזב, תאמרו במשקין שטמאין במשא הזב? אמרו להן בית הלל: אנו דנין טמאת שבועה מטמאת שבועה, ואתם דנין טמאת שבועה מטמאת ערב, מוטב לדון טמאת שבועה מטמאת שבועה, מלדון טמאת שבועה מטמאת ערב. דבר אחר: אדם הנוגע במת - מטמא כלים, וכלים הנוגעים במת - מטמאין אדם. אדם הנוגע במת - מטמא כלי חרס, וכלי חרס הנוגע במת - מטמאין אדם, והלא דברים קל וחמר, ומה אדם שהוא מטמא מן המת, ומן הנוגע במת, לטמא את הנוגע בו, מציל על מה שבתוכו, כלי חרס שאינו מטמא מן המת ומן הנוגע במת לטמא את הנוגע בו, אינו דין שיציל על מה שבתוכו? אמר רבי שמעון: לא היינו זקוקין לדחוק לך, ממקום שאדם מטמא, משם משקין מטמאין. ממקום שהמשקין מצילין, משם אדם מציל. היכן אדם נטמא? בגלוי, אף משקין בגלוי נטמאים. היכן משקין מצילין? בפנים, אף אדם שנתנו בפניו, והקיפו צמיד פתיל, ועשאו גולל לקבר - טהור:

ט. כל המטלטלין מביאין את הטמאה בעבי המרדע. אמר רבי טרפון: אקפח את בני שהלכה זו מקפחת, איני יודע חזינינו של דבר מה הוא, אלא ששמע השומע וטעה. ומעשה באחד שהיה עובר ומרדע על כתפו, והאהיל צדו אחד על הקבר, וטמאהו משום שהאהיל על המת, והשומע שמע וטעה. אמר רבי יהודה: מעשה באחד שהיה חורש ונער את המחרשה, ונמצאת גלגלת אחת דבוקה למחרשה משום שהסיט את המת, ושמע השומע וטעה. אמר רבי יהודה: מעשה באחד שחרש ונער את המחרשה ונמצאת גלגלת שלמה דבוקה במחרשה, וטמאהו משום שהסיט את המת, והשומע שמע וטעה:

י. המרדע שנתנו על גבי בהמה, וראשו אחד נתון על גבי המת, וראשו אחד נתון על גבי

המפנה קברו לרשות הרבים והלך לשם אדם - מפנה עצם עצם והכל טהור. מי שנפחת קברו בתוך שדהו - מפנה עצם והכל טהור. מעשה ביהודה והלל אחיו בניו של רבן גמליאל, שהיו מהלכים בתחום עכו, ומצאו אדם אחד שנפחת קברו בתוך שדהו, אמר לו: 'לקט עצם עצם והכל טהור':

ו. פרסא שמטילין לתוכה הרוגין - מלקט עצם עצם והכל טהור, והנקבר שלא ברשות - אין לו תבוסה ואין לו שכונת קברות. רבן שמעון בן גמליאל אומר: הנפלים אינן קונין את הקבר ואין לו תבוסה, והנקבר שלא ברשות יש לו תבוסה. רבי יהודה אומר: בור שמטילין בו נפלים - טהור. אמר רבי יהודה: מעשה בשפחתו של מסיק אחד ברמון שהטילה נפל לבור, ובא בהן והציץ בו לידע מה הפילה, ובא מעשה לפני חכמים, וטהרוהו, מפני שחלדה וברדלים מצויין שם וגוררין אותו:

ז. קבר שסתם פתחו - מטמא כל סביביו. פרץ את פצימיו וחוור וסתמו - מטמא את סביביו. נפרצה בו פרצה אחת של ארבעה טפחים, בין מלמעלה בין מלמטה - אינו טמא אלא כנגד הפרצה בלבד. היה לו פתח אחד לצפון, ופתח לו פתח אחר לדרום - טהר דרומי את הצפוני:

מסכת אהלות פרק שבועה עשר

א. החורש את הקבר - הרי זה עושה בית הפרס, מאה אמה לכל רוח. החורש על גבי הקבר, וכן החורש על גבי הארון, אפלו משקע בריבדין ובאבנים, ואפלו על גבי רום שתי קומות - הרי זה עושה בית הפרס. אין לך שעושה בית הפרס אלא החורש את הקבר בלבד. ורבי אליעזר בן יעקב אומר: אף את התלוליות. אמר רבי יוסי: במה דברים אמורים? במוריד, אבל במעלה - אינו עושה בית הפרס:

ב. שלשה כרשינין שאמרו, הנתונין כדרבן במקום יבש, אבל לא במקום הטינה,

בצד גדר מכאן, ושנים בצד גדר מכאן, בודק מכאן ומכאן, ואין צריך לבדוק מקום הגדר, להיות בונה עד שמגיע לסלע או לבתולה. ואיזו היא בתולה? כל שמעלה רשישים ואין עפרה תחת. בודק והגיע למים - הרי זו בתולה. בודק ומצא שם חרס - אין זה בתולה: הבודק, בית שמאי אומרים: בודק שתיים ומניח אמה, ובית הלל אומרים: בודק אמה ומניח אמה; דברי רבי יעקב. וחכמים אומרים: בית שמאי אומרים: בודק אמה ומניח אמה, ובית הלל אומרים: בודק אמה ומניח שתיים:

ד. המוציא את העפר ממקום השמאה - אוכל בדמעו. רבי יהודה אומר: צובר עפרה של זו על גבי עפרה של זו. ורבותינו אמרו: עפרה טהורה. הבודק - אוכל בדמעו. מפקח את הגל - אין אוכל בדמעו. שאלו תלמידיו את רבן יוחנן בן זכאי: בודק מהו שיאכל? אמר להן: אינו אוכל. אמרו לו: למדתנו רבנו שיאכל! אמר להם: יפה אמרתם! אם מעשה שעשו ידי וראו עיני ושכחתי, מה ששמעו אזני על אחת כמה וכמה. ולא שלא היה יודע, אלא שהיה מבקש לזרו את התלמידים. ויש אומרים: את הלל הזקן שאלו, ולא שלא היה יודע, אלא שהיה מבקש לזרו את התלמידים. שהיה רבי יהושע אומר: השונה ואינו עמל דומה לזורע ואינו קוצר, והלומד תורה ומשכחה דומה לאשה שיוולדת וקוברת. רבי יעקב אומר: זמר בה תדירה, זמר:

ה. נמצאת אומר: שלש קברות הן, קבר הנמצא - מפנין אותו, פנוהו - מקומו טהור ואסור בהנאה. קבר המזיק את הרבים - מפנין אותו. פנוהו - מקומו טהור ומתן בהנאה. קבר הידוע - אין מפנין אותו, פנוהו - מקומו טמא ואסור בהנאה. שדה שנשאר קבר בתוכה - טמא. בודק ומצא בה קבר, הנכנס לתוכה טהור, שאני אומר: הקבר שאבד הוא הקבר הנמצא. בודק ומצא בתוכה שלש קברות, הנכנס לתוכה טהור, ואין חוששין שמא שכונת קברות הן.

והחורש בשדה קשקשין ובשדה מדרון - הרי זה עושה בית הפרס, הבונה על גביו טהור, והזורע על גביו טהור. רבי מאיר אומר: החורש מלטימא - הרי זה עושה בית הפרס:

ג. השתפים, והאריסין, והאפטרופין - אין עושין בית הפרס. החורש מתוך שלו ומתוך של חברו - שלו עושה בית הפרס, ושל חברו אין עושה בית הפרס, אבל עולה הוא במדת בית הפרס:

ד. חזקת נפשות שבארץ ישראל - טהורים, חוץ מן המצינות בלבד. שדה שמחזקין בה שהיא בית הפרס, אפלו היא בת ארבעת כורין, אפלו היא משוכה ממקום השמאה, ואפלו טהורה מקיפתה מארבעת רוחותיה - הרי זה בחזקת בית הפרס:

ה. שתי שדות של בית הפרס זו על גבי זו, ושטפו גשמים שלשה טפחים מן העליונה לתחתונה - שתיהן טמאות. רבי יוסי אומר: אף על פי שאין פתחה של עליה מכון כנגד של בית עליה - טהורה:

ו. בית הפרס שטהרוהו - הרי זה טהור. וצריך לעמד על גביו שני תלמידי חכמים. אמר רבי יהודה: לא נחלקו רבי אליעזר וחכמים על עפר שהוא בא מבית הפרס בירק - שהוא טהור, עד שיהא במקום אחד כחותם המרצופין, על מה נחלקו? על עפר הבא מארץ העמים בירק, שרבי אליעזר אומר: מצטרף, וחכמים אומרים: אין מצטרף, עד שיהא במקום אחד כחותם המרצופין:

ז. המביא ארונות ותנורים, וספלין וכלי חרש מחוצה לארץ לארץ, עד שלא הוסקו - טמאין משום ארץ העמים, וטהורין משום כלי חרס. הוסקו - טמאין משום כלי חרס, וטהורין משום ארץ העמים. נמצאת אתה אומר: בשעה שהן טמאין משום ארץ העמים - טהורין משום כלי חרס. ובשעה שהן טמאין משום כלי חרס - טהורין משום ארץ העמים:

ח. הביא עפר ממקום השמאה וגבלו במקום הטהרה או ממקום הטהרה וגבלו במקום השמאה, אפלו על גבי הסלע - טמא. הלכן לבנים מבית הפרס ממקום השמאה - טמא, וממקום הטהרה - טהור. רבי שמעון אומר: לבנה מבית הפרס, אפלו ממקום השמאה - טהור, שלא אמרו גוש אלא כבירתו. עפר בית הפרס, שטחין בו גנות ותנורין - טהור, מפני שבטל:

ט. בית הפרס שעשה בו אשפה גבוהה שלשה טפחים, ויכול להסיטן - טהור. עקרה ממקומה - טמא. רבן שמעון בן גמליאל מטהר. בית הפרס שרצפו ברכידים ובאבנים שאין יכול להסיטן - טהור. עקרו ממקומן - טמא. רבן שמעון בן גמליאל מטהר. רבי אליעזר בן יעקב אומר: בית הפרס שגבשו בגבשושין שאין יכול להסיטן - טמא. רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון: עקרו - אין לה בדיקה גדולה מזו! הלך בבית הפרס למטה משלש, והוציא משם עפר - טהור:

י. הלך בית הפרס זה - לא יהלך בבית הפרס אחר, ואם הלך - טהור. בצר בית הפרס זה - לא יבצר בית הפרס אחר. ואם בצר - טמא; אלו דברי בית הלל:

יא. השורף את הקש ואת העצה - שורפו במקומן. רבי יהודה אומר: שורפו חוצה לה. וכן היה רבי יהודה אומר: שדה שאבד בה קבר - אין נטעת כל נטע ואין נזרעת כל זרע, וחופרין בתוכו לירק, ואין מקימין בתוכה. מזין וטובלין, ואין נוטעין בתוכה מקשאות ומדלעות, כדי שלא להרגיל רגל אדם לשם:

יב. שלש בית הפרס הן, שדה שנחרש בה קבר, שדה שאבד קבר בתוכה, שדה כוכין. ואיזו היא שדה כוכין? כל שחפר בארץ ומבליע את הכוכין לצדדין. מצא שדה מצינת, ואין ידוע מה טיבה, אם יש שם אילן - בידוע שנחרש קבר בתוכה. אין שם אילן - בידוע שאבד קבר בתוכה. רבי יהודה -

אומר: במה דברים אמורים? בזמן שיש שם זקן אחד או תלמיד חכם אחד, שאין כל אדם בקיאים בכך. רבי יוסי אומר: חזקת עצמות המכסין - הרי הן של אדם, עד שיודע שהן של בהמה. מגלין - הרי הן של בהמה, עד שיודע שהן של אדם, מודין בית שמאי לבית הלל: אין בודקין לתרומה, אלא תשרף:

מסכת אהלות פרק שמונה עשר

א. חמר בארץ העמים שאין בבית הפרס, וחמר בבית הפרס שאין בארץ העמים. שארץ העמים בתולה שלה טמאה, ומטמאה בביאה, ואין לה טהרה משמאתה, מה שאין כן בבית הפרס. חמר בבית הפרס, שאפילו טהרה מקפתו מארבע רוחותיו - הרי הוא בחזקת בית הפרס. ארץ העמים, אם יכול לפגס לה בטהרה - טהורה. וכמה תהא סמוכה, ויהא יכול לפגס לה בטהרה? רבן שמעון בן גמליאל אומר: אפלו תלם אחד - הרי זה מפסיק. אמר רבי שמעון: יכול אני להאכיל את הכהנים טהרות בבורסקי שבצידן, ושבעדירות, ושבלבל - מפני שסמוכין לים או לנהר. אמרו לו: הרי פסלין מפסיק. חזקת דרכים של עולי בבל, אף על פי שמבלעות בארץ העמים - טהורות. רבן שמעון בן גמליאל אומר: עד מקום שאדם פונה מימינו ומשמאלו ואין בוש. עירות המבלעות בארץ ישראל, כגון סיסית וחרותיה, אשקלון וחרותיה, אף על פי שפטורות מן המעשר ומן השביעית - אין בהם משום ארץ העמים:

ב. הנכנס לארץ העמים בשדה ובמגדל - טהור, בקרון, בעגלה, ובספינה, ובאספריא - טמא. המכניס ראשו ורבו לארץ העמים - טמא. כלי חרס שהכניס אורו לארץ העמים - טמא. הספסלין והקתדראות, שהכניס רבן לארץ העמים - טמאין:

ג. הכל עושין מדור העמים, אפלו עבד, ואפילו אשה, ואפילו סריס, ואפלו קטן בן תשע שנים ויום אחד. עובד כוכבים הנשוי,

וכותי הנשוי, עובד כוכבים שעבדו כותים, וכותי שעבדו עובדי כוכבים - עושים מדור העמים. על מדור העמים תולין. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: אף שורפין. וכמה ישקה בתוכו ויהא צריך בדיקה? אבא יודן מצידן משום רבי אליעזר: ארבעים יום, אף על פי שאין עמו אשה, והלכה כרבירי. היה זה נכנס וזה יוצא, ולא שקה שם ארבעים יום - טהור. ואם שקה שם ארבעים יום - טמא. השומר, אם שקה שם ארבעים יום - טמא, בזמן שנכנס ויוצא, אף על פי ששקה שם ארבעים יום - טהור, מפני שהוא בחזקת המשפחה. הכל נאמנין עליו לשמרו, ואפילו עבד או שפחה, ואפילו סריס או קטן בן תשע שנים ויום אחד:

ד. ביבין היוצאין מארץ העמים לארץ ישראל - עושה להן סריגות, וממעטן עד פחות מטפח:

ה. כיצד בודקין מדור העמים? ישראל נכנס ואחר כך כהן, ואם נכנס כהן תחלה, אף על פי שמצאו רצוף בשיש או בפשפש - טמא:

ו. חנות, אין בה משום מדור העמים, אלא אם כן דר בתוכה. אסטונית, אין בה משום מדור העמים, אלא אם כן דר בתוכה. מדור העמים, אף על פי שחרב - הרי זה טמא. ואין מדור העמים ובית הפרס בחוץ לארץ. האונריאות, והאוצרות, והמרחץ, ובית המים, ובית שער, ואויר החצר המגלין, והבורגנין, והסכות, והמשונות, והצריפין, והאהלין - אין בהם משום מדור העמים. הקסטראות והלגיונות, רבי מטמא וחכמים מטהרין. בית החיצון ובית הזינות, רבי יהודה מטמא ורבי יוסי מטהר. בית שער ואויר החצר, בזמן שהן מערבין במדור העמים - טמאין משום מדור העמים, אם אין מערבין במדור העמים - אין טמאים משום מדור העמים. והאסטונות, אף על פי שמעורבות במדור העמים - אין בהן משום מדור העמים:

מִסְכַּת נְגָעִים פֶּרֶק רֵאשׁוֹן

א. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: שְׁאֵל רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אֶת רַבִּי עֲקִיבָא, אָמַר לוֹ: מִפְּנֵי מָה אָמְרוּ 'מֵרְאוֹת נְגָעִים שְׁנַיִם שֶׁהֵן אֲרַבְעָה'? אָמַר לוֹ: וְאֵלָּא מָה יֵאמְרוּ? אָמַר לוֹ: יֵאמְרוּ 'מִקְרוֹם בִּיצָה וְלִמְעֵלָה'. אָמַר לוֹ: לְלַמֵּד, שְׂמֻצְטְרָפִין זֶה עִם זֶה. אָמַר לוֹ: יֵאמְרוּ 'מִקְרוֹם בִּיצָה וְלִמְעֵלָה טָמֵא וּמֻצְטְרָפִין זֶה עִם זֶה'. אָמַר לוֹ: לְלַמֵּד, שְׂאֵם אֵינוֹ בָּקִי בְּהֵן וּבִשְׂמוֹתֶיהֶן - לֹא יֵרָאֶה אֶת הַנְּגָעִים. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אָמַר מִשֵּׁם רַבִּי חֲנַנְיָא בֶּן חֲכִינָאִי, שְׂאָמַר מִשֵּׁם רַבִּי עֲקִיבָא: מִנֵּין אֵתָּה אֹמֵר, כִּהֵן שְׂהוּא בָּקִי בְּנְגָעִים וְלֹא בְּנִתְקִים, וּבְנִתְקִין וְלֹא בְּקִרְחַת, בְּאָדָם וְלֹא בְּבָגְדִים, בְּגָדִים וְלֹא בְּבַתִּים, בְּמִרְאֵה רֵאשׁוֹן וְלֹא בְּמִרְאֵה שְׁנִי, בְּמִרְאֵה שְׁנִי וְלֹא בְּמִרְאֵה שְׁלִישִׁי - לֹא יֵרָאֶה אֶת הַנְּגָעִים עַד שֶׁיֵּהָא בָּקִי בְּהֵן וּבִשְׂמוֹתֶיהֶן? תְּלַמֵּד לֹאמַר (וַיִּקְרָא יֵד, נִד-נז): "זֹאת הַתּוֹרָה לְכָל נֹגַע הַצָּרַעַת וּלְנִתְקָא, וְלִצְרַעַת הַבְּגָד וּלְבַיִת, וּלְשִׂאָת וּלְסַפְחַת וּלְבִהָרַת, וְלַהוֹרוֹת". אָמַר רַבִּי נִתָּן: לֹא שְׂהִיָּה רַבִּי עֲקִיבָא אֹמֵר: שֶׁל סִיד דְּהָהּ הֵימְנוּ, אֵלָּא שֶׁל צָמַר לְבָן דְּהָהּ הֵימְנוּ. אִי אֲפֹשֶׁר לְפַסְיֹן שְׂיִטְמָא בְּתַחֲלָה. אֲבָל אֲפֹשֶׁר לְפַסְיֹן שְׂיִטְמָא בֶּן יוֹמוֹ. כִּיצַד? בְּהֵרַת וּבֵה סִימְנֵי טְמָאָה, הִחְלִיטוּ וְהִלְכוּ לְהֵן סִימְנֵי טְמָאָה, וּבֵא לֹא אֲצֵל הַכֵּהן וּפְטְרוּ, וְאַחַר כֵּן נוֹלַד לוֹ פְּסִיֹן - זֶה הוּא פְּסִיֹן שְׂהוּא מִטְמָא בֶּן יוֹמוֹ:

ב. אֲרַבַּע מֵרְאוֹת שְׁעוֹר וּבִשֶׁר נִטְמָא בְּהֵן. הַשְּׁחִין, וְהַמְּכֹה, וְהַקְּרַחַת, וְהַגְּבַחַת מִטְמָאִין, וּבְהֵן הַפְּסִיֹן מִטְמָא, אִף עַל פִּי שְׂאִינוּ מֵאוֹתוֹ מִרְאֵה אֵלָּא מִמִּרְאֵה אַחַר, וּבִלְבַד שְׂהִיָּה מֵאֲרַבַּע מֵרְאוֹת. הַמְּחִיָּה מִטְמָאָה בְּכָל מִרְאֵה, אֲפִלּוּ שְׂחוֹרָה וְשַׁעַר לְבָן, אֵלָּא שְׂשַׁעַר לְבָן מְכָה, וְהַנִּתְקִין מִטְמָאִין בְּכָל מִרְאֵה, אֲפִלּוּ לְבָן בְּשַׁחֲוֹר וְשַׁחֲוֹר בְּלָבָן. שַׁעַר צֶהָב - מִרְאִיו כְּתַבְנִית זֶהָב:

ג. הַבְּגָדִים וְהַעוֹרוֹת - מִטְמָאִין בִּירְקָק שְׂבִירְקִין וּבְאֲדָמָדָם שְׂבְּאֲדָמִים. וְאִיזָה

ז. מִזְרַח מִכְּנַגְד מִטְרַפּוֹלִין שְׁלָהּ וְעַד כְּנַגְד הַגַּת שְׁלָהּ. הַעִיד יְהוּדָה הַנַּחְתּוֹם עַל סִטְיֹו הַמְזַרְחִי שְׂהוּא טְהוֹר, וּשְׂאָר כְּלָה - טְמָאָה:
ח. הַמְהַלֵּךְ מַעֲכוּ לְכוֹזִיב, מִימֵינוּ - הַדְרָךְ טְהוֹרָה מִשֵּׁם אֶרֶץ הָעַמִּים, וְחִיבַת בְּמַעֲשֵׁר וּבִשְׂבִיעִית, עַד שְׂתַדּוּעַ שְׂהִיָּא פְטוּרָה. מִשְׂמָאל לְמַעֲרֵב - הַדְרָךְ טְמָאָה מִשֵּׁם אֶרֶץ הָעַמִּים, וּפְטוּרָה מִן הַמַּעֲשָׂרוֹת וּמִן הַשְּׂבִיעִית, עַד שְׂתַדּוּעַ שְׂהִיָּא חִיבַת עַד כְּזִיב. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל בְּרַבִּי יוֹסִי אֹמֵר מִשֵּׁם אָבִיו: עַד לְכֻלְאֵי:

ט. בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ אוֹמְרִים: תַּחֲוּמֵי אֲשַׁקְלוֹן, מִקְבֵר גְּדוֹל עַד יַגּוֹר, וְעַד גּוֹב, וְעַד תְּרַעִין - הָיוּ טְמָאִין, וְנִמְנוּ עַלֵּיהֶן חֲכָמִים וְטְהוּרוֹם. הַעִיד יְהוּדָה בֶּן יַעֲקֹב מִבֵּית גְּבִרְיָא, וַיַּעֲקֹב בְּרַבִּי יִצְחָק מִבֵּית גּוֹפְנִין, עַל קְסָרִי שְׂהִחְזִיקוּ בָּהּ מַעוֹלָם בְּטְמָאָה, וְהַתִּירוּהָ שְׁלֹא בְּמִנְיָן. אָמַר רַבִּי חֲנַיִן: אוֹתָּהּ שְׁנָה שְׂבִיעִית הֵיתָּה, וְהִלְכוּ עוֹבְדֵי כּוֹכְבִים לְקַרְקְסִיאוֹת שְׁלָהֶן, וְהִנְיָחוּ שׁוֹק מְלֵא פְרוֹת, וּבָאוּ יִשְׂרָאֵל וּבְזוּזוֹם, בְּחִזְרִתָּן אָמְרוּ: בּוֹאוּ נִלְךְ אֲצֵל חֲכָמִים שְׂמָא הַתִּירוּ לָהֶן חִזְרִים. אָמַר רַבִּי זְרִיקָא: בְּחַמְשָׁה בְּאֶדְר הַשְּׁנִי נִמְנוּ עַלֵּיהָ עֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה זְקָנִים וְהַתִּירוּהָ, שְׂהִיו הַכֹּל נִכְנָסִים לְתוֹכָהּ:

י. מַעֲשֵׂה בְרַבִּי, וְרַבִּי יִשְׁמַעֵאל בְּרַבִּי יוֹסִי, וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַקָּפֶר, שְׂשִׁבְתוֹ בְּחַנּוּת שֶׁל עוֹבֵד כּוֹכְבִים בְּלוֹד, וְהָיָה רַבִּי פְנַחַס בֶּן יֵאִיר יוֹשֵׁב לְפָנָיֶהן, אָמְרוּ לוֹ: אֲשַׁקְלוֹן, מָה אַתָּם בָּהּ? אָמַר לָהֶן: מוֹכְרִים חֲטִין בְּכַסְלִקְאוֹת שְׁלָהֶן, וְטוֹבְלִין וְאוֹכְלִין אֶת פְּסַחִיהֶן לְעֵרֵב. אָמְרוּ לוֹ: מָהוּ שְׁנָהג בָּהּ מִדּוֹר הָעַמִּים? אָמַר לָהֶן: כְּשִׂישָׁהָ אֲרַבְעֵים יוֹם. אָמְרוּ לוֹ: בּוֹא וְנִמְנָה עֲלֶיהָ לְפוֹטְרָה מִן הַמַּעֲשָׂרוֹת, וְלֹא נִמְנָה עִמָּהֶם רַבִּי יִשְׁמַעֵאל בְּרַבִּי יוֹסִי. כְּשִׂישָׂאוּ, אָמַר לָהֶן: מִפְּנֵי מָה לֹא נִמְנִית עִמָּנוּ? אָמַר לָהֶן: עַל שְׂטְמָאתִי טְהַרְתִּי, וְלֹא מַעֲשָׂרוֹת, מִתְרָא אֲנִי מִבֵּית דִּין הַגְּדוֹל שְׂמָא יִרְצוּ גְלַגְלָתִי:

הירוק שבירקין? רבי אליעזר אומר: כשעוה וכחלמון. סומכוס אומר: ככנף טואס וכחץ של דקל. ואיזה הוא אדמדמ שבאדמים? כזהורית יפה שבים והפסיון שלהם כייצא בהן, ואין בהם מראה פתך, מראה גבוה כמראה צל בחמה. מראה עמוק שבהן כמראה חמה בצל:

ד. רבי ישמעאל אומר: מראות נגעים - שנים עשר. רבי חנניא סגן הכהנים אומר: מראות נגעים - ששה עשר. רבי דוסא בן הרפינס אומר: מראות נגעים - שלשים וששה. עקביא בן מהללאל אומר: מראות נגעים שבעים ושנים:

ה. היה רבי מאיר אומר: מי שנסמית אחת מעיניו - אינו רשאי לראות את הנגעים ואינו רשאי לדון, שנאמר (ויקרא יג, יב): "לכל מראה עיני הכהן". ואומר (דברים כא, ה): "ועל פיהם יהיה כל ריב וכל נגע". מקיש ריבים לנגעים, מה נגעים "לכל מראה עיני הכהן", אף ריבים "לכל מראה עיני הכהן". בית האפל וחלונותיו מגופות - פותחין לאותן חלונות ורואין את נגעו. סדין המקמט - מפשטין אותו ורואין את נגעו. נראה נגע בחורין או בסדקין - אין נזקק לו. סלקו - הרי זה קמט שנפשט. וכבית הסתרים שנתגלה. כאורגת העומדת לשחי לימנית; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: כטוה פשתן לשמאלית. אמר רבי: נראין דברי רבי מאיר בימין, ודברי רבי יהודה בשמאל. כשם שנראה לנגעו כך נראה לתגלחתו, שנאמר (ויקרא יד, ח): "וגלח את כל שערו", ונאמר (שם): "את גבות עיניו", מה גבות עיניו בנראה ולא בבית הסתרים, אף כל שערו בנראה ולא בבית הסתרים:

ו. כל הנגעים אדם רואה חוץ מנגעי עצמו. רבי מאיר אומר: אף לא נגעי ביתו בגדיו וקרוביו. כל הנדרים אדם מתיר חוץ מנדרי עצמו. רבי יהודה אומר: אף לא נדרי אשתו, וחכמים מתירין, ואין צריך לומר הנדרים שבינו לבינה, והלא הבעל מפר אותן! אלא

אף שבינה לבין אחרים, ורואה קדשיו ומעשרותיו, ונשאל על הטהרות ועל הטמאות של עצמו:

ז. אין דנין שני דינין כאחד, ואפלו נואף ונואפת, אלא דנין את הראשון ואחר כך דנין את השני. ואין נמנין על שני דברים כאחד. ואין שואלין שני דברים כאחד, אלא נמנין על הראשון ואחר כך נמנין על השני. נשאלין על הראשונה ואחר כך נשאלין על השנייה:

ח. אין משקין שתי סוטות כאחת - שלא יהא לבה גס בכרתה. ורבי יהודה אומר: לא מן השם הוא זה, אלא משום שנאמר (במדבר ה, כה): "והקריב אתה אל הכהן" - אחת הוא מקריב ואין מקריב שתיים:

ט. אין שורפין שתי פרות בבת אחת, ומשנעשית אפר - מביא אחרת ושורף על גבה ואינו חושש. ואין עורפין שתי עגלות כאחת. ורבי אליעזר אומר: אם היתה מדה מכוננת בין שתי עירות - שתיהן מביאות שתי עגלות. ואין עושין שלש עירות עיר נדחת בארץ ישראל - שלא להחריב את ערי ישראל, אבל עושין אחת או שתיים. אנשי עיר הנדחת - אין דנין שנים מהם כאחד, אלא דנין את הראשון ואחר כך דנין את השני:

י. לעולם אין הכהן רשאי לטמא, עד שיהיו עיניו בו, ובעור הבשר חוצה לו, עודה מסגירו או פוטרו, נולד בו נגע אחר - הרי זה נזקק לו. ואם משהסגירו נולד לו נגע אחר - אין נזקק לו לטמאה ולטהרה עד סוף שבוע. הלך נגעו אפלו לאחר שלש שנים - הרי הוא בטמאתו, עד שיאמר הכהן טהור הוא:

יא. נאמן הכהן לומר: נגע זה פשה, נגע זה לא פשה, אם בחרת קדמה לשער לכן, ואם שער לכן קדם לבחרת. ונאמן על נגעי עצמו. כהן שראוהו בתחלה - נזקק לו בסוף שבוע ראשון:

שמעון אומר: כשם שאין זוקקין ליטמא במחיה עד שיהא בו רחב כגריס, כך אין נזקקין לטמא בשער לכן, ובפסיון עד שיהא בו רחב כגריס:

ג. שתי בהרות וחוט של מחיה ביניהן, נפרץ מכאן מקום שצרה אחת, ומכאן מקום שצרה אחת - טמא משום פסיון. נפרץ מקום שתי שערות מכאן, ומקום שתי שערות מכאן - טמא משום פסיון ומשום מחיה. בהרת שטהרה מתוך החלט, מחיה ושער לכן ופסיון ומתוך הסגר - אין משתמשות הסגר מעתה, אבל יכול הוא לטמא בשער לכן ומחיה ופסיון הפא אחריו. בהרת בתחלה בסוף שבוע ראשון, בסוף שבוע שני לאחר הפטור, כנסה ופשתה או פשתה וכןססה. נשתנית מן השלג לסידי ומן הסידי לשלג - הרי זו כמו שהיה. בהרת כגריס ופשתה כגריס והלף מן האום כחצי גריס. רבי עקיבא מטמא, וחכמים אומרים: תראה בתחלה:

ד. בהרת כחצי גריס ובה שתי שערות, נולדה בהרת כחצי גריס ובה שתי שערות - הרי זה להחליט. טעה, ואין ידוע אלו שהפכו ואלו שקדמו - טהור. ואם משהחליטו טעה, ואין ידוע אלו שהפכו ואלו שקדמו - טמא. נשרו בו שתיים טמא ושלש - טהור. רבי אלעזר ברבי שמעון אומר: ספק בהרת קדמה לשער לכן, ספק שער לכן קדמה לבהרת, הואיל וספק נגעים להקל - טהור. בהרת ובה מחיה פחותה מכעודה. רבי מאיר אומר: יסגיר וחכמים אומרים: אין נזקקין לו. רבתה בהרת - רבי מאיר מטמא. וחכמים אומרים: תראה בתחלה. נתמעטה - טהורה. רבתה מחיה, רבי מאיר מטמא, וחכמים אומרים: תראה בתחלה. נתמעטה, רבי מאיר מטמא וחכמים מטהרים. בהרת כגריס לכל צד, ובה מחיה ארבה או עגולה, רבתה המחיה - טמאה. נתמעטה; רבי מאיר מטמא, וחכמים מטהרים, שאין הנגע פושה לתוכה. בהרת כגריס ומחיה כעודה מקפתה,

יב. ראהו בסוף שבוע ראשון, נזקק לו בסוף שבוע שני. ראהו בסוף שבוע שני, נזקק לו בסוף שבוע שלישי. מת או שחלה - כהן אחר נזקק לו, ולא יאמר לו: לך ושוב, אלא נזקק לו מיד. כהן שטמא את הטהור וטהור את הטמא ונזקק לו בסוף שבוע, אף על פי שטמא את הטמא וטהור את הטהור - לא עשה כלום. לענין טמאה הוא אומר: "טמא הוא, וטמאו הכהן". לענין טהרה הוא אומר: "טהור הוא, וטהורו הכהן". וזה אחד מן הדברים שעליהן עלה הלל מכלל:

מסכת נגעים פרק שני

א. יש בשער לכן מה שאין בשער צהב, ובשער צהב מה שאין בשער לכן, שער לכן לא הציל שער אחר מידו, מה שאין כן בשער צהב. יש בשער צהב שיפה כחו במקומו ליטמא בכל מראה מה שאין כן בשער לכן. היו בו שתי שערות ושוכבות חוצה לו - טמא. היו חוצה לו ושוכבות לתוכו - טהור. אמר רבי מאיר: שלא יהא בני אדם מדמה שבכלן הן נדונין, אלא אם חודו של שער לכן - טמא, אין חודו לכן - טהור. שאילו תלמידיו את רבי יוסי: בהרת ובה שער שחור - חוששין אנו שמא מעט את מקום בהרת מכגריס. אמר להן: בהרת ובה שער לכן - חוששין אנו שמא מעט את מקומו בהרת מכגריס, אמרו לו: לא! אם אמרת בשער לכן שהוא סימן טמאה, תאמר בשער שחור שאין סימן טמאה?! אמר להן: הרי יש בו עשר שערות לבנות, כלום הן סימני טמאה! אלא שתיים חוששין אנו למותר, שמא מעט את מקום הבהרת מכגריס. אמרו לו: לא, אם אמרת בשער לכן שהוא מין טמאה, תאמר בשער שחור שאינו מין טמאה?! אמר להם: אף שער שחור הופך הוא מין טמאה:

ב. בהרת וחוט יוצא הימנה, שתי בהרות וחוט יוצא מזו לזו, אם יש בו רחב שתי שערות - זוקקים ליטמא בשער לכן ובפסיון. אבל למחיה - אין מטמאין עד שיהא בו רחב כגריס. רבי אלעזר ברבי

הסתרים, והקמט שנפשוט - הרי הוא כעור הבשר לכל דבר:

ז. בראש עד שלא העלה שער, ומשהעלה שער ונקרחה. בזמן עד שלא העלה שער, ומשהעלה שער נתק. בעור הבשר עד שלא נעשה שחין, ומשנעשה שחין נעשה צרבת. עד שלא נעשה מכה, ומשנעשה מכה נעשה צרבת - טהור. רבי אליעזר בן יעקב אומר: הואיל ותחלתו וסופו טמא - טמא. ויחכמים אומרים: יראה בתחלה:

ח. בהרת בעובד כוכבים עד שלא נתגיר נסמכה לה בהרת אחרת, ראשונה אינה זוקקת לטמא בשער לכן ובפסיון, ואינו מעכבת את הפריחה. פחצי גריס עד שלא נתגיר, וכחצי גריס משנתגיר - טהור:

מסכת נגעים פרק שלישי

א. התולש סימני טמאה מתוך נגעו, בין שתלש כלו, ובין שתלש מקצתו, בין עד שלא בא אצל הכהן, ובין משבא אצל הכהן, בין מתוך החלט, ובין מתוך הסגר, ובין מתוך הפטור - הרי זה לוקה את הארבעים:

ב. הקורע נגע מתוך הבגד, והקולף נגע מתוך הבית - הרי זה לוקה את הארבעים, שנאמר (דברים כד, ח): "השמר בנגע הצרעת לשמור מאד ולעשות". אבל נושא הוא במוט על כתפו, ובסיב ברגלו. ואם הלכו - הלכו:

ג. היו בו שתי שערות, תלש אחת ונשר אחת - טהור. היה בו שלש, תלש אחת ונשרו שתיים - טהור, שתיים ונשרה אחת - טמא. נתמעטה בהרתו מכגריס, בין כך ובין כך - טהור. פרחת בכלו, בין כך ובין כך - טהור:

ד. היתה בו מחיה כעדשה, כנה חצייה והלך חצייה - טהור. היתה יתרה מכעדשה, כנה מותר והלך כעדשה - טהור. כנה כעדשה והלך מותר - טמא. נתמעטה מכגריס - בין כך ובין כך טהור. פרחת בכלו - בין כך ובין כך טמא. אמר רבי יוסי: במה דברים אמורים? בזמן שנעשה מותר זה בהרת

ומבחוץ למחיה בהרת, והלכה לה מחיה ונעשית בהרת. רבן גמליאל אומר: אם מבפנים נתמעט - הפנימית להחליט והחיצונה טהורה. מבחוץ - הפנימית להסגיר והחיצונה טהורה. אמר רבי שמעון: אימתי? בזמן שהיא כעדשה מכונת, היתה יתרה מכעדשה ונתמעט מותר זה ונעשה בהרת, אם מבפנים נתמעט - שניהן להחליט, הפנימית משום שפשת, והחיצונה משום מחיתה מבחוץ, הפנימית להסגיר והחיצונה להחליט, אמר רבי יוסי: אלו דברי רבי חנניא בן גמליאל. אבל אני אומר בשתייהן שהחיצונה טהורה, שאני רואה את הבהרת כאלו השחין תוך המחיה. רבי עקיבא אומר: בין כך ובין כך - שתייהן להסגיר, אם משום פסיון - אין חוששין לפנימית, שאין נגע פושה לתוך הנגע, ואי משום מחיה - אין חוששין לחיצונה, שהבהרת לתוכה במקום מחיה:

ה. עשרים וארבעה ראשי אברים באדם שאין מטמאין משום מחיה, ואם מקומן יושב כגריס - הרי אלו מטמאין במחיה כגריס. רבי אליעזר אומר: המסמרת והיבלת, והתלתלין - אינן מטמאין משום מחיה. ואם מקומן יושב כגריס - מטמאין משום מחיה: רבי יוסי ברבי יהודה אומר: היתה בהרת סמוכה לראש, לעין, ולאזן, ולחוטם, ולפה - טהור, שנאמר (ויקרא יג, ג): "וראה הכהן את הנגע בעור הבשר" - שיהא כל חוצה לו בעור הבשר וראויה לפסיון. היה לו על ראש חוטמו שופע אילך ואילך, על ראשי אצבעותיו שופע אילך אילך, כגריס על כגריס, על ראש אצבע שופע אילך ואילך - טהור, שנאמר: "וראהו" - כלו כאחת:

ו. בהרת בכלו ובראשו בשך חי. בהרת ברגלו ובכלו בשך חי, או שהיה בו מחיה מלמעלה למטה כמין פסיקיא של בשך חי, או חוגרת באמצע - טהור, שנאמר (שם): "ומחית בשך חי בשאת" - עד שתהא מחיה מבצרת בשאת. האדם שבשפה - נדון כבית

ומטמא. אמר לו רבי עקיבא: אם מחיה חוזרת ומטמאה שכן מטמא בתחלה, תאמר בשער לכן שאין מטמא בתחלה?! ועוד, שנאמר "בשר" - בשר חי החוזר טמא, ואין שער לכן טמא:

ט. פרחת בכולו אבל לא בראש ובזקן, שחין ומכה קדח מורדין, חזר הראש וזקן ונקרחו, השחין ומכה וקדח ונעשה צרכת וכו' - יראה בתחלה:

י. שתי בהרות, אחת טמאה ואחת טהורה, פרוחה מזו לזו, ומתן לעור הבשר - טהור. ורבי נחמיה אומר: אם מתחלה פרוחה טמאה לטהורה - טהור. מטהורה לטמאה - טמא. הבא בכולו לכן ובו מחיה עגלה או ארבה - הרי זה יסגיר. חזרו בו ראשי אברין - הרי זה כמות שהיה, פרוחה במקצתו - טמא. פרוחה בכולו ובמחיה - טהור:

יא. שתי בהרות, אחת מסגרת ואחת להחליט, אחת מסגרת ואחת להסגיר, אחת מסגרת ואחת טהורה, אחת להחליט ואחת להסגיר, אחת להחליט ואחת טהורה, אחת להסגיר ואחת טהורה, ואינו יודע אי זו ראשונה ואי זו שניה - טהור. שני בהרות, אחת מחלטת ואחת להחליט, אחת מחלטת ואחת להסגיר, ואחת מסגרת אחת מחלטת ואחת טהורה, ואינו יודע אי זו ראשונה ואי זו שניה - טמא:

יב. השחין והמכה - שניהן סימן אחד ושניהן טמאה אחת. למה נחלקו? שאין מצטרפין זה עם זה כחצי גריס מן השחין, נעשה מכה - בטלה מכה את השחין. וכחצי גריס מן המכה - אין מצטרפים זה עם זה. שחין נעשה מכה - בטלה מכה את השחין. ומכה שנעשית שחין - בטל שחין את המכה. הרי הן לפניך ואין ידוע אם שחין ואם מכה - טהור. 'השחין, והמכה, והנתקין'. 'השחין, והמכה, והקרחת, והגבחת'. 'השחין, והמכה, ועור הבשר' - מצטרפין זה עם זה, ואין פושין מזה לזה. הסגירו בשחין או במכה, ובסוף שבוע

אבל אם נעשה מותר זה שחין - טהורה, שאפלו היה כסלע ונסמך לה שחין - טהורה. התחלתי מביא להן ראיות, מפני מה עד שלא בא אצל הכהן טהור? לא מפני שלא ראה הכהן סימני טמאה שבו? אף תוך הסגרו - טהור, עד שיראה הכהן סימני טמאה שבו. אמרו לו: יפה אמרת:

ה. קצצה מתכונן, רבי אליעזר אומר: משוילד לו נגע אחר ויטהר הימנו, וחכמים אומרים: משתפרח בכולו. אמר רבי יהודה: לא נחלקו רבי אליעזר וחכמים על שקצצה ונקצץ עמו בשר חי, שאין לזה טהרה עולמית, ועל שקצצה ושיר הימנה כל שהוא, שאם פרוחה בכולו - שהוא טהור. על מה נחלקו? על שקצצה מכונן, שרבי אליעזר אומר: אין לו טהרה, עד שיוילד לו נגע אחר ויטהר הימנה, וחכמים אומרים: פרוחה בכולו טהור:

ו. מצורע מסגר - מול ופטור מן הקרבן. מחלט - ימול וחיב בקרבן. היתה בו בהרת כגריס, מל הימנה כחצי גריס, ובסוף שבוע נעשה כסלע - ויראה בתחלה:

ז. בהרת כגריס ובה מחיה כעדשה, פרוחה בכולו והניחה המחיה במקומה - טמא. חזרו בו ראשי אברים - טמא עד שתתמעט בהרת מכגריס. וכמה היא חזרת ראשי אברים? רבי מאיר אומר: כל שהוא. ורבי יוסי אומר כעדשה. אמר רבי מאיר: וכי משום מחיה הן מטמאין? והלא אין המחיה מטמא בראשי אברין! אלא גזרת מלך היא, אפלו בכל שהוא. אמר רבי יוסי: וכי משום ראשי אברין מטמאין? והלא אם חזרה אמצעיתו טמא! ועוד, נאמר כאן "בשר חי", ונאמר להלן "בשר החי", מה בשר חי האמור להלן כעדשה, אף בשר חי האמור כאן כעדשה:

ח. שער לכן החוזר אחר פריחת החוט מחיה שער לכן והפסיון, או אחר פריחת הסגר, רבי יהושע מטמא. אמר רבי יהושע: שער לכן סימן טמאה והמחיה סימן טמאה, מה מחיה חוזרת ומטמא - אף שער לכן חוזר

הַשְּׁלִים

תּוֹסֶפֶת

נַעֲשֶׂה עוֹר הַבָּשָׂר בְּעוֹר הַבָּשָׂר, וּבְסוּף שָׁבוּעַ
נַעֲשֶׂה שְׁחִין וּמְכוּהָ - יִרְאֶה בַתְּחִלָּה:

<p>9</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>יד 14</p>	<p>עלות השחר _____ 5:46 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:57 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:02 שקיעה _____ 5:23 בבלי: ברכות לו • ירושלמי: פסחים ב • תוספתא: אהלות טו נ"ך: דברי הימים א יח-יט • רמב"ם: שכירות ה</p>
<p>10</p>	<p>שני Monday</p>	<p>טו 15</p>	<p>ט"ו בשבט Tu B'Shevat עלות השחר _____ 5:45 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:57 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:01 שקיעה _____ 5:24 בבלי: ברכות לח • ירושלמי: פסחים ג • תוספתא: אהלות טז נ"ך: דברי הימים א כג-כא • רמב"ם: שכירות ו</p>
<p>11</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>טז 16</p>	<p>עלות השחר _____ 5:43 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:56 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:01 שקיעה _____ 5:25 בבלי: ברכות לט • ירושלמי: פסחים ד • תוספתא: אהלות יז נ"ך: דברי הימים א כג-כב • רמב"ם: שכירות ז</p>
<p>12</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>יז 17</p>	<p>הילולת כ"ק מזרחא"ש ז"ע עלות השחר _____ 5:42 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:56 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:00 שקיעה _____ 5:26 בבלי: ברכות מ • ירושלמי: פסחים ה • תוספתא: אהלות יח נ"ך: דברי הימים א כד-כה • רמב"ם: שכירות ח</p>
<p>13</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>יח 18</p>	<p>עלות השחר _____ 5:41 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:55 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:00 שקיעה _____ 5:28 בבלי: ברכות מא • ירושלמי: פסחים ו • תוספתא: נגעים א נ"ך: דברי הימים א כז-כז • רמב"ם: שכירות ט</p>
<p>14</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>יט 19</p>	<p>עלות השחר _____ 5:40 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:54 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:00 שקיעה _____ 5:29 בבלי: ברכות מב • ירושלמי: פסחים ז • תוספתא: נגעים ב נ"ך: דברי הימים א כח-כט • רמב"ם: שכירות י</p>
<p>15</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>כ 20</p>	<p>יתרו עלות השחר _____ 5:38 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:54 סו"ז תפלה - מג"א _____ 9:59 שקיעה _____ 5:30 בבלי: ברכות מג • ירושלמי: פסחים ח • תוספתא: נגעים ג נ"ך: דברי הימים א אב • רמב"ם: שכירות יא</p>

ודלקת הנרות 5:11 Candle Lighting

זמן מוצש"ק 6:43 Shabbos Ends

ווען עס קומט אן שווער צו ווערן מקורב צום צדיק, דאן העלפט דאס צו צו קענען בעסער דינען דעם אייבערשטן.

(ספר המדות אות צדיק סימן י"ב)